

gemeente Bronckhorst

Programmabegroting 2021-2024

Gemeente Bronckhorst: Investeren in de toekomst

**Zorg en
ondersteuning**

**Wonen en
leefomgeving**

**Bedrijvigheid
en
ontwikkeling**

Bestuur

Inhoudsopgave

1. ALGEMEEN	3
1.1. Inleiding	4
1.2. Leeswijzer	10
2. BELEIDSBEGROTING	13
2.1. Programmaplan	14
2.1.1. ZORG EN ONDERSTEUNING	15
2.1.2. WONEN EN LEEFOMGEVING	27
2.1.3. BEDRIJVIGHEID EN ONTWIKKELING	43
2.1.4. BESTUUR	55
2.2. Paragrafen	62
2.2.1. Lokale heffingen	62
2.2.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	71
2.2.3. Onderhoud kapitaalgoederen	79
2.2.4. Financiering	85
2.2.5. Bedrijfsvoering	88
2.2.6. Verbonden partijen	92
2.2.7. Grondbeleid	100
2.2.8. Klimaatbegroting	101
3. FINANCIËLE BEGROTING	105
3.1. Overzichten baten en lasten 2021-2024	106
3.1.1. Baten en lasten 2021 per programma	106
3.1.2. We weten wat onze dekkingsmiddelen zijn	108
3.1.3. Baten en lasten 2021-2024 per programma	117
3.1.4. Overzicht incidentele baten en lasten 2021-2024 per programma	118
3.1.5. Overzicht berekening aandeel EMU-saldo	118
3.2. Begroting baten en lasten 2021 op kostensoorten	120
3.2.1. We volgen welke kosten we maken	120
3.2.2. Wat geven we anders uit dan verwacht voor 2021	121
3.3. Onze financiële positie voor 2021-2024	126
3.3.1. De financiële ontwikkelingen leggen we uit	126
3.3.2. De balans in het kort	132
4. BIJLAGEN	139
4.1. Kerngegevens	140
4.2. Samenstelling bestuursorganen	141
4.3. Begrotingsuitgangspunten	143
4.4. Overzicht geldende verordeningen	144
4.5. Overzicht baten en lasten per taakveld	149
4.6. Risico-impactanalyse corona	152
Afkortingenlijst	153

1. ALGEMEEN

1.1. Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting voor 2021. We zijn inmiddels halverwege onze collegeperiode waarin wij hard werken aan de transitie en speerpunten uit ons coalitieakkoord. De afgelopen jaren hebben we al veel stappen gezet. De komende jaren gaan we hiermee verder. In deze programmabegroting leest u hoe dat het komende jaar zichtbaar wordt voor onze samenleving en wat onze inwoners daarvan merken.

'We investeren in de toekomst van Bronckhorst'

We investeren in de toekomst van Bronckhorst

Onze gemeente bestaat nu 15 jaar. Een mooi moment om 15 jaar vooruit te kijken. Juist in deze bijzondere tijd vinden wij het belangrijk te investeren in de voorzieningen die belangrijk zijn voor onze inwoners. We investeren in de kernen (groot en klein) en in voorzieningen voor sport en onderwijs, maar ook in infrastructuur, onze bedrijventerreinen en ons landschap. Daarmee spelen we actief in op onze veranderende samenleving. Investeren wij als gemeente? Dan doen ook andere partijen mee. Zo bereiken we meer. In deze programmabegroting is dit uitgewerkt en geven wij aan welke investeringen wij komend jaar al uitvoeren. Dit leest u in de deelprogramma's. Zoals u weet worden investeringsvoorstellen zodra ze concreet worden nog besluitvormend aan u voorgelegd.

De coronacrisis brengt ons dichterbij elkaar

We hebben natuurlijk direct maatregelen bij het ontstaan van de coronacrisis. Ook kijken we naar de lange termijn en de mogelijke effecten. Daar houden wij rekening mee, zowel voor onze organisatie als voor onze samenleving. We passen onze keuzes aan waar dat nodig is en we blijven goed in contact met inwoners en ondernemers. Op een aantal vlakken heeft de coronacrisis ons ook dichterbij elkaar gebracht.

We kijken naar elkaar om

Ons doelen zijn een weerbare jeugd en vitale ouderen, meer zelfredzaamheid en samenredzaamheid en een verbonden samenleving. Daarom werken we ook het komende jaar verder aan de transformatie van het sociaal domein.

Structurele uitdaging in het sociaal domein

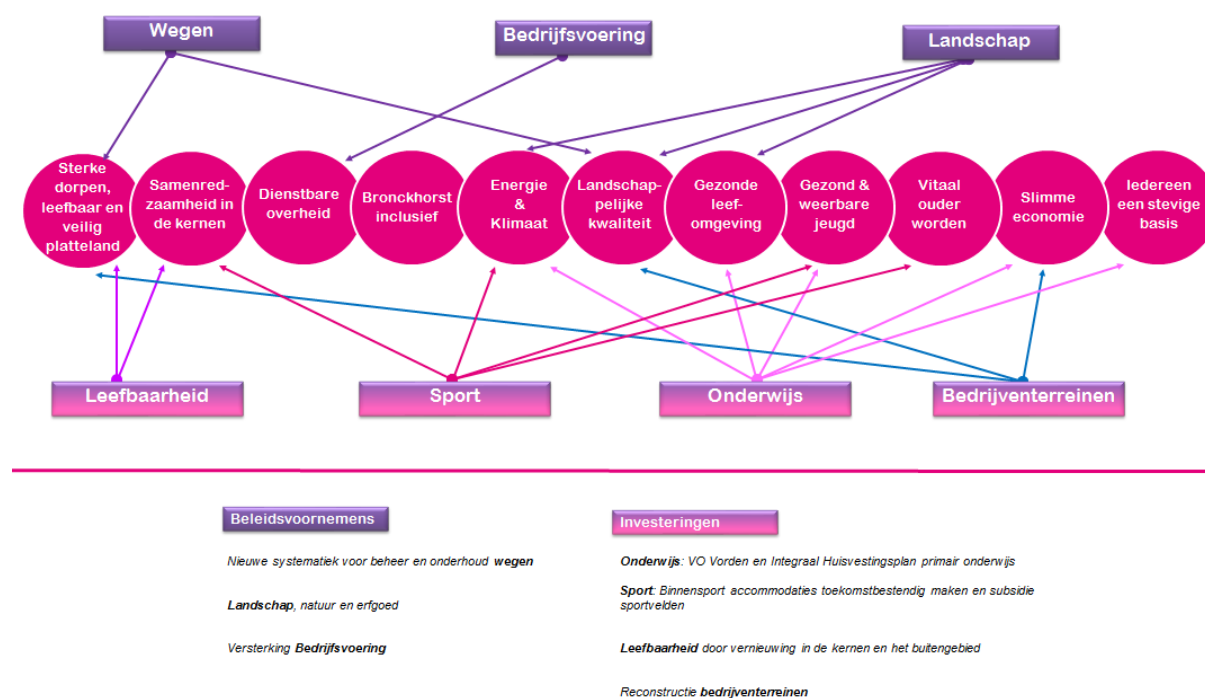
Op basis van recente informatie in de 2^e tussenrapportage 2020 constateren wij blijvende tekorten voor het sociaal domein. De inzet voor de transitie die met het beleidskader van 2019 is gekozen blijkt niet voldoende om binnen het budget te blijven. Dit komt door ontwikkelingen die buiten onze invloedssfeer liggen (abonnementstarief, kosten voorzieningen jeugdzorg). In het opstellen van deze programmabegroting voor 2021 kon dit inzicht nog niet ten volle meegenomen en worden en een volledig beeld van de effecten van het lopende jaar 2020 hebben we nu ook nog niet. We stellen onze meerjarige verwachtingen voor het sociaal domein bij op grond van de informatie uit de 2^e tussenrapportage. We zien dat het jaarlijkse structurele tekort op het sociaal domein oploopt met € 2,2 miljoen per jaar. De incidentele aanvulling in 2021 van de bestemmingsreserve Sociaal domein van € 2 miljoen is onvoldoende om dat op te kunnen opvangen. Er zijn opnieuw keuzes nodig om het budget en de uitgaven structureel in balans te brengen. Dit vergt onderzoek en politieke afweging. We gaan daarbij eerst kijken wat er binnen het sociaal domein opgelost kan worden, nu denken we bijvoorbeeld al aan de doorontwikkeling van de toegang met een aanscherping van de indicatiestelling en een herijking van onze beleidskaders waar deze wellicht minder ruimhartig ingericht kunnen worden. Gezien de omvang van het te verwachten tekort op het sociaal domein zullen we ook naar de rest van de begroting moeten kijken ten aanzien van de uitgaven kant. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan uitvoeringswerkzaamheden of projecten in alle beleidsprogramma's en onze bedrijfsvoering. We sluiten op voorhand niets uit en betrekken in die keuzes ook onze investeringsagenda en opties voor de verhoging van onze inkomsten. Dit lukt niet voor het

jaar 2021 in het opstellen van deze programmabegroting. Die opdracht nemen we mee bij de opstelling van de Perspectiefnota 2022-2025. Daarnaast voeren we samen met andere gemeenten lobby richting Rijk: er moet structureel meer geld voor alle gemeenten komen om alle taken naar behoren te kunnen blijven uitvoeren.

Waar werken we aan?

We hebben de transities uit ons coalitieakkoord vertaald naar opgaven. We werken aan al deze opgaven. Hoe we dat doen leest u in het programmaplan bij de verschillende programma's. In onderstaand plaatje ziet u hoe onze beleidsintensiveringen en onze investeringen bijdragen aan deze opgaven.

Waar werken we aan?

Naast intensieve aandacht voor het sociaal domein is er aandacht voor het coalitieakkoord. We hebben de transities hieruit vertaald naar opgaven. De onderwerpen waar we in 2021 aan werken, dragen bij aan deze opgaven. We intensiveren ons beleid voor wegen en landschap en we versterken onze bedrijfsvoering. We investeren in leefbaarheid, sport, onderwijs en bedrijventerreinen.

Wat gaan we doen in 2021?

U leest hieronder een kleine greep uit de belangrijkste werkzaamheden voor komend jaar. U leest hierover meer in de verschillende programma's.

- We voeren de routekaart energieneutraal Bronckhorst uit. We realiseren de eerste kleine zonneparken, we gaan elektrische laadpalen plaatsen in de gemeente en we geven leningen 'toekomstbestendig wonen' waarmee inwoners kunnen investeren in duurzaamheidsaanpassingen in hun huis.
- We voeren de visie recreatie en toerisme uit. Zoals het uitwerken van het toeristisch profiel voor Bronckhorst van kastelen en landgoederen en het opzetten van een toeristisch platform.
- Voor vitale kernen voeren we herinrichtingsprojecten uit in Hengelo, Vorden, Steenderen en Zelhem.

- We leggen u een sportagenda voor en gaan aan de slag met de binnensportlocatie in Bronckhorst Midden.
- We bereiden de bouw voor van de nieuwe school voor het voorgezet onderwijs in Vorden.
- We leveren de omgevingsvisie op en het eerste omgevingsprogramma ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet
- We zorgen voor genoeg ruimte voor bedrijven door met initiatiefnemers bedrijfslocaties te ontwikkelen en we voeren de herstructurering van Industriepark Zelhem uit.
- We zetten onverminderd in op verduurzaming, vernieuwing en transformatie van de woningvoorraad in het kader van onze woonvisie.

‘Hoe blijven we dit volgen?’

We blijven indicatoren verder ontwikkelen

Vorig jaar namen wij naast landelijke indicatoren ook lokale indicatoren op in de programmabegroting. Met uw raad is besproken dat dit een proces is: we leren en we proberen uit. Soms sluiten indicatoren toch minder aan dan we verwachtten. Daarnaast zijn er niet voor alle doelen geschikte indicatoren beschikbaar. In dat geval is alleen kwalitatieve verantwoording mogelijk.

We hebben hierin dit jaar weer een stap verder gezet

We scherpen de formulering van doelen en beoogde resultaten aan, we voegen nieuwe indicatoren toe en hebben we ook een aantal bestaande indicatoren aangepast. Waar we dit doen, geven we dit duidelijk aan. Met deze ontwikkeling gaan we ook komend jaar verder.

We houden focus

We gaan grote investeringen doen in de komende 15 jaar. Dit vraagt om keuzes maken en focus houden in onze overige activiteiten. Wat is echt noodzakelijk en wat is wenselijk? Waar kunnen we een bijdrage leveren of het verschil maken? Wat draagt bij aan onze opgaven? Die investeringen vragen in de toekomst begrotingsruimte en een bijdrage vanuit de bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda.

Hoe ontwikkelt onze financiële positie zich?

Met onze kennis op 31 augustus 2020 hebben we in deze begroting onze financiële uitdagingen voor de komende jaren financieel doorvertaald. De opbrengst voor de bouwleges is lager dan geraamd in de Perspectiefnota 2021. Hierover heeft u van ons een actieve informatievoorziening ontvangen op 1 september 2020. De ontwikkeling van de Algemene uitkering (beeld Meicirculaire 2020) en de definitieve verdeelmaatstaven voor de bepaling van de bijdrage aan de VNOG werken in financiële zin voordelig door. De effecten van de uitgangspunten volgen de jaarlijkse gebruikelijke ontwikkeling van budgetten door verschoven investeringslasten, compensatie van loon- en prijsstijging door het rijk en een veelheid van kleine budgetveranderingen.

We stellen de begrotingsruimte bij

In onderstaand overzicht ziet u de bijstelling van de begrotingsruimte. Voor uitleg verwijzen wij u graag naar de financiële begroting (3.3.1). Daarin staan onze verwachtingen voor de financiële positie in de komende jaren.

Ontwikkeling financiële positie	2021	2022	2023	2024
Beeld bij Perspectiefnota 2021-2024	89	277	908	563
Raadsbesluit voedselbank Zelhem (9 juli 2020)	-2			
Effect 1e tussenrapportage 2020 (9 juli 2020)	-139	-139	-139	-139
Effect vrije ruimte Meicirculaire 2020 (7 juli 2020)	315	457	363	219
Beeld na meicirculaire 2020	263	595	1.132	644
Niet gerealiseerde opbrengst bouwleges	-353	-503	-553	-553
Definitieve berekening verdeling kosten VNOG	304	304	304	304
Effecten uitgangspunten	245	158	121	243
Begrotingsruimte Programmabegroting 2021	459	554	1.004	638
Voorstel voor storting in bestemmingsreserve sociaal domein	-459			
Begrotingsuitkomst na voorstel storting	-	554	1.004	638

+ = begrotingsoverschot - = begrotingstekort

We willen de begrotingsruimte 2021 storten in de bestemmingsreserve Sociaal domein

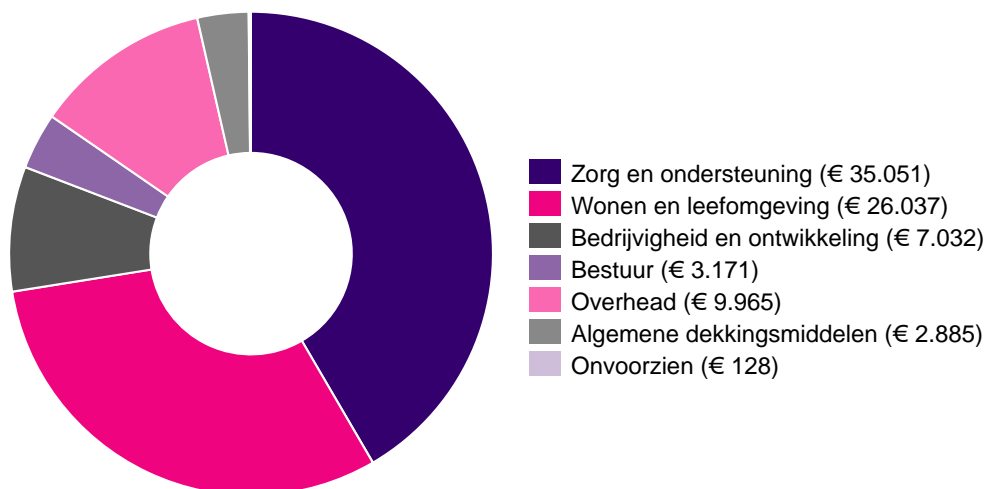
Voor de tekorten in het sociaal domein in 2020 hadden we incidentele oplossingen. De aanvullende opgave voor het sociaal domein, naast de bestaande transformatie, is groot. Gemiddeld € 2,2 miljoen per jaar. Daar hebben we nu geen oplossingen voor. Voor dit moment stellen we voor om de begrotingsruimte 2021 te benutten ten gunste van de bestemmingsreserve Sociaal domein. Dat lost de problemen voor 2021 en volgende jaren niet op. Het geeft wel het geeft wel een 1^e daling voor 2021. De structurele effecten die we nu weten, beschrijven we in de financiële begroting (3.3.1).

In de 1^e begrotingswijziging 2021 werken we de bedragen voor het sociaal domein verder uit vanuit de kennis die we in september hebben gekregen. Ook omdat we dan weten welke gevolgen de Septembercirculaire 2020 heeft voor het geschetste beeld. We doen dan een voorstel voor de noodzakelijke incidentele dekking voor 2021. Dat willen we ook voor het bedrag dat we vanwege de onjuiste legesraming nu uit de begrotingsruimte dekken (€ 353.000). Die wijziging bespreekt u in januari 2021.

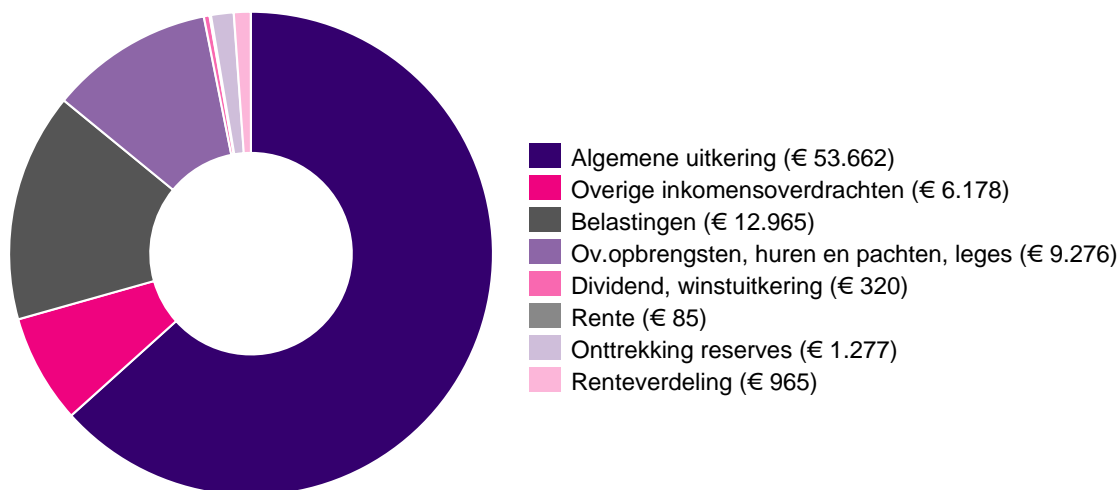

De uitgaven en inkomsten in beelden

U ziet hieronder waaraan we de middelen besteden in 2021 en waar de middelen vandaan komen.

uitgaven € 84.269

inkomsten € 84.728

De uitgaven en inkomsten in vogelvlucht

In de infographic hieronder ziet u in vogelvlucht wat de inkomsten en uitgaven zijn. Deze zijn niet 1 op 1 te vergelijken met de diagrammen. De cijfers komen natuurlijk overeen, maar de indeling is gericht op de meest herkenbare inkomstenbronnen en uitgaven. Daarnaast is onder de uitgaven van Bestuur 'organisatie' opgenomen, dit is de overhead van onze gemeente.

Inkomsten 2021

bedragen x € 1.000

	Het grootste deel krijgen we van het Rijk	58.860
	De rest krijgen wij uit:	
	Lokale heffingen	
	Onroerendezaakbelasting (OZB)	7.775
	Rioolheffing	4.740
	Afvalstoffenheffing	4.679
	Bestemmingsplannen, bouw, sloop en vrijstellingen	1270
	Leges rijbewijzen, reisdocumenten etc	296
	Overige leges	121
	Toeristenbelasting	260
	Forensenbelasting	65
	Reclamebelasting	125
	Overige inkomsten	
	Doorberekende rente	1.050
	Dividend	320
	Overige inkomsten	3.890
	Onttrekking uit reserves	1.277
	Totale inkomsten 2021	84.728

Uitgaven 2021

bedragen x € 1.000 per inwoner

	Zorg en ondersteuning		
	Vitale inwoners en samenleving	3.184	88,73
	Toegang en Individuele voorzieningen	31.867	888,05
	Wonen en leefomgeving		
	Passend wonen	1.473	41,04
	Aantrekkelijke leefomgeving	24.564	684,54
	Bedrijvigheid en ontwikkeling		
	Economie	1.633	45,50
	Duurzaamheid	5.400	150,47
	Bestuur		
	Besturen en organisatie	13.136	366,06
	Overige uitgaven	3.013	83,96
	Totale uitgaven 2021:	84.269	
	Begrotingsruimte		
	Programmabegroting 2021	459	
	Voorstel voor storting in bestemmingsreserve sociaal domein	-459	
	Begrotingsuitkomst na voorstel storting	0	

De besluiten gelden voor 2021

De besluiten in deze programmabegroting 2021–2024 gelden voor 2021. Het beeld voor 2022 tot en met 2024 is informatief.

1.2. Leeswijzer

Over de Programmabegroting 2021 - 2024

De begroting bestaat uit 4 hoofdstukken:

- hoofdstuk 1: de inleiding en de leeswijzer van de programmabegroting
- hoofdstuk 2: de beleidsbegroting (het programmaplan en de bedrijfsvoeringsparagrafen)
- hoofdstuk 3: de financiële begroting
- hoofdstuk 4: de bijlagen

Het programmaplan bestaat uit 4 delen

We werken met 4 raadsprogramma's met daarin een aantal deelprogramma's: het programmaplan. In ieder programma is naast aandacht voor de beleidsdoelen en opgaven ook aandacht voor indicatoren, risico's en de financiën. De financiële informatie wordt zichtbaar door te klikken op de taakvelden in de tabellen bij de programma's (2.1).

De indicatoren geven een beeld van de (beoogde) effecten van ons beleid

We maken onderscheid tussen lokale en landelijke indicatoren:

- De lokale indicatoren laten zien wat het effect van het beleid is gericht op onze lokale beleidsdoelen.
- De landelijke indicatoren geven inzicht in waar we staan en maken vergelijking met andere gemeenten mogelijk. Wij zijn op grond van wetgeving (BBV) verplicht om deze indicatoren op te nemen in de programmabegroting.

In de deelprogramma's benoemen we de belangrijkste financiële risico's

Het gaat om de risico's die een financiële impact hebben van 1% of meer van het totale risicobedrag. We beschrijven daarnaast de risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2.).

Elk programma sluiten we af met financiële informatie

We verklaren de grotere verschillen van de lasten en baten van 2021 ten opzichte van de begroting 2020 (inclusief begrotingswijzigingen tot 1 augustus 2020).

In de paragrafen leest u de aspecten die voor alle beleidsvelden belangrijk zijn

In de 7 verplichte paragrafen beschrijven we kort hoe we ons beleid inrichten en uitvoeren. Het gaat dan om:

- alle belastingen (lokale heffingen);
- alle risico's (weerstandsvermogen en risicobeheersing);
- het onderhoud van de openbare ruimte (onderhoud kapitaalgoederen);
- hoe we de taken financieren (financiering);
- de werkwijze bij de uitvoering van de taken (bedrijfsvoering);
- de samenwerking met andere organisaties (verbonden partijen);
- de grondposities (grondexploitatie);
- de inzet voor klimaatdoelen (klimaatbegroting).

In de financiële begroting staat ons financieel meerjarenbeeld centraal

We kijken naar de factoren die leiden tot een stijgende of dalende lijn in de begrotingsruimte. In de financiële overzichten staat ook de wettelijke en provinciale informatie die vereist is voor toezicht. Tot de bedragen die we noemen per deelprogramma kunnen we kosten maken of inkomsten realiseren. Volgens de Financiële verordening Bronckhorst vormt deze afbakening in deelprogramma's 'het autorisatieniveau' vanuit de raad aan ons college. De informatie in dit hoofdstuk gebruikt de accountant bij de controle van de jaarstukken.

In de bijlagen is de volgende informatie opgenomen:

- de kerngegevens;
- de samenstelling van de bestuursorganen;
- de uitgangspunten van de begroting;
- een overzicht van de verordeningen die gelden;
- het overzicht van de baten en lasten per taakveld;
- de risico-impactanalyse corona.

De verordeningen op www.wetten.nl

De verordeningen geven de kaders waarmee we werken als we ons beleid vormgeven. Via doorklikken is de betreffende verordening te bereiken. Daarnaast zijn ze in te zien op www.wetten.nl.

De risico-impactanalyse voor corona is nieuw

Hierin leest u onze coronarisico's, rekening houdend met verschillende scenario's. We volgen de diverse ontwikkelingen als gevolg van de coronacrisis en leggen dit vast in een risico analyse. De raadsleden ontvangen voor de raadsvergadering een actuele versie.

Goed om te weten

- In deze programmabegroting geven de doorklikmogelijkheden naar de taakvelden en in de tabellen bij de programma's (2.1) alleen cijfers over de taakvelden.
- In de verschillende tabellen met informatie over 2020 (kolom "Begroot 2020 na wijz.") bedoelen we de stand op 1 augustus 2020.
- In de financiële overzichten bij 'Wat mag het kosten?' staat bij de saldoregel een '+' voor baten of overschotten en een '-' voor lasten of tekorten.
- In de overige overzichten staat in het onderschrift vermeld wat een '+' of '-' betekent.
- De cijfers in tabellen, grafieken en opstellingen in deze begroting staan in euro's maal 1.000 en zijn afgerond tot het dichtst bijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld.

2. BELEIDSBEGROTING

2.1. Programmaplan

2.1.1. ZORG EN ONDERSTEUNING

Algemeen

Onze doelen voor dit programma

- We willen jeugdigen weerbaar en gezond op laten groeien en zorg zoveel mogelijk voor zijn.
- We investeren in preventie en vroegsignalering, zodat inwoners nu en in de toekomst vitaal oud kunnen worden.
- Bronckhorst moet voor iedere inwoner een plek zijn waar hij/zij zich thuisvoelt, waar geen belemmeringen zijn voor zelfontplooiing en zelfredzaamheid.
- Iedereen heeft een stevige basis nodig om mee te kunnen doen naar vermogen.
- We versterken de leefbaarheid en samenredzaamheid van de samenleving als geheel.
- Beheersbaarheid en toekomstgerichte haalbaarheid van het sociaal domein.

Het sociaal domein is een opgave van ons allemaal

De gemeenteraad heeft in juli 2019 het beleidskader sociaal domein 2019-2022 vastgesteld. Vervolgens hebben we in oktober 2019 uitvoeringsprogramma's vastgesteld. Centraal in deze programma's staat de omslag naar een sociaal domein dat een gezamenlijke opgave is van inwoners, maatschappelijke organisaties, zorgaanbieders en gemeente.

We zetten mooie stappen in de uitvoering

We werken aan een samenleving waarin we minder zorg hoeven te geven, waarin we meer omkijken naar elkaar en waarin iedereen zich verantwoordelijk voelt om bij te dragen aan onze samenleving waar dat kan.

We zetten in op preventie, innovatieve oplossingen en maatwerk

We stimuleren oplossingen vanuit de samenleving voor ondersteuning en zorg. En vooral op behoud van regie. Dat doen we door intensief samen te werken met zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties en inwoners. We komen tot een inclusieve samenleving die we met elkaar vormgeven en waarin iedereen naar vermogen mee kan (blijven) doen en zich kan ontwikkelen.

We maken resultaatgerichte zorg mogelijk

We werken toe naar nieuwe contracten met zorgaanbieders om resultaatgerichte zorg mogelijk te maken. We passen ons subsidiebeleid aan, zodat we met elkaar kunnen werken aan de maatschappelijke opgaven. We leggen daarin ook vast hoe maatschappelijke organisaties samenwerken.

We sluiten aan bij de behoefte van onze inwoners

Zo komen we met elkaar tot activiteiten die passen bij de behoefte van onze inwoners. Dat zijn activiteiten op het gebied van welzijn, sport en zorg. Ook zorgen we er zo voor dat onze inwoners zich uitgenodigd voelen om zich hier zelf voor in te zetten.

We zorgen dat onze regels aansluiten op de aanpak

We werken vanuit de gedachte dat we aansluiten op het dagelijks leven van de betreffende inwoner en maken de mens en niet het systeem leidend. Onze verordeningen sluiten hier niet meer goed op aan. Deze passen wij aan. Zodat ook het juridisch kader past bij de manier van werken.

Deelprogramma 1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING

Portefeuillehouder
Ambtelijk trekker

Dhr. E.W. Blaauw / Dhr. W.W. Buunk
Mw. E. Hanzens

We krijgen meer grip op de kosten van jeugdhulp

Inleiding

De afgelopen jaren zagen we een stijging in de kosten van jeugdhulp. In 2017 en 2018 steeg ook het aantal kinderen dat jeugdhulp nodig had, maar de laatste jaren stijgen de kosten vooral omdat er duurdere hulp wordt ingezet. Wij zetten ons in om deze landelijke trend dat de kosten stijgen of dat er duurdere hulp wordt ingezet lokaal en regionaal te keren.

Resultaten

We zorgen dat zorg aansluit op de vraag

We monitoren actief of de zorg die het kind krijgt, het beste past bij de vraag. Is dit inderdaad de beste oplossing voor de zorgvraag voor onze jeugdige? We stemmen samen met andere verwijzers beter af hoe we een kind kunnen ondersteunen. Dat doen we bijvoorbeeld samen met huisartsen.

We zorgen dat zorg aansluit bij het kind of de jongere

We zetten niet de zorg centraal, maar het kind of de jongere zelf. Dit betekent dat we (nog) meer aansluiting zoeken bij het dagelijks leven van de jeugdige. Zo kijken we bijvoorbeeld ook naar de situatie van het gezin, de school en sportverenigingen.

We richten ons op armoede, dementie en meedoen

Inleiding

We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen in onze gemeente. Daar zetten we ons dan ook extra voor in, zodat inwoners hier geen knelpunten voor ervaren. Deze zijn gericht op armoede, dementie en meedoen.

Resultaten

Knelpunten om deel te nemen aan de samenleving zijn verholpen

In 2020 hebben we een lokale inclusie-agenda opgesteld. De stappen hierin voeren we uit. In 2021 kunnen inwoners bijvoorbeeld knelpunten die zij ervaren snel en eenvoudig oppakken, samen met de gemeente. Ook vragen we breed aandacht bij inwoners en ondernemers om oog te hebben voor wat een beperking betekent in het dagelijks leven.

Wij zijn een dementievriendelijke gemeente

We vragen aandacht voor wat belangrijk is voor inwoners met dementie. Dit doen we samen met inwoners en maatschappelijke organisaties. Denk hierbij aan hoe je iemand benadert, wat we

kunnen aanpassen in de openbare ruimte en hoe je kunt herkennen of iemand dementie heeft. Dit doen we op basis van het certificaat 'dementievriendelijke gemeente' en het programma dat in 2020 is ontwikkeld.

Kinderen in armoede kunnen ook meedoen

In 2020 hebben we een pakket samengesteld met mogelijkheden voor kinderen in armoede. Dit pakket hebben we aangevuld met ideeën van kinderen uit Bronckhorst. In 2021 stellen we dit pakket bij. Dat doen we op basis van ervaringen en nieuwe suggesties. Zo blijft het pakket zo goed mogelijk aansluiten op de behoefte.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Realisatie 2019	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022
Kader 1: gezond en weerbaar	Percentage jeugdigen/ouders/verzorgers dat het (helemaal) eens is met de stelling: door de hulp voel(t) ik mij/mijn kind zich beter	Kto wmo/jeugd	83%	2018		83%	83%	83%
	Percentage jeugdigen in jeugdhulp van het totaal jeugdigen (aantal jeugdigen met een indicatie voor jeugdhulp)	Kto wmo/jeugd	12%	2018		12%	11%	8%
Kader 2: vitaal oud worden	Het percentage (kwetsbare) ouderen dat (ernstig) eenzaam is, is afgenomen	GGD-monitor	11,5%	2016		11%	10%	<10%
	Percentage jongeren (15- en 16 jarigen) dat laatste 4 weken 5 of meer drankjes heeft gedronken bij 1 gelegenheid	GGD E-movo	26%	2015	25%			24%
Kader 3: Bronckhorst inclusief	Percentage Wsw-gerechtigden die passend werk hebben (aansluitend bij loonwaarden en mogelijkheden)*	Eigen database	100%	2020		90%	100%	100%
	Percentage Wsw-gerechtigden die gedetacheerd zijn bij een bedrijf in de private sector (vanaf 2020 alleen medewerkers vanuit Delta en naar verwachting vanaf 2021 ook Laborijn)*	Eigen database	76%	2020		50%	76%	76%
Kader 4: zo doen we dat	Het percentage Wmo-verwijzingen naar professionele hulp t.o.v. totaal aantal inwoners is gelijk gebleven	Civision	2,75%	2018		2,75%	2,75%	
	Percentage overbelaste mantelzorgers t.o.v. totaal aantal mantelzorgers	Onderzoek Moventem	32%	2016			32%	
Kader 5: iedereen een stevige basis	Percentage uitstroom van inwoners die volwaardig aan het werk zijn vanuit een uitkeringssituatie**	Civision	9%	2018		15%	20%	25%
	Percentage inwoners in een leerwerktraject**	Civision	54%	2020		50%	55%	60%

Thema	Effectindicator	Bron	Nulmeting	Jaar nulmeting	Realisatie 2019	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022
	Hoogte van de schuldenlast bij instroom schuldhulpverlening**	Stadsbank/ RIS Inforing	€ 23.000	2019			€ 10.000	€ 10.000

* In 2020 heeft een accurate nulmeting plaatsgevonden. Op basis hiervan is de doelstelling aangepast.

** Deze indicatoren zijn vernieuwd en daardoor aangepast. Door wijziging zijn de waarden hierop afgestemd. 'Percentage' was voorheen 'stijging' en 'hoogte' was voorheen 'percentage'. Deze termen sluiten aan bij het dashboard sociaal domein.

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2018	Gelderland 2017	Gelderland 2018
% Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	VJI 2018	2,37%	2,45%	3,19%	3,00%	5,05%	5,00%
% Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	VJI 2018	1,01%	0,68%	0,69%	2,00%	1,35%	2,00%

Indicator	Bron	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2017	Gelderland 2017
% Jongeren met delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	VJI 2017	0,86%	0,53%	0,49%	0,00%	1,00%

Indicator	Bron	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Gelderland 2019
Personen met een bijstandsuitkeringen (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2019	16	15,9	14,8	12,77	31,95
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 van 12-17 jaar)	Halt 2019	63	33	64	49	102
% Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	CBS 2019	7,60%	8,70%	9,40%	9,80%	10,60%
% Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	CBS 2019	0,80%	0,80%	1,00%	1,30%	1,10%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2019	52	51	52	58	61

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 17-08-2020

Indicator	Bron	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Gelderland 2018
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners van 15 - 64 jaar)	CBS 2018	6,6	11,7	25,23	22,36

Indicator	Bron	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2019	Gelderland 2019
% Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	CBS 2019	nb	0,20%	0,20%	0,30%

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten prioriteiten binnen het sociaal domein worden bijgesteld door verschillende partijen.	De transformatie in het sociaal domein wordt niet of niet tijdig gerealiseerd (effecten beleidskader).	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan; Niet financieel - Dit kan leiden tot regionale imagoschade.	90%	€ 1.000.000	8,79%	Pandemie

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Omgeving - Toename van de stroom van vluchtelingen; Omgeving - Europees vluchtelingenbeleid; Organisatie - Huisvestingsbeleid statushouders.	Het aantal vluchtelingen toeneemt en de kosten de rijksmiddelen overstijgen.	Financieel - Er een begrotingstekort ontstaat; Niet financieel - Mogelijk beperkte imagoschade ontstaat.	50%	€ 350.000	1,71%	Plaatselijk
Mens - Een toename van overbelasting van mantelzorgers. Mantelzorgers moeten zwaardere hulp bieden doordat indicaties minder snel worden afgegeven (bijv wmo en wlz).	Mantelzorgers vallen uit door overbelasting. Hierdoor ontstaat een tekort aan mantelzorgers.	Financieel - Mantelzorgers hebben vaker zelf ondersteuning nodig (bv bhb). De inwoner die eerst ondersteund werd door een uitgevallen mantelzorgers is nu aangewezen op zorg van een professional.	60%	€ 100.000	0,59%	-
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten prioriteiten worden bijgesteld door verschillende partijen.	Er extra inzet van VNOG/GGD en andere verbonden partijen wordt gegenereerd.	Financieel - Overschrijding van budgetten.	20%	€ 250.000	0,49%	Pandemie
Omgeving - Gebrek in waarborgen rondom veiligheid bij het bieden van ondersteuning; Mens - Gebrek in kwaliteit van professionals en/of organisatie.	Incident bij het bieden van ondersteuning aan inwoner en/of cliënt door gemeentelijke medewerkers of door een gemeentelijk bekostigde voorziening.	Financieel - Er klachten of claims worden ingediend; Niet financieel - Klachten en/of claims kunnen leiden tot plaatselijke of regionale imagoschade.	20%	€ 250.000	0,49%	Regionaal

Meer informatie over de risico's vindt u in de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing \(2.2.2\)](#).

Deelprogramma 1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN

Portefeuillehouder Dhr. E.W. Blaauw / Dhr. W.W. Buunk
Ambtelijk trekker Mw. E. Hanzens

We helpen statushouders bij inburgering onder de nieuwe wet

Inleiding

In januari 2021 gaat de nieuwe Wet inburgering 2021 in. Deze wet legt de regie over inburgering van nieuwe Nederlanders bij de gemeente. De afgelopen jaren hebben we dit al voorbereid. We begeleiden en ondersteunen ook nu al statushouders op een passende manier bij hun inburgering.

Resultaten

Iedere statushouder heeft een persoonlijk inburgeringstraject

In het inburgeringstraject leggen we vast wat de statushouder moet doen om het inburgeringsexamen goed af te leggen. Ook besteden we aandacht aan de sociale vaardigheden

en contacten die iemand nodig heeft om zich hier helemaal thuis te voelen en goed te kunnen functioneren.

De statushouders krijgen de begeleiding die zij nodig hebben

De statushouders krijgen niet alleen begeleiding van sociaal consulenten. Ook andere inwoners zetten zich in om te helpen. Bijvoorbeeld met Buddy to Buddy, werkervaringsprojecten en toeleiding naar (vrijwilligers)werk. We zien goede resultaten en ervaren de meerwaarde van deze projecten. Niet alleen voor de statushouders, maar ook voor de begeleiders.

We kopen zorg en ondersteuning beter in (kader 6)

Inleiding

We werken al jaren aan de transformatie van het sociaal domein. Professionele zorg en ondersteuning is hier een belangrijk onderdeel van. We maken daarvoor resultaatgerichte afspraken met aanbieders. We verwachten dat we hiervoor uiterlijk per 2022 nieuwe contracten afsluiten.

Resultaten

We bereiken betere zorg door naar de vraag te kijken

We bepalen samen met aanbieders en inwoners welke zorg en ondersteuning nodig is om het dagelijks leven zo goed mogelijk te kunnen invullen. Zo weten we wat er precies nodig is. We kijken niet naar het aanbod, maar naar wat we kunnen bereiken.

Door gerichte samenwerking verbetert de persoonlijke situatie

Stel, iemand heeft een zorgvraag die niet kan worden opgelost met één soort zorg. Dan spreken meerdere aanbieders samen af wat mogelijk is. Ook kijken we of het mogelijk is om bijvoorbeeld welzijnsactiviteiten aan te bieden. Zo zorgen we er met elkaar voor dat de situatie verbeterd. Of dat de inwoner juist zelfredzamer kan worden.

We hebben nieuwe inkoopafspraken waarmee we de kwaliteit van de zorg verbeteren en kosten besparen

We verwachten met de nieuwe inkoop een betere kwaliteit van zorg en een kostenbesparing. Het proces voor de nieuwe inkoop heeft wat meer tijd nodig om samen met de zorgaanbieders te komen tot een toekomstgerichte aanpak. Dit is vanaf 2022 in de begroting merkbaar.

De transformatie komt op gang; wel zoeken we een nieuw financieel evenwicht voor onze zorguitgaven

Inleiding

We zien opnieuw tekorten ontstaan. De landelijke ontwikkelingen en keuzes van het Rijk geven geen perspectief op (voldoende) compensatie of beleidsaanpassingen komen.

Resultaten

De succesvolle samenwerking met zorgvragers zetten we voort

We zien dat we inhoudelijk goede stappen zetten. Het partnerschap met zorgaanbieders om meer resultaatgericht en niet behandelingsgericht te werken krijgt vorm, de projecten voor jonge mantelzorgers, Klijnsmagelden, dementievriendelijke gemeente en de inclusieagenda lopen goed. Inwoners komen met specifieke begeleiding en scholing goed aan het werk. In de regio trekken we samen op om de benodigde innovatie van 'het zorglandschap' concreet te maken. Er is een regionaal preventieakkoord en sportakkoord waar we mee aan de slag zijn. Het woonplaatsbeginsel wordt aangepast, wat leidt tot een eerlijker verdeling van zorgkosten. De nieuwe Wet inburgering legt de regie terug bij de gemeente. Zaken die perspectief bieden en ons helpen om datgene voor en met inwoners te bereiken wat we willen; een reductie van de behoefte aan zorg, weerbare jeugd en een verbonden samenleving. Toch maken we ons zorgen. We zien structurele tekorten ontstaan door ontwikkelingen die buiten onze invloedssfeer liggen (abonnementstarief, kosten voorzieningen jeugdzorg). Een volledig beeld daarvan hebben we nu nog niet.

Indicatoren

Alle indicatoren voor programma 1 zijn opgenomen in deelprogramma 1A.

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Extern - Het uitbreken van een pandemie, ontstaat een economische recessie met mogelijke ontslagen en faillissementen.	Sterke instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (Participatiewet).	Financieel - Er een reële kans bestaat dat er meer gebruik wordt van de uitkeringen levensonderhoud op grond van de Participatiewet.	75%	€ 750.000	5,47%	Pandemie
Extern - Het uitbreken van een pandemie, neemt de vraag naar (acute) zorg toe. Het gaat hierbij om o.a. toename van: - jeugdzorg (o.a. escalatie); - ondersteuning eenzaamheid, depressie en echtscheidingen; - meer meldingen 'Veilig Thuis'.	Er budgetoverschrijdingen komen op de budgetten in de gezondheidszorg, Wmo, jeugdzorg en acute zorg. Het gaat hier vaak om 'open einde' regelingen.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan binnen het sociaal domein.	75%	€ 350.000	2,57%	Pandemie
Organisatie - Toename van het aantal jeugdigen met jeugdhulp en een toename van	De budgetten voor jeugdzorg worden overschreden.	Financieel - Financieel tekort in de begroting.	50%	€ 500.000	2,46%	-

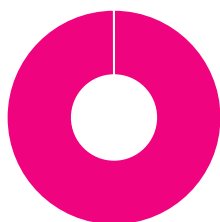

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
de complexiteit; Organisatie - Open einde effecten in de jeugdzorg.						
Organisatie - Opheffing GR Delta.	Sociale werkvoorziening Delta heeft een tekort op de liquidatiebalans a.g.v. afbouw activiteiten en boventaligheid van het personeel.	Financieel - Bronckhorst draagt 37% bij in het totale tekort; Niet financieel - Het niet goed afwickelen van oude contracten kan regionale imagoschade veroorzaken.	50%	€ 370.000	1,82%	Regionaal
Extern - Wetwijzing abonnementstarief Wmo.	Door de invoering van het abonnementstarief genereren we minder inkomsten op de bestaande Wmo indicaties. Daarnaast wordt een aanzuigende werking geconstateerd op de Wmo voorzieningen, voornamelijk hhh.	Financieel - Overschrijding Wmo budget.	50%	€ 250.000	1,22%	-

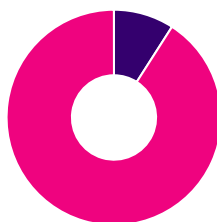
Meer informatie over de risico's vindt u in de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing \(2.2.2\)](#).

Wat mag het kosten

Programma 1 Zorg en ondersteuning	Rekening 2019	Begroting 2020 na wijz.	2021	2022	2023	2024
Lasten:						
1A Vitale inwoners en samenleving	2.832	3.028	3.184	3.191	3.181	3.181
1B Toegang tot passende voorzieningen	34.171	33.328	31.867	31.647	31.621	31.621
Totaal lasten:	37.003	36.355	35.051	34.839	34.802	34.802
Baten:						
1A Vitale inwoners en samenleving	14	-	-	-	-	-
1B Toegang tot passende voorzieningen	5.605	6.058	6.787	6.766	6.747	6.747
Totaal baten:	5.619	6.058	6.787	6.766	6.747	6.747
Saldo						
1A Vitale inwoners en samenleving	-2.818	-3.028	-3.184	-3.191	-3.181	-3.181
1B Toegang tot passende voorzieningen	-28.566	-27.270	-25.079	-24.881	-24.874	-24.874
Saldo totaal	-31.384	-30.297	-28.263	-28.073	-28.055	-28.055

inkomsten 2020

uitgaven 2020

■ 1A Vitale inwoners en samenleving
■ 1B Toegang tot passende voorzieningen

Financiële ontwikkelingen

1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING	Vershil 2021/2020	V / N
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	-100	N
7-1 Volksgezondheid	-55	N
Totaal 1A	-155	N

1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	Vershil 2021/2020	V / N
6-2 Wijkteams	2	V
6-3 Inkomensregelingen	569	V
6-4 Begeleide participatie	528	V
6-5 Arbeidsparticipatie	-44	N
6-6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-4	N
6-71 Maatwerk dienstverlening 18+	266	V
6-72 Maatwerk dienstverlening 18-	952	V
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	-29	N
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	-58	N
Totaal 1B	2.182	V

Een toelichting op de financiële ontwikkelingen geven we in de [taakveldenbegroting](#). Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming 2020 na wijziging en raming 2021. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Nieuw beleid

Deel progr.	Omschrijving, bedragen in €	2021	2022	2023	2024
Nieuw beleid volgens perspectiefnota					
1A	Bezuinigen op digitale sociale kaart	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
1A	Subsidie Voedselbank Zelhem	-2.500			
1B	Stopzetten kortingsregeling collectieve zorgverzekering	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
1B	Extra storting bestemmingsreserve Sociaal domein	-			
Totaal nieuw beleid volgens perspectiefnota		-312.500	-310.000	-310.000	-310.000
Totaal structureel		-310.000	-310.000	-310.000	-310.000
Totaal incidenteel		-2.500	-	-	-
Saldo		-312.500	-310.000	-310.000	-310.000

+ = extra inzet van middelen; - = minder inzet van middelen

Investeringsplan

Voor dit programma zijn geen nieuwe investeringen benoemd.

Dekking projectkosten uit reserves

Voor dit programma zetten we de bestemmingsreserve Sociaal domein in, meer hierover staat in de financiële begroting (3.3.1).

Omschrijving, bedragen in €	Investering	AR/BR*	2021	2022	2023	2024
Effect exploitatieuitkomst	-3.049	BR	197.923	-233.499	-53.754	86.281
	-3.049		197.923	-233.499	-53.754	86.281

+ = gebruik van reserve; - = bedrag naar reserve

* AR= Algemene reserve, BR = Bestemmingsreserve

2.1.2. WONEN EN LEEFOMGEVING

Algemeen

Onze doelen voor dit programma

- We willen jeugdigen weerbaar en gezond op laten groeien en zorg zoveel mogelijk voor zijn.
- We investeren in preventie en vroegsignalering, zodat inwoners nu en in de toekomst vitaal oud kunnen worden.
- Bronckhorst moet voor iedere inwoner een plek zijn waar hij/zij zich thuisvoelt, waar geen belemmeringen zijn voor zelfontplooiing en zelfredzaamheid.
- Iedereen heeft een stevige basis nodig om mee te kunnen doen naar vermogen.
- Versterken van de leefbaarheid en samenredzaamheid van de samenleving als geheel.
- Het creëren van vitale leefbare kernen met een woningvoorraad die zowel kwantitatief als kwalitatief aansluit bij de demografische ontwikkelingen.
- Een veilige, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
- Gezond en innovatief ondernemersklimaat, bevorderen van werkgelegenheid, productiviteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- De centra van de vier grotere kernen Vorden, Hengelo, Zelhem en Steenderen zijn aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig.
- In 2030 is Bronckhorst energieneutraal en klimaatbestendig en is er sprake van een circulaire economie.
- Samenwerking en verbinding voor een actieve samenleving (dienstbare overheid).

We voeren de woonvisie uit

Wij gaan door met het uitvoeren van de woonvisie. Dit betekent onder andere dat we ervoor zorgen dat het aanbod van woningen aansluit bij de veranderende samenstelling en de woonwensen van de inwoners.

We stellen de omgevingsvisie vast

De omgevingsvisie voor Bronckhorst wordt opgesteld in het kader van de Omgevingswet. Hierin hebben we aandacht voor onze identiteit en onze fysieke leefomgeving. Nu en in de toekomst.

We investeren in scholen voor primair onderwijs

We zijn op dit moment druk met het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan. Dat doen we samen met de schoolbesturen. We hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in scholen voor primair onderwijs. Ook daar blijft ruimte nodig om met het onderwijs aan te sluiten op demografische ontwikkelingen. Dat betekent onder andere dat we schoolgebouwen moeten herstructureren.

Sterk voortgezet onderwijs en een goede samenwerking met het bedrijfsleven

We denken dat sterk voortgezet onderwijs (VO) in Bronckhorst een blijvend effect heeft op de leefbaarheid, arbeidsmarkt en lokale economie. Door te investeren in huisvesting ondersteunen wij het voortgezet onderwijs voor (de leerlingen binnen) Bronckhorst. Ook geven we leerlingen van buiten de gemeente de kans om kennis te maken met onze gemeente.

We zorgen voor een binnensportlocatie voor elk deelgebied

Het is onze ambitie dat er voor elk deelgebied van de gemeente een binnensportlocatie is voor verenigingen om te sporten. Dat betekent dat er op termijn in totaal minder sportaccommodaties zijn. De komende jaren investeren wij in die locaties die blijven. Deze locaties kunnen dan langer mee. Waar mogelijk werken we samen met verenigingen en andere partners om de inzet van gemeentelijke investeringen optimaal te verbinden met particuliere investeringen. Daarvoor voeren we haalbaarheidsstudies uit. Dit doen we bijvoorbeeld in Keijenborg en Hengelo.

Deelprogramma 2A PASSEND WONEN

Portefeuillehouder
Ambtelijk trekker

Dhr. E.W. Blaauw
Mw. C.H. van den Brink

We gaan voor de juiste woning op de juiste plaats

Inleiding

We zien dat vraag en aanbod van woningen steeds minder goed op elkaar aansluit. Dat komt omdat de samenstelling van de bevolking verandert. En omdat de woonwensen van inwoners veranderen.

Resultaten

We bieden ruimte voor duurzame en vernieuwende initiatieven

Ons woonbeleid biedt ruimte om nieuwe woningen te bouwen en bestaande woningen te splitsen. Bijvoorbeeld voor starters en senioren. Maar ook voor nieuwe woonvormen. Daarbij zetten we in op verduurzaming, vernieuwing en transformatie van de woningvoorraad. Het doel is om vraag en aanbod op de korte en de lange termijn op elkaar aan te laten sluiten.

We werken actief samen om initiatieven af te handelen

Het is belangrijk dat onze kwaliteit van dienstverlening goed aansluit op de dynamiek van het aantal en soort initiatieven. Als dat nodig is, zetten we extra capaciteit in om aanvragen voor wooninitiatieven af te handelen. Deze aanvragen beoordelen we met duidelijke criteria. We werken samen en stimuleren externe partijen om de juiste woning op de juiste plaats te realiseren.

We nemen de regie waar dat nodig is

Krijgen en hebben we goede en actuele informatie via monitoring? Dan kunnen we bijsturen waar dat nodig is. En meer de regierol nemen als gemeente.

We maken wijken leefbaarder en toekomstbestendig

Inleiding

In sommige wijken hebben corporaties veel woningen die toe zijn aan groot onderhoud. Dit zijn woningen en wijken die 40 tot 60 jaar oud zijn. De huidige samenleving stelt andere eisen aan deze woningen en de buitenruimte.

Resultaten

Voor de betrokken wijken zijn er ontwerpen voor de openbare ruimte

We pakken de wijken integraal aan. Dat wil zeggen dat wij samen met de woningcorporaties, particuliere woningeigenaren en verschillende partijen de openbare ruimte ontwerpen. Dat doen we samen met nutsbedrijven en omwonenden. Dit betekent bijvoorbeeld dat we groot onderhoud uitvoeren en wijken veiliger maken. Dit doen we samen met ProWonen en Sité.

Met de wijkaanpak realiseren we daar de klimaatadaptatiedoelen

We passen de openbare ruimte aan de effecten van klimaatverandering aan. Om zo de schade door klimaatverandering te beperken én de kansen die klimaatverandering biedt te benutten. Dit betekent onder andere dat we hemelwater gebruiken, meer groen in de straten maken en woningen van gas halen. Dit doen we samen met woningcorporaties zoals Prowonen en Sité en met Liander.

Indicatoren

Lokale indicator

Thema wonen

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023	Doel 2024
Leegstandspercentage in de woningvoorraad	Regionale Woningmarkt monitor rapportage	2,20%	2018	max 2%	max 2%	max 2%	max 2%	max 2%
Waardering buurt en kwaliteit van de woning	AWLO	8	2018	8	8	8	8	8
Het aantal aangesloten huishoudens 'Veilig thuis in de Achterhoek' neemt maximaal 50% af*	project leefsamen	158	2019	65	ntb	ntb		
Uitbreiding woningvoorraad (netto toename aantal woningen (aantal gereed gemelde woningen minus gesloopte en samengevoegde woningen))	Gemeentelijk datasysteem	-	2019	+80	+80	+80	+80	+80
Aanbod sociale huurwoningen	Gemeentelijk datasysteem	2848	2019	2848	2848	2848	2848	2848

* We zien ontwikkelingen in dit project, waardoor het de vraag is of de indicator stand houdt/passend blijft.

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2019	Gelderland 2019
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	ABF 2019	3,8	2,2	3,2	3,7	9,8

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 17-08-2020

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Omgeving - Anticiperen op demografische ontwikkelingen.	Het schrappen van woningbouwplannen door demografische ontwikkelingen.	Financieel - Extra kosten voor de gemeente.	50%	€ 1.000.000	4,91%	-
Organisatie - In 2021 wordt de leges verhoogd met 28% daardoor wordt verwacht dat de legesopbrengsten met 28% zullen stijgen bij een gelijkblijvend aantal bouwaanvragen.	Door corona wordt een economische crisis verwacht. Het is daarom onzeker of de leges opbrengsten inderdaad met 28% zullen stijgen. Aan de andere kant merken wij nu een toename van het aantal aanvragen.	Financieel - Minder legesopbrengsten of meer uitgaven door inhuur.	50%	€ 250.000	1,22%	-
Extern - Het uitbreken van een pandemie, ontstaat een economische recessie waardoor verbouwing e.d. uitblijven.	Er minder inkomsten gegeneerd worden uit leges, bijvoorbeeld bouwleges.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan.	50%	€ 25.000	0,12%	Pandemie

Meer informatie over de risico's vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Deelprogramma 2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Portefeuillehouder Mw. M. Besselink / Dhr. E.W Blaauw /
Dhr. W.W. Buunk / Dhr. P.L.P.S. Hofman
Ambtelijk trekker Mw. E. Hanzens

We werken aan een omgevingsvisie die voldoet aan de Omgevingswet**Inleiding**

We werken toe naar een compacte omgevingsvisie die we in 2021 vaststellen. Een visie waarin de identiteit van Bronckhorst en de waarden van onze fysieke leefomgeving centraal staan. Door het coronavirus nemen we de tijd om een goede vorm van participatie te bepalen.

Resultaten*We werken de eerste bouwstenen van het omgevingsplan uit*

Het doel is om in 2023 een Bronckhorster omgevingsplan klaar te hebben. Belangrijk hierbij is om de rol van de gemeenteraad te bepalen in het omgevingsbeleid nieuwe stijl.

We voeren een eerste omgevingsprogramma uit voor bedrijventerreinen

Dit gebruiken we mede als leertraject voor andere opgaven. We starten met het opstellen van een tweede omgevingsprogramma voor een nader te bepalen onderwerp.

We zorgen dat iedereen initiatieven kan blijven indienen

Gaat de Omgevingswet in? Dan zijn onze (werk)processen klaar en is onze IT-ondersteuning op orde. Zo kan iedereen zijn of haar initiatieven bij de gemeente blijven indienen. Hiervoor experimenten we nu in het Omgevingslab. We oefenen met het werken in de geest van de

Omgevingswet, zoals de teksten in het omgevingsplan, samenwerking met ketenpartners en de werkwijzen bij omgevingsvergunningen.

We behouden en versterken de biodiversiteit

Inleiding

Het doel is diversiteit aan soorten planten en dieren in onze gemeente te behouden, herstellen en versterken. Dit doen we op basis van het plan 'Samen voor biodiversiteit'.

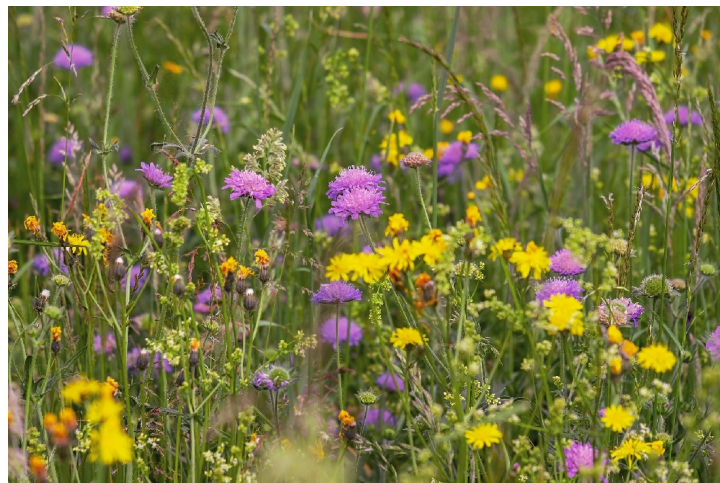
Resultaten

We maken nieuwe afspraken over het bermbeheer

We passen de afspraken met de uitvoerders van het bermbeheer aan. Zodat de bermen op het juiste moment en met de juiste machines worden beheerd. Dit doen wij op basis van het bermbeheer-uitvoeringsplan dat we in het najaar van 2020 herzien.

We houden bij welke planten en dieren in de berm voorkomen

Dit doen we samen met inwoners en professionals. We houden bij welke planten en dieren in de berm voorkomen en of dat aantal groeit. Ook breiden we het ecologisch beheer van de bermen, greppels en slootkanten in de gemeente Bronckhorst uit. Doelstelling is dat eind 2022 80% van de bermen en slootkanten ecologisch worden beheerd (in 2019 was dat 20%).

Inwoners weten waarom we bermen anders beheren en begrijpen het belang van biodiversiteit

Het is belangrijk dat mensen begrijpen waarom we de bermen anders beheren. We leggen het bermbeheer en het belang van biodiversiteit daarom uit met tekeningen, tekst, een filmpje en door activiteiten te organiseren. Met deze informatie kunnen we initiatiefnemers adviseren en stimuleren om de biodiversiteit te versterken.

We ondersteunen initiatieven die gericht zijn op het versterken van de biodiversiteit

Initiatieven die een bijdrage leveren aan de biodiversiteit ondersteunen we ook financieel. Denk aan beplanting en nestkasten op, aan en rond de bedrijfsgebouwen.

We volgen een nieuw systeem voor wegenonderhoud

Inleiding

Wij zorgen voor veilige wegen, fiets- en voetpaden. Dat is onze wettelijke plicht. Daar richten we ons onderhoudsbeleid op. We kijken daarbij welk onderhoud het meeste prioriteit heeft.

Resultaten

Het nieuwe onderhoudsplan biedt maatwerk

We bekijken voor iedere situatie welk onderhoud voorrang heeft. Veiligheid staat daarbij voorop. Belangrijke doorgangswegen vragen bijvoorbeeld meer onderhoud dan wegen die minder vaak gebruikt worden. Schade aan een ontsluitingsweg gaat vóór schade aan een weg naar een weiland. En onderhoud aan fietspaden en voetpaden krijgt voorrang boven een parkeervak of een weg in het buitengebied.

Het nieuwe onderhoudsplan draagt bij aan de kwaliteit van onze leefomgeving

Dit is een van de speerpunten van het Coalitieakkoord 'gewoon doen'. De laatste jaren drukken groeiende boomwortels steeds vaker de bestrating van wegen, fietspaden en stoepen kapot. Dit kan tot gevaarlijke situaties leiden.

We zorgen dat de wegen veilig blijven

Het is belangrijk om de wegen regulier te onderhouden, zodat ze op tijd worden gerepareerd. Dit voorkomt hogere kosten op een later moment. Op dit moment is in Bronckhorst sprake van een achterstand in het reguliere onderhoud. De komende jaren werken wij deze achterstand weg.

We cofinancieren landschapsinitiatieven

Inleiding

We willen graag samen met inwoners, ondernemers en andere partners het landschap behouden, herstellen en versterken. Door landschapsinitiatieven te (co)financieren, dragen we bij aan een grotere biodiversiteit, een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving en een 'beleefbaar' landschappelijk erfgoed.

Resultaten

We stellen een meerjarig uitvoeringsprogramma op voor landschap en biodiversiteit

Met de provinciale bijdrage uit de landschapsregeling kunnen we projecten (co)financieren die bijdragen aan de landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit. Bijvoorbeeld via projecten als Levend Landschap, Dorp en Rand, beplantingsprojecten, kleinschalige recreatieve voorzieningen en beleefbaar maken van erfgoed. We starten met de uitvoering en brengen de resultaten in beeld.

We geven het Nationaal Landschap de Graafschap extra aandacht

Dit doen we samen met de gemeente Lochem. We leggen daarbij de relatie met cultuurhistorie en toerisme. Bij de uitvoering zetten we de provinciale bijdrage uit de landschapsregeling in. Voor Nationaal Landschap de Graafschap heeft de provincie extra subsidie beschikbaar.

We steunen initiatieven van inwoners en ondernemers

Het gaat om initiatieven die bijdragen aan de doelen, maar niet vallen binnen het subsidiecontract met de provincie of andere regelingen. Dit zijn vaak initiatieven die ontstaan als spin-off van projecten binnen het landschapscontract met de provincie. We bieden inwoners en ondernemers hiervoor een eenmalige cofinanciering.

We vormen gazon om naar bloemenweides

Inleiding

We streven naar meer bloemen en kruiden in het openbaar groen van de kernen. Dit is de doelstelling van het plan 'Samen voor biodiversiteit'. Want graslandjes met veel bloemen en kruiden dragen bij aan een rijk voedsel- en leefgebied voor verschillende insecten, vogels en kleine zoogdieren.

Resultaten

Eind 2021 zien we in Zelhem de eerste tekenen van het nieuwe bloemrijke beheer

We zien hier de veranderingen in de vegetatie van de gazons. We verwachten ook dat het beheer van deze graslandjes minder geld kost dan het maaien van de gazons. De praktijk moet uitwijzen of dat zo is en hoeveel dat oplevert. We hebben Zelhem daarbij als kern aangewezen om ervaring op te doen met deze omvorming.

We laten inwoners weten wat we gaan doen

We werken uit wat de omvorming naar bloem- en kruidenrijk grasland betekent voor de kern Zelhem. We geven inwoners duidelijke informatie over wat de bedoeling is en wat we gaan doen.

We maken gazons klaar voor het nieuwe beheer

Waar nodig maken wij de gazons klaar voor het nieuwe beheer. We halen bestaande graszoden bijvoorbeeld weg en we zaaien in met speciale zaaimengsels. We maaien de gazons minder vaak en met andere machines. We maaien niet op basis van een maximale beplantingshoogte, maar op momenten die gunstig zijn voor een goede ontwikkeling van de beplanting.

We bouwen een middelbare school in Vorden

Inleiding

Een sterk voortgezet onderwijs (VO) in Bronckhorst heeft een blijvend effect op de leefbaarheid, arbeidsmarkt en lokale economie. We willen de school in Vorden dan ook behouden. Er is daartoe besloten een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de school op de Almenseweg. In 2020 is besloten om de school daadwerkelijk te realiseren. We streven er naar de school in 2024 te openen.

Resultaten

We hebben een uitgewerkt integraal projectplan

In 2020 stellen we een nieuw projectplan op. Hierin nemen we alle werkzaamheden op die nodig zijn om te komen tot een bouwplan dat we kunnen uitvoeren. Dit werken we verder uit in 2021. We maken afspraken met omwonenden over hun rol, de rol van de school en de rol van de gemeente en starten met de uitvoering van het project.

Schoolbestuur wordt bouwheer

In juli 2020 is het besluit genomen in de raad om nieuwbouw voor het VO Vorden te realiseren. Uitgangspunt is dat het schoolbestuur bouwheer wordt en de werkzaamheden op zich gaat nemen, in periodieke afstemming met de gemeente. In samenspraak met het schoolbestuur bepalen we de kaders en ambities, bijvoorbeeld ten aanzien van duurzaamheid. We faciliteren het schoolbestuur als het gaat om de ruimtelijke procedures. Er wordt een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor projectlasten en de kapitaallasten lopen vanaf oplevering.

We voeren het integraal huisvestingsplan voor primair onderwijs uit

Inleiding

Wij moeten zorgen voor goede onderwijshuisvesting. Waar onze leerlingen in een fijne omgeving onderwijs krijgen. Hiervoor voeren we de plannen uit ons Integraal Huisvestingsplan (IHP) uit. Dat doen we in fases. We voldoen hiermee aan de zorgplicht voor goede onderwijshuisvesting.

Resultaten

We voeren het Integraal Huisvestingsplan uit

In 2020 stelden de schoolbesturen en de gemeente het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vast. Het IHP geeft de (toekomstige) situatie van onze onderwijshuisvesting weer. Het bepaalt samen

met de schoolbesturen welke investeringen we de komende jaren in onderwijshuisvesting doen. Met als doel: goede onderwijshuisvesting zodat er goed onderwijs gegeven kan worden.

We zetten hiervoor de eerste stappen

We houden hierbij ook rekening met andere ontwikkelingen. Zoals demografie en verduurzaming van ons vastgoed. We zetten in 2021 de eerste stappen die nodig zijn om de doelen te bereiken. We verwachten dat hiervoor vooral nodig is:

- onderzoek naar verduurzaming en financieringsmogelijkheden;
- een haalbaarheidsonderzoek naar onderwijshuisvesting;
- het opstellen van businesscases.

We willen de privatisering van de buitensport graag goed afronden

Inleiding

In 2013 zijn we begonnen met de privatisering van de buitensport. De ledenaantallen zijn niet bij alle 11 verenigingen zo sterk afgenomen als verwacht. Daarom is er nog steeds een tekort aan velden bij deze 3 verenigingen. We willen nu tot een goede afronding komen. We willen daarom nu 1 keer subsidie geven aan 3 buitensportverenigingen. Met dit geld kunnen zij sportvelden aanleggen.

Resultaten

We zorgen dat de geprivatiseerde sportverenigingen genoeg sportvelden hebben

In 2013 zijn de 11 buitensportverenigingen in Bronckhorst geprivatiseerd. De afgelopen 5 jaar hebben zij zelfstandig hun accommodaties geëxploiteerd. Zij kregen hiervoor geen bijdrage van de gemeente. Het Mulier Instituut heeft deze privatisering geëvalueerd. Hieruit blijkt dat 3 verenigingen (Pax, Keijenburgse Boys en de VV Vorden) 5 jaar later nog steeds een tekort hebben aan speel- en trainingsvelden. Deze verenigingen willen wij nu subsidie geven.

We realiseren een duurzaam en toekomstbestendig sportlandschap binnen de gemeente

Inleiding

Sport speelt een belangrijke rol met het oog op leefbaarheid en gezondheid. In de sportagenda laten we zien hoe we tot een toekomstbestendig sportlandschap komen vanuit het Beleidskader sociaal domein. Belangrijk daarin is dat we inzetten op concentratie van voorzieningen op plekken in de gemeente die voor alle inwoners bereikbaar zijn. Door concentratie kunnen we beter inzetten op de kwaliteit van de voorzieningen.

Resultaten

We voeren de sportagenda uit

Dit doen we in overleg met verenigingen en organisaties. We horen graag wat zij nodig hebben om een duurzame vereniging te worden of te blijven. We bepalen welke stappen we nemen om te komen tot een duurzaam en toekomstbestendig sportlandschap binnen de gemeente. Een belangrijk instrument wat we daarbij ontwikkelen is een nieuw afwegingskader sport zodat we een betere afweging kunnen maken bij toekomstige investeringen in de sport.

Daarbij realiseren we een toekomstbestendige verenigingsstructuur

Verenigingen zijn belangrijk binnen de Bronckhorster samenleving. Zij helpen om de sociale samenhang te vergroten, de leefbaarheid van de kernen te verbeteren en om een gezonde leefstijl voor inwoners te stimuleren en toegankelijk te maken. Daarom betrekken we hen bij het opstellen van de sportagenda en bekijken we samen met hen wat er nodig is voor toekomstbestendige verenigingen in de binnen- en buitensport.

We weten waar en hoe we moeten investeren in binnensport

Er moet geïnvesteerd worden in de binnensportlocaties om de kwaliteit te waarborgen, maar het is niet mogelijk om overal te investeren. Er zullen daarom keuzes gemaakt moeten worden ten aanzien van spreiding en concentratie. Om een goede afweging te kunnen maken van de investeringsbehoefte per deelgebied gebruiken we het nieuwe afwegingskader sport.

We verlagen de huisvestingslasten voor bibliotheken

Inleiding

De bibliotheek heeft de afgelopen 2 jaar een aanvulling gehad op haar begroting. Vanaf 2021 moeten ze hun begroting sluitend maken. Daarvoor verlagen wij de kosten van de huisvesting van de bibliotheek. De bibliotheek neemt zelf maatregelen op overhead en de collectie.

Resultaten

De bibliotheek in Vorden verhuist

De bibliotheek verhuist begin 2021 in Vorden naar het Kulturhus. Hiermee ontstaat een mooie combinatie van ontmoeting en lezen, en brengen we de kosten omlaag.

In Hengelo en Zelhem verkleinen we de ruimte

We brengen het aantal vierkante meters op beide locaties terug. Daarmee wordt het ruimtegebruik efficiënter. Er blijft ruimte om samen met andere maatschappelijke organisaties vorm te geven aan ontmoeting en gesprek. Dit krijgt in 2021 concreet vorm.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema biodiversiteit

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023
Toename van biodiversiteit op basis van het voorkomen en toenemen van het aantal oranjetipjes (soort vlinder) in een nog te selecteren deelgebied van het leefgebied natte berm	ntb	nog uit te voeren	2020		+3%	+3%	+3%
Percentage ecologisch bermbeheer ten opzichte van totale bermbeheer (maaieren, afvoeren en klepelen)	Gem.adm.	2019	20%	40%	60%	80%	80%

Thema huisvesting bibliotheek

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023	Doel 2024
Aantal inwoners dat lid is van de bibliotheek binnen de gemeente Bronckhorst	Jaarverslag bibliotheek West Achterhoek	21,5% aant. inv. 7751	2019	7751	7751	7751	7751	7751

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Gelderland 2018
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2018	0,3	0,3	0,3	1,7
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2018	1,5	1,8	1,7	4,1
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2018	2,7	2,2	1,1	2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2018	2,5	1,5	2,3	5
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) (leerlingen 12-23 jaar zonder startkwalificatie)	DUO 2018	0,5%	0,9%	1,3%	1,8%
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Ingrado2018	0,35	0,54	-	2,5
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Ingrado2018	17,98	17,55	18	22

Indicator	Bron	Realisatie 2012	Realisatie 2016	Realisatie 2019	Taakveld
% Niet-sporters	RIVM 2016	46,60%	42,50%	46,80%	5.1

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 17-08-2020

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Omgeving - Het besluit een nieuw schoolgebouw voor het VO te realiseren.	Er niet binnen de budgetten en de geplande termijnen gebouwd kan worden.	Financieel - Het investeringsbudget wordt overschreden; Niet financieel - Vertraging kan leiden tot regionale imagoschade.	40%	€ 500.000	1,96%	Regionaal
Extern - Het uitbreken van een pandemie en de maatregelen van de overheid.	Er minder huur inkomsten zijn bij Sportaccommodaties en gesubsidieerde instellingen.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan.	50%	€ 250.000	1,23%	Pandemie
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten prioriteiten worden bijgesteld bij instellingen en worden er door de maatregelen geen inkomsten genereerd.	Gesubsidieerde instellingen niet aan hun betalings- en prestatieverplichtingen kunnen voldoen. Eventueel kan dit leiden tot faillissement of surseance zoals welzijn, cultuur, sport	Financieel - Er extra bijdragen worden gevraagd of subsidieaanvragen kunnen komen; Niet financieel - Activiteiten niet worden of later worden uitgevoerd: verantwoording, en daarmee de vaststelling, kan pas later plaatsvinden.	50%	€ 150.000	0,73%	Pandemie

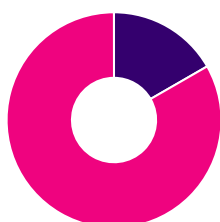

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Organisatie - Temporisering van de invoering van de omgevingswet op onderdelen.	De doelstellingen niet op tijd worden bereikt.	Financieel - Budgetoverschrijding; Niet financieel - Imagoschade op regionaal niveau.	30%	€ 250.000	0,73%	Plaatselijk

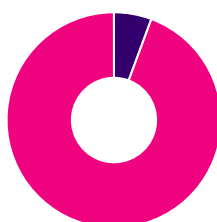
Meer informatie over de risico's vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Wat mag het kosten

Programma 2 Wonen en leefomgeving	Rekening 2019	Begroting 2020 na wijz.	2021	2022	2023	2024
Lasten:						
2A Passend wonen	1.590	1.974	1.473	1.357	1.257	1.257
2B Aantrekkelijke leefomgeving	23.380	25.140	24.564	23.996	23.864	24.439
Totaal lasten:	24.970	27.113	26.037	25.353	25.121	25.696
Baten:						
2A Passend wonen	913	1.262	1.289	1.189	1.189	1.189
2B Aantrekkelijke leefomgeving	6.807	6.242	6.429	6.361	6.376	6.391
Totaal baten:	7.720	7.503	7.718	7.551	7.566	7.581
Saldo						
2A Passend wonen	-677	-712	-183	-168	-68	-68
2B Aantrekkelijke leefomgeving	-16.573	-18.898	-18.136	-17.634	-17.488	-18.047
Saldo totaal	-17.250	-19.610	-18.319	-17.803	-17.556	-18.115

inkomsten 2020

uitgaven 2020

■ 2A Passend wonen
■ 2B Aantrekkelijke leefomgeving

Financiële ontwikkelingen

2A PASSEND WONEN	Vershil 2021/2020	V / N
8-2 Grondexploitaties (niet-bedr.terreinen)	8	V
8-3 Wonen en bouwen	525	V
Totaal 2A	533	V
2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Vershil 2021/2020	V / N
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	21	V
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	-16	N
1-2 Openbare orde en veiligheid	97	V
2-1 Verkeer en vervoer	-322	N
2-2 Parkeren	-5	N
2-5 Openbaar vervoer	3	V
4-1 Openbaar basisonderwijs	-2	N
4-2 Onderwijshuisvesting	226	V

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Verschil 2021/2020	V / N
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-6	N
5-1 Sportbeleid en activering	-354	N
5-2 Sportaccommodaties	-14	N
5-3 Cultuur-presentatie, productie, particip	100	V
5-4 Musea	-	N
5-5 Cultureel erfgoed	-	V
5-6 Media	170	V
5-7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	373	V
7-2 Riolering	133	V
7-5 Begraafplaatsen en crematoria	-8	N
8-1 Ruimtelijke ordening	382	V
Totaal 2B	778	V

Een toelichting op de financiële ontwikkelingen geven we in de taakveldenbegroting. Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming 2020 na wijziging en raming 2021. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Nieuw beleid

Deel progr.	Omschrijving, bedragen in €	2021	2022	2023	2024
Nieuw beleid volgens perspectiefnota					
2A	Formatie extra vraag bouwvergunningen	100.000	100.000	-	-
2A	Effectiever organiseren van burgerparticipatie	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
2B	Programma wegenonderhoud Bronckhorst	460.000	460.000	460.000	460.000
2B	Extra cofinancieringsbudget landschap	50.000	50.000	50.000	50.000
2B	Subsidie extra sportvelden Vorden en Hengelo	350.000			
2B	Verlaging kosten ruimtelijke adviezen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
2B	Gazon omvormen naar bloemenweides	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
2B	Hogere perceptiekosten rioolheffing	76.000	76.000	76.000	76.000
2B	Hogere perceptiekosten begraafrechten	32.200	32.200	32.200	32.200
2B	Investeren in Onderwijs (€ 13,2 mln)	-	-	90.000	528.000
2B	Investeren in Sport (€ 8 mln)	-	-	69.000	320.000
2A	Hogere baten tarieven bouwleges (28% stijging)	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
2B	Opbrengst voor perceptiekosten rioolheffing	-76.000	-76.000	-76.000	-76.000
<i>Totaal nieuw beleid volgens perspectiefnota</i>		<i>-117.800</i>	<i>-467.800</i>	<i>-408.800</i>	<i>280.200</i>

Eerder besloten					
2B	Versnelling invoering Omgevingswet (1e tussenrapportage 2020)	440.000	235.000		
<i>Totaal eerder besloten</i>		<i>440.000</i>	<i>235.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Aanvulling Programmabegroting 2021					
2B	Lagere opbrengst leges titel 2 (bouwleges)	790.000	790.000	790.000	790.000
2B	Alternatieve dekking voor lagere opbrengsten uit leges	-437.000	-287.000	-237.000	-237.000
<i>Aanvulling in Programmabegroting 2021-2024</i>		<i>353.000</i>	<i>503.000</i>	<i>553.000</i>	<i>553.000</i>
Totaal structureel		-414.800	-114.800	144.200	833.200
Totaal incidenteel		1.090.000	385.000	-	-
Saldo		675.200	270.200	144.200	833.200

+ = extra inzet van middelen; - = minder inzet van middelen

Investeringsplan

Omschrijving	Investering	Jaar	Termijn	2021	2022	2023	2024
Vervanging instructieruimtes	28.000	2021	10	210	3.220	3.178	3.136
IP materieel buitenruimte < € 10.000 (2021)	43.000			43.000			
IP materieel buitenruimte < € 10.000 (2022)	16.000				16.000		
IP materieel buitenruimte < € 10.000 (2023)	16.000					16.000	
IP materieel buitenruimte < € 10.000 (2024)	16.000						16.000
Renault elektrisch	19.000	2021	8	143	2.660	2.624	2.589
Renault elek begraafplaatsbeheerder	19.000	2021	8	143	2.660	2.624	2.589
Sneewploegen gladheidsbestrijding	30.000	2021	12	225	2.950	2.913	2.875
Mc Conel arm heggeschaar	15.000	2021	8	113	2.100	2.072	2.044
Peugot bakwagen	27.000	2021	8	203	3.780	3.729	3.679
Houtversnipperaer Schliesing 400	30.000	2022	8	-	225	4.200	4.144
Hoge drukspuit aanhanger	25.000	2022	10	-	188	2.875	2.838
IP materieel buitenruimte 2023	-	2023	-	-	-	-	-
IP materieel buitenruimte 2024	255.000	2024		-	-	-	1.913
Vervanging vrijverval riolering	589.000	2021	40	4.418	23.560	23.339	23.118
Renovatie gemalen en drukriolering mechanisch	402.000	2021	15	3.015	32.830	32.428	32.026
Renovatie gemalen en drukriolering elektro	31.000	2021	15	233	2.532	2.501	2.470
Renovatie gemalen en drukriolering civiel	18.000	2021	40	135	720	713	707
Renovatie IBA's	28.000	2021	15	210	2.287	2.259	2.231
Afkoppelen	246.000	2021	40	1.845	9.840	9.748	9.656
Vervanging vrijverval riolering	535.000	2022	40	-	4.013	21.400	21.199
Verbetering vrijverval riolering	101.000	2022	40	-	758	4.040	4.002
Renovatie gemalen en drukriolering mechanisch	317.000	2022	15	-	2.378	25.888	25.571
Renovatie gemalen en drukriolering elektro	177.000	2022	15	-	1.328	14.455	14.278
Renovatie gemalen en drukriolering civiel	24.000	2022	40	-	180	960	951
Renovatie IBA's	28.000	2022	15	-	210	2.287	2.259
Afkoppelen	246.000	2022	40	-	1.845	9.840	9.748
Vervanging vrijverval riolering	493.000	2023	40	-	-	3.698	19.720
Verbetering vrijverval riolering	101.000	2023	40	-	-	758	4.040
Renovatie gemalen en drukriolering mechanisch	580.000	2023	15	-	-	4.350	47.367
Renovatie gemalen en drukriolering elektro	325.000	2023	15	-	-	2.438	26.542
Renovatie gemalen en drukriolering civiel	45.000	2023	40	-	-	338	1.800
Renovatie IBA's	31.000	2023	15	-	-	233	2.532
Afkoppelen	246.000	2023	40	-	-	1.845	9.840
Vervanging vrijverval riolering	478.000	2024	40	-	-	-	3.585
Renovatie gemalen en drukriolering mechanisch	620.000	2024	15	-	-	-	4.650
Renovatie gemalen en drukriolering elektro	315.000	2024	15	-	-	-	2.363
Renovatie gemalen en drukriolering civiel	36.000	2024	40	-	-	-	270
Renovatie IBA's	29.000	2024	15	-	-	-	218
Afkoppelen	353.000	2024	40	-	-	-	2.648
Investeren in Onderwijs (€ 13,2 mln)				-	-	90.000	528.000
Investeren in Sport (€ 8 mln)				-	-	69.000	320.000
Wonen en leefomgeving	6.933.000			53.890	116.261	362.730	1.163.592

Bedragen in €

Dekking projectkosten uit reserves

Omschrijving, bedragen in €	Investering	AR/BR*	2021	2022	2023	2024
Versnelling invoering Omgevingswet (1e tussenrapportage 2020)	675.000	AR	440.000	235.000	-	-
Investeren in Onderwijs (€ 10,7 mln)	10.700.000	BR				248.366

Omschrijving, bedragen in €	Investering	AR/BR*	2021	2022	2023	2024
Investeren in Onderwijs (€ 2,5 mln)	2.500.000	BR				58.030
Investeren in Sport (€ 8 mln)	8.000.000	BR				185.694
	21.875.000		440.000	235.000	-	492.090

+ = gebruik van reserve; - = bedrag naar reserve

* AR= Algemene reserve, BR = Bestemmingsreserve

2.1.3. BEDRIJVGHEID EN ONTWIKKELING

Algemeen

Onze doelen voor dit programma

- Een veilige, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
- Gezond en innovatief ondernemersklimaat, bevorderen van werkgelegenheid, productiviteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- De centra van de vier grotere kernen Vorden, Hengelo, Zelhem en Steenderen zijn aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig.
- In 2030 is Bronckhorst energieneutraal en klimaatbestendig en is er sprake van een circulaire economie.

We monitoren de gevolgen van de coronacrisis

De gevolgen van de coronacrisis op het bedrijfsleven en de werkgelegenheid blijven we monitoren. Waar dat kan en wenselijk is, ondersteunen we de lokale dienstverlening. Toerisme en landbouw zijn kenmerkende sectoren voor onze gemeente. Hier besteden we dan ook de nodige aandacht aan het komende jaar.

We gebruiken de ruimte op bedrijventerreinen efficiënter

We zorgen voor genoeg ruimte voor bedrijven in onze gemeente. Daar investeren we in. We starten met het Industriepark in Zelhem. Hier zijn we bezig met een vergaand herstructureringsplan om ruimte te maken voor de uitbreiding van bestaande bedrijven.

We werken aan duurzaamheid

Dit jaar komen projecten uit onze routekaart energieneutraal Bronckhorst echt tot uitvoering. Daarnaast ontwikkelen we de Regionale Energiestrategie van concept tot een definitieve versie. Dit betekent voor Bronckhorst met name dat we regels moeten maken voor windenergie. Hier wordt u het komende jaar nadrukkelijk bij betrokken. Daarnaast gaat het nieuwe grondstoffenplan het komende jaar in werking waarmee kosten en opbrengsten weer meer met elkaar in balans worden gebracht. Tegelijkertijd blijven we inzetten op onze doelstelling voor minder restafval en meer zuivere grondstoffen.

We verbeteren de leefbaarheid in de kernen en het buitengebied

Een aantal van onze kernen heeft een kwaliteitsimpuls nodig om ervoor te zorgen dat het ook fijn wonen is in deze dorpen in de toekomst. Met kernen met een aantrekkelijk aanbod van commerciële en maatschappelijke voorzieningen. Dit geldt voor de 4 dorpen waarvoor de werkgroepen Vitale kernen visies hebben ontwikkeld en maar ook zeker voor het buitengebied van onze gemeente.

Deelprogramma 3A ECONOMIE

Portefeuillehouder
Ambtelijk trekker

Dhr. W.W. Buunk / Dhr. E.W. Blaauw
Mw. C.H. van den Brink

We krijgen inzicht in de structuur en ontwikkeling van de landbouwsector voor de omgevingsvisie

Inleiding

De landbouwsector is volop in beweging. Voor het maken van een omgevingsvisie is het van belang hierover een helder beeld te hebben.

Resultaten

We krijgen inzicht door feiten en cijfers van de landbouw in beeld te brengen

Hiermee willen we actueel inzicht krijgen in de structuur en ontwikkeling van de landbouwsector in Bronckhorst. Dit levert input om de omgevingsvisie te kunnen opstellen. Waar nodig kunnen

we duidelijke keuzes maken en overige acties uitvoeren. Om zo een goede ontwikkeling van de landbouwbedrijven in Bronckhorst te kunnen ondersteunen.

We creëren wederzijds begrip tussen burgers en boeren

Samen met de sector zoeken we naar manieren om elkaars communicatie-activiteiten te versterken. En om het wederzijds begrip tussen boeren en burgers te bevorderen.

We zetten ons in voor innovatie in de landbouwen bevorderen een gezond ondernemersklimaat

Boeren die in een vorm van transitie naar kringlooplandbouw zitten, willen we optimaal ondersteunen in hun doorontwikkeling. In de notitie 'Verkenning van de Landbouw in Bronckhorst' geven we aan wat de sector nodig heeft voor de toekomst. Dat doen we samen met individuele boeren en partners in de sector. Projecten zijn bijvoorbeeld:

- het Innovatiecentrum de Marke;
- ontwikkeling robotisering in de landbouw;
- kunstmestvrije Achterhoek;
- Europees experimenteergebied voor nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
- landelijk proefgebied Kringlooplandbouw.

We weten boerenbedrijven goed te volgen en te ondersteunen met agrarische coaches

We willen de toekomstige ontwikkelingen in de landbouw en van boerenbedrijven goed volgen en ondersteunen. Daarvoor zetten wij de keukentafelgesprekken en bedrijfsbezoeken voort. We starten in 2020 met individuele en vertrouwelijke gesprekken met agrarische coaches. In 2021 gaan we hiermee verder. Dit geeft ons een goed beeld van de gewenste toekomstige ontwikkeling van onze landbouwbedrijven. Dit kunnen wij meenemen in de omgevingsvisie.

We vergroten de leefbaarheid door vernieuwing in kernen en buitengebied

Inleiding

In de vier grotere kernen is een kwaliteitsimpuls nodig om er voor te zorgen dat in de centra ook in de toekomst een prettig verblijfsklimaat is met een aantrekkelijk aanbod van voorzieningen. Daarnaast zien we dat vernieuwing nodig is in andere kernen en het buitengebied om ook daar een plezierige woon- en leefomgeving te waarborgen. Hier gaan we investeren.

Resultaten

De Oltmansstraat in Steenderen is gedeeltelijk gereconstrueerd

Steenderen wil geen doorgangsdorp meer zijn, maar een verblijfsdorp. Door reconstructie van de Oltmansstraat ontstaat een aantrekkelijk verblijfsgebied, waar de auto te gast is.

Het centrum van Hengelo is heringericht, aansluitend op enkele recente vastgoedontwikkelingen
Het gebied tussen de Albert Heijn en de Regelinkstraat krijgt een impuls en wordt daardoor een aantrekkelijk verblijfsgebied. We sluiten met de aanpassingen aan op de bouw van het gezondheidscentrum.

De entree van het Kulturhus in Vorden is vernieuwd

Het Kulturhus van Vorden krijgt een nieuwe uitstraling en wordt toegankelijker en daarmee aantrekkelijker als ontmoetingscentrum voor het dorp.

Haalbaarheidsplan Zelhemhuus en onderzoek marktplein en omgeving kerk

Voor een Zelhemhuus, waar meerdere partijen samenwerken en een breed aanbod aan activiteiten wordt geboden, bestaat in de Zelhemse samenleving veel draagvlak. Om dit realiteit te maken, stellen we een financieel haalbaar plan op. Daarnaast werken we de plannen voor het marktplein en omgeving kerk verder uit in samenwerking met de werkgroep vitale kern Zelhem.

De directe woonomgeving in de Bloemenbuurt en Prinsessenbuurt te Zelhem is duurzaam ingericht

Samen met Prowonen hebben we structuur aangebracht in de wijk, de begaanbaarheid verbeterd door duidelijke voetpaden, een duidelijke parkeersituatie gecreëerd en water afgekoppeld.

Op twee wegen in Drempt en Eldrik zijn fietssuggestiestroken aangebracht

Door het aanbrengen van fietssuggestiestroken op de Zomerweg in Drempt en de Eldrikseweg in Eldrik verbeteren we het comfort en de veiligheid van fietsers.

Voor het beoordelen van toekomstige plannen en initiatieven is een afwegingskader beschikbaar

Omdat verschillende plannen nog niet concreet zijn en andere plannen nog onzeker stellen we een afwegingskader op. Dit instrument helpt ons om op basis van de juiste criteria afgewogen keuzes te maken zodat de projecten die we uitvoeren ook daadwerkelijk bijdragen aan onze doelen.

We herstructureren bedrijventerreinen

Inleiding

We zorgen voor genoeg ruimte voor bedrijven in onze gemeente. Daarom gaan we investeren in onze bedrijventerreinen.

Resultaten

We voeren activiteiten uit om de doelstellingen van het Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek (RPW) te halen

We verwachten dat de groei van het bedrijfsleven en de bijbehorende vraag naar ruimte snel weer aantrekt. Om dit mogelijk te kunnen maken, voeren we de doelstellingen van het Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek (RPW 2019-2023) uit.

We breiden de fysieke ruimte voor bedrijven uit

Dit is nodig om werkgelegenheid op peil te houden en waar mogelijk te laten groeien. Zo zorgen we ervoor dat we het welvaartsniveau en de deelname van onze inwoners in het arbeidsproces borgen. We herstructureren oude bestaande bedrijventerreinen en als dat kan en nodig is, breiden we bestaande bedrijventerreinen uit. Ook ronden we het beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing en bedrijfslocaties in het buitengebied af.

We stellen het programma 'Ruimte voor ondernemers' op

Dit doen we volgens het RPW. Ook biedt dit een testcase voor het werken met een omgevingsprogramma, zoals bedoeld in de Omgevingswet. Voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen is het resultaat behaald als we op de korte en middellange termijn (tot 2023) ongeveer 8 hectare nieuw bedrijventerrein ontwikkelen. Voor de lange termijn (tot 2030) moeten we de overige 9 hectare ontwikkelen.

We voeren de visie Recreatie en Toerisme uit

Inleiding

Samen met de vrijetijdssector hebben we de nieuwe beleidsvisie Recreatie en Toerisme opgesteld. De vrijetijdssector is een belangrijke sector voor de gemeente. Zowel met het oog op de economie en werkgelegenheid als de leefbaarheid in onze gemeente.

Resultaten

We werken het toeristisch profiel Kastelen en Landgoederen uit

Een helder en sterk toeristisch profiel is van groot belang. De toerist krijgt met het profiel Kastelen en Landgoederen een eenduidig en relevant argument om voor Bronckhorst te kiezen. Het profiel geeft gemeente, ondernemers en andere organisaties, zoals Achterhoek Toerisme, houvast bij productontwikkeling en marketing.

We werken samen met de sector aan 1 toeristisch platform

We beseffen dat dit gevoelig ligt, maar we zien ook bij veel ondernemers en partijen de energie om dit juist samen mogelijk te maken. De promotie en marketing van het gebied als geheel leggen we neer bij Achterhoek Toerisme. Deze organisatie voeden we met informatie over ons gebied voor het realiseren van een sterk toeristisch profiel.

We versterken het kennisplatform voor ondernemers in de Achterhoek

Met onze beleidsvisie en het toeristisch platform kunnen we lokale kennisontwikkeling, -deling en samenwerking verder invullen. Bijvoorbeeld kennis over de historie van landgoederen en kastelen in het gebied en ontwikkelingen in de (lokale) toeristische sector.

Indicatoren*Lokale indicatoren***Thema economie**

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023	Doel 2024	Doel 2025	Doel 2026
Toename bedrijfsareaal op herontwikkelde bestaande bedrijventerreinen	IBIS	*	2020		+1 ha t.o.v. het jaar 2021	+2 ha t.o.v. het jaar 2022	+2 ha t.o.v. het jaar 2023		
Aantal hectare aan nieuw gerealiseerd bedrijfsareaal of toename verwacht bedrijfsareaal dat in procedure is gebracht	IBIS	*	2020			+1 ha t.o.v. het jaar 2022	+2 ha t.o.v. het jaar 2023	+3 ha t.o.v. het jaar 2024	
Aantal nieuw gevestigde bedrijven op nieuw of herontwikkelde locaties (vab's) in het buitengebied	IBIS	*	2020	3 t.o.v. het jaar 2020	3 t.o.v. het jaar 2021	3 t.o.v. het jaar 2022	3 t.o.v. het jaar 2023	3 t.o.v. het jaar 2024	3 t.o.v. het jaar 2025

* Geen waarde bij nulmeting, omdat het toename betreft.

Thema bevorderen ondernemerschap

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023
Onze dienstverlening aan onze ondernemers wordt beoordeeld met minimaal een 7	Ondernemers-panel		nog uit te voeren		7	7	7

Thema toerisme

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023	Doel 2024
Het effect op de lokale economie wordt gemeten aan de hand van de groei van de bestedingen; die moet minstens net zo goed zijn als de gemiddelde ontwikkeling in de Achterhoek (op basis van de tweejaarlijkse monitoring van Achterhoek Toerisme)*	Achterhoek Toerisme monitor	10% groei t.o.v. 2017	2019		11% groei t.o.v. 2017		Wordt bepaald op basis monitor van 2021	

* Op basis van de Achterhoek Toerisme monitor wordt regionaal bepaald wat de groei is, dit geeft input geeft voor de lokale indicator.

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Gelderland 2019
% Functiemenging	LISA 2019	45,7%	46,0%	46,7%	47,3%	53,6%
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	LISA 2019	608,2	614,4	634,3	657,4	786,5
% Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	CBS 2019	65,8%	66,9%	67,2%	68,9%	68,7%
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	LISA 2019	164,4	167,8	172,5	176,1	144,5
<i>Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 17-08-2020</i>						

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten partijen en de gemeente hun prioriteiten bijstellen en is de menselijke capaciteit beperkt.	Projecten en investeringen vertraging oplopen of niet door gaan. Nieuwe projecten kunnen niet opgestart worden.	Financieel - Er claims volgen ter compensatie van andere partijen; Niet financieel - De doelstellingen in gevaar komen of pas later bereikt worden.	75%	€ 75.000	0,55%	Pandemie
Extern - Beëindiging of faillissement van de Marke.	Bij beëindiging van De Marke de gemeente een (deel) van de inleg verliest.	Financieel - Afschrijving van kapitaal.	10%	€ 25.000	0,02%	-

Meer informatie over de risico's vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Deelprogramma 3B DUURZAAMHEID

Portefeuillehouder
Ambtelijk trekker

Dhr. P.L.P.S. Hofman
Mw. C.H. van den Brink

We voeren de risicodialoog klimaatadaptie en maken een actieplan**Inleiding**

De risicodialoog is nodig om iedereen bewust te maken van risico's van de klimaatontwikkeling. Op basis van deze dialoog nemen we vervolgstappen en acties. Daarnaast zorgt de risicodialoog voor draagvlak voor maatregelen die wij voorstellen.

Resultaten

In het voorjaar van 2021 ronden we de risicodialoog af

Op basis daarvan zetten we vervolgstappen en nemen we acties. Doel is dit zoveel mogelijk te integreren in het bestaand beheer en lopende ontwikkelingen.

Het doel is een klimaatrobuust ingericht Bronckhorst in 2050

Het is nu nog onduidelijk welke vervolgstappen en acties bijdragen aan het klimaatbestendig maken van de directe omgeving. Voorbeelden zijn het ontsteden van tuinen, maar ook het aanleggen van wadi's voor afvoer en opvang van hemelwater, infiltratieriolen en blauw-groene zones.

We zijn energieneutraal in 2030**Inleiding**

Het Klimaatakkoord van Parijs in 2015 leidde in 2019 tot een nationaal Klimaatakkoord. De 8 Achterhoekse gemeenten hebben de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn (Akkoord van Groenlo van 2009). In oktober 2019 stelden wij de 'Verrijkte Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030' op.

Resultaten

We zetten opnieuw een stap richting eenduurzame, energieneutrale en leefbare woon- en werkomgeving

Samen met inwoners, lokale ondernemers en maatschappelijke organisaties werken we aan een omgeving waar iedereen zich thuis voelt en aan mee kan doen. De doelstelling is om in 2030 45% energie te besparen en 100% duurzame energie op te wekken.

We helpen inwoners financieel om hun woning te verduurzamen

Dat doen we met de leningen 'Toekomstbestendig wonen'. Daarnaast kunnen inwoners advies krijgen over energiebesparing, duurzaam (ver)bouwen en financieringsmogelijkheden bij het Agem-energieloket van de Achterhoek.

We werken aan een aardgasvrij Bronckhorst

We moeten in 2021 duidelijk maken wanneer wijken volledig aardgasvrij worden en welke alternatieven mogelijk zijn. Dit staat in het Klimaatakkoord. We geven per gebied, wijk en buurt aan hoe en wanneer we dit doen. In 2021 starten we met 2 voorbeeldwijken. Dit leest u in onze startnotitie 'Bronckhorst aardgasvrij'.

We verminderen onze eigen CO₂-uitstoot

We zetten onder andere in op elektrisch vervoer. We proberen meer elektrische laadpalen op strategische locaties binnen de kernen te laten plaatsen. En we willen een fietsgemeente worden in 2021. Ook maken we een zonnedak boven de parkeerplaats van het gemeentehuis als dat technisch, ruimtelijk en financieel mogelijk is.

We zetten een stap verder in onze afval- en grondstoffeninzameling

Inleiding

In september 2020 hebt u een besluit genomen over het Afval- en Grondstoffenplan 2021-2025 en over de afvalinzameling en afvalstoffenheffing vanaf 1 januari 2021. De basis voor het grondstoffenplan is het onderzoek naar de kosten van de afvalinzameling in het voorjaar van 2020.

Resultaten

We hebben maximaal 30 kilo restafval per inwoner per jaar in 2025

In 2021 stoppen we met de huis-aan-huisinzameling van restafval. Inwoners kunnen hun restafval naar ondergrondse containers wegbrengen. De focus ligt op inzameling van grondstoffen.

We hebben minder restafval in de grondstofstromen

Zit er restafval in het PMD? Dan wordt dit afgekeurd bij de verwerkers. In dat geval wordt het PMD alsnog verbrand. We maken inzamelkosten en we ontvangen geen vergoeding voor dit PMD. Om dit te voorkomen, communiceren we hier gericht over. Ook controleren we steekproefsgewijs de inhoud van de PMD-containers.

De afvalstoffenheffing dekt de kosten van de afval- en grondstofinzameling

Al een aantal jaren dekt de opbrengst van de afvalstoffenheffing de kosten voor de afval- en grondstoffeninzameling niet. Het nieuwe grondstoffenplan stelt een nieuw tariefsysteem voor. Dit moet ervoor zorgen dat de opbrengst onze kosten dekt.

Indicatoren

Lokale indicator

Thema duurzaamheid

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2026	Doel 2030
Percentage besparing energie	CBS/ klimaatmonitor	0%	2015			10%	25%	45%
Percentage hernieuwbare energie	CBS/ klimaatmonitor	4,90%	2017			15%	45%	100%
Het totaal in percentage van de uitnutting uit fonds stimulering energietransitie Achterhoek		ntb	ntb					
Percentage benutte bedrag uit fonds stimulering energietransitie Achterhoek door inwoner Bronckhorst op totaal van benutting		ntb	ntb					

Thema grondstoffen

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2025
Aantal kg restafval per inwoner	Circulus Berkel	91 kg	2015	74 kg	69 kg	64 kg	55 kg	40kg	30kg*
Verhouding groente, fruit en keukenafval in de restcontainer	Circulus Berkel	30%	2017	30%	30%	30%	0-10%		
Percentage afvalscheiding aan de bron per inwoner	Circulus Berkel	78%	2017	80%	80%	81%	75%		
In te zamelen kg PMD per inwoner	Circulus Berkel	30 kg	2017	34 kg	38 kg	38 kg	30 kg		

* Onder voorbehoud besluitvorming raad

Landelijk verplichte indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Gelderland 2018
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	CBS 2018	86	81	74	68	123
% Hernieuwbare elektriciteit	RWS 2018	3,4%	4,8%	5,8%	8,7%	9,5%

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 17-08-2020

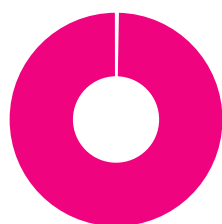
Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Extern - Vernietiging van de omgevingsvergunning Niet tot stand komen van de subsidiëring via de Stimuleringsregeling Duurzame Energie; Faillissement van de coöperatie.	De initiatiefnemer of energiecoöperatie de lening via het Aanjaagfonds duurzame energieopwekking niet meer (volledig) aflossen.	Financieel - Dit risicogevolg hangt af van het aantal deelnemers en de hoogte van de lening; Niet financieel - Dit kan leiden tot plaatselijke imago schade.	15%	€ 1.250.000	1,83%	-
Technisch - Verminderde opbrengt Afvalstoffenheffing.	De kosten voor de verwerking van afval niet volledig worden gedekt.	Financieel - Een tekort binnen de afvalstoffenheffing; Niet financieel - Bij verhoging van de afvalstoffenheffing is de kans op regionale aandacht groot.	50%	€ 200.000	0,98%	Regionaal
Omgeving - Klimaatverandering.	Door uitdroging van bomen er takbreuk ontstaat.	Financieel - Extra kosten door extra uren brandweer/ cluster buiten; Niet financieel - Plaatselijke imagoschade. Ook is letselschade is mogelijk.	40%	€ 50.000	0,20%	Regionaal

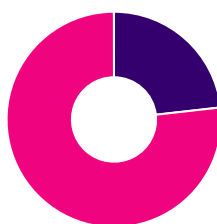
Meer informatie over de risico's vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Wat mag het kosten

Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	Rekening 2019	Begroting 2020 na wijz.	2021	2022	2023	2024
Lasten:						
3A Economie	1.056	1.931	1.633	1.766	1.324	1.843
3B Duurzaamheid	4.524	5.656	5.400	5.303	5.292	5.286
Totaal lasten:	5.580	7.586	7.032	7.068	6.616	7.129
Baten:						
3A Economie	421	14	14	14	14	14
3B Duurzaamheid	3.037	3.951	5.036	5.041	5.035	5.028
Totaal baten:	3.458	3.965	5.050	5.054	5.049	5.042
Saldo						
3A Economie	-634	-1.917	-1.619	-1.752	-1.310	-1.830
3B Duurzaamheid	-1.487	-1.704	-364	-262	-257	-258
Saldo totaal	-2.122	-3.621	-1.983	-2.014	-1.567	-2.087

inkomsten 2020

uitgaven 2020

■ 3A Economie
■ 3B Duurzaamheid

Financiële ontwikkelingen

3A ECONOMIE	Verschil 2021/2020	V / N
3-1 Economische ontwikkeling	219	V
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	40	V
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	21	V
3-4 Economische promotie	17	V
Totaal 3A	298	V
3B DUURZAAMHEID	Verschil 2021/2020	V / N
7-3 Afval	1.201	V
7-4 Milieubeheer	140	V
Totaal 3B	1.341	V

Een toelichting op de financiële ontwikkelingen geven we in de taakveldenbegroting. Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming 2020 na wijziging en raming 2021. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Nieuw beleid

Deel progr.	Omschrijving, bedragen in €	2021	2022	2023	2024
Nieuw beleid volgens perspectiefnota					
3A	Investeren in Leefbaarheid (€ 10 mln)	7.500	65.000	129.250	650.000
3A	Investeren in Bedrijventerreinen (€ 1,4 mln)	10.500	91.000	89.950	88.900
3A	Perceptiekosten uit toerisme financieren	-19.100	-19.100	-19.100	-19.100
3B	Hogere perceptiekosten afvalstoffenheffing	219.000	219.000	219.000	219.000
3B	Opbrengst voor perceptiekosten afvalstoffenheffing	-219.000	-219.000	-219.000	-219.000
<i>Totaal nieuw beleid volgens perspectiefnota</i>		<i>-1.100</i>	<i>136.900</i>	<i>200.100</i>	<i>719.800</i>
Eerder besloten					
3A	Gebiedsprocessen bedrijventerreinen (Programmaplan 2019)	10.000	5.000		
3B	Risicodialoog klimaatadaptatie en actieplan (Programmaplan 2019)	5.000	5.000		
<i>Totaal eerder besloten</i>		<i>15.000</i>	<i>10.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Totaal structureel		-1.100	136.900	200.100	719.800
Totaal incidenteel		15.000	10.000	-	-
Saldo		13.900	146.900	200.100	719.800

+ = extra inzet van middelen; - = minder inzet van middelen

Investeringsplan

Omschrijving	Investering	Jaar	Termijn	2021	2022	2023	2024
Vervangen PMD containers	150.000	2021	10	1.125	17.250	17.025	16.800
Vervanging milieuparkjes	15.000	2024	10				113
Investeren in Leefbaarheid (€ 10 mln)				7.500	65.000	129.250	650.000
Investeren in Bedrijventerreinen (€ 1,4 mln)				10.500	91.000	89.950	88.900
Bedrijvigheid en ontwikkeling	165.000			19.125	173.250	236.225	755.813

*Bedragen in €***Dekking projectkosten uit reserves**

Omschrijving, bedragen in €	Investering	AR/BR*	2021	2022	2023	2024
Gebiedsprocessen bedrijventerreinen (Programmaplan 2019)	15.000	AR	10.000	5.000	-	-
Risicodialoog klimaatadaptatie en actieplan (Programmaplan 2019)	10.000	AR	5.000	5.000	-	-
Startnotitie Op weg naar aardgasvrij Bronckhorst	100.000	AR	100.000			
Investeren in Leefbaarheid (€ 10 mln)	10.000.000	BR				376.321
Investeren in Bedrijventerreinen (€ 1,4 mln)	1.400.000	BR				51.588
	11.525.000		115.000	10.000	-	427.910

+ = gebruik van reserve; - = bedrag naar reserve

* AR= Algemene reserve, BR = Bestemmingsreserve

2.1.4. BESTUUR

Algemeen

Onze doelen voor dit programma

- Gezond en innovatief ondernemersklimaat, bevorderen van werkgelegenheid, productiviteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- Samenwerking en verbinding voor een actieve samenleving (dienstbare overheid).

Hoe kunnen we onze samenleving het beste ondersteunen?

Corona heeft een grote impact op onze samenleving, maar daarmee ook op ons als bestuur en organisatie. Wij stellen ons nu de vraag: hoe kunnen we onze samenleving het beste ondersteunen? Fysiek maar in sommige gevallen ook digitaal en op afstand.

Een goede samenwerking is belangrijk

Een goede samenwerking met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en andere overheden is daarbij belangrijk. In dit programma leest u waar we op in zetten en hoe wij dat het komende jaar gaan doen.

Dienstverlenend en regionaal betrokken

Belangrijk is dat we met ons nieuwe dienstverleningsprogramma starten. We zijn duidelijk in onze ondersteuning van initiatieven van de samenleving. En we blijven ons actief inzetten in de regionale samenwerking. Ook nemen wij een trekkersrol op ons om regionaal meer datagestuurd te gaan werken met het Datalab GO.

Deelprogramma 4A BESTUREN

Portefeuillehouder	Mw. M. Besselink / Dhr. E.W. Blaauw / Dhr. W.W. Buunk / Dhr. P.L.P.S. Hofman
Ambtelijk trekker	Mw. J.H.G. Arends

Onze dienstverlening is ons visitekaartje

Inleiding

We willen onze dienstverlening zo goed mogelijk voor elkaar hebben. Zowel voor onze inwoners als voor onze bedrijven, verenigingen, organisaties en instellingen. Of het nu gaat om informatie geven, producten en diensten leveren of speciale ondersteuning bieden.

Resultaten

We stellen het uitvoeringsprogramma dienstverleningsconcept 2021-2024 op

Onze dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven is een belangrijke taak. In 2020 loopt het huidige uitvoeringsprogramma dienstverlening af. In 2021 starten we met het nieuwe uitvoeringsprogramma 2021-2024 van het dienstverleningsconcept. Belangrijke punten zijn:

- *Onze producten en diensten worden steeds meer 'tijd-en-plaats-onafhankelijk':*
De afgelopen jaren hebben we ons onder andere sterk ingezet op interne projecten. Zoals zaakgericht werken en onze digitale infrastructuur. Deze projecten krijgen de komende jaren opnieuw een rol in het uitvoeringsprogramma.
- *We sluiten beter aan bij de behoefte van onze inwoners:*
We gaan verder met het beschrijven van klantreizen. Dit helpt ons om onze werkprocessen beter te kunnen afstemmen op de behoefte van onze inwoners, bedrijven en organisaties. Een voorbeeld van een extern project om de dienstverlening te verbeteren, is het opzetten van een live chat voor onze website.

We zijn een dienstbare overheid

Inleiding

We zijn een dienstbare overheid. We zorgen ervoor dat onze samenleving dit ervaart en actief meedoet. Dit organiseren we bewust en efficiënt. En we zorgen dat iedereen in onze organisatie hiervan leert.

Resultaten

We zorgen ervoor dat iedereen weet hoe zij kunnen deelnemen

We betrekken onze inwoners bij specifieke keuzes en bepaalde afwegingen die we maken. Dat doen we zo vroeg mogelijk in het proces. We zijn daarbij duidelijk over het doel en de verwachtingen. Dit maakt participatie eenvoudiger en goedkoper. We gebruiken hiervoor het Stappenplan participatie en de kennis van onze gebiedsambtenaren, accountmanagers en combinatiefunctionarissen.

We zijn duidelijk over de begeleiding bij omgevingsvergunningen

Vragen inwoners en ondernemers omgevingsvergunning aan? Dan zijn wij duidelijk over de manier waarop wij hen hierbij kunnen begeleiden.

We vergroten de zelfredzaamheid van de samenleving

Dit doen we door verbindingen te leggen met andere initiatieven en succesvolle voorbeelden te delen. Hier zetten onze gebiedsambtenaren actief op in.

We zorgen ervoor dat de samenleving initiatief kan nemen

We zien kansen voor de samenleving om initiatief te nemen bij projecten en maatschappelijke vraagstukken. Wij zijn duidelijk over onze rol en onze betrokkenheid hierbij.

We bepalen of we doorgaan met de vertrouwenspersoon

In 2019 is een onafhankelijke vertrouwenspersoon begonnen om inwoners laagdrempelig bij te staan bij het indienen van een klacht en wegwijs te maken in de procedure voor het behandelen van een bezwaar. In het najaar van 2021 komen we met evaluatie over de inzet van deze onafhankelijke vertrouwenspersoon.

We ondersteunen de 1,5 metersamenleving

Inleiding

Iedereen is geraakt door de coronacrisis en de onzekerheid over de toekomst hierdoor. Wij hebben een belangrijke rol met het oog op de openbare orde en veiligheid in onze samenleving. Gelukkig heeft de coronacrisis ook geleid tot waardevolle verbindingen die de samenleving sterker maken.

Resultaten

We ondersteunen de 1,5 meter samenleving en informeren onze inwoners proactief

Dat doen we onder andere met de inzet van gebiedsambtenaren, accountmanagers, ondernemers, combinatiefunctionarissen, Boa's en de sociale teams. Ook monitoren we wat de impact van de coronacrisis is in onze samenleving. We blijven de samenleving informeren over de maatregelen die wij nemen en hoe deze veranderen.

We hebben een actueel beeld met het 'Dashboard Corona'

Via het 'Dashboard Corona' monitoren we de gevolgen van de coronacrisis. We kijken wat de gevolgen zijn voor de samenleving en voor onze dienstverlening. Ook kijken we naar de financiële gevolgen voor de gemeente.

We ondersteunen de inwoners in de 1,5 meter samenleving

Binnen de 1,5 meter samenleving blijven we ons inzetten voor de samenwerking tussen de samenleving en de gemeente. We zetten daarbij verschillende instrumenten in, zowel fysiek als digitaal. Zoals het inwonerspanel en online participatietools.

We werken actief samen in de regio

Inleiding

We zijn een gemeente die van buiten naar binnen werkt. Onze organisatie en ons bestuur zijn voortdurend in ontwikkeling. Een goede samenwerking met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en andere overheden is daarbij belangrijk.

Resultaten

We werken smart samen

We werken onder andere samen binnen de regio Achterhoek op het gebied van smart economy, smart living en smart governance. Lokale ondernemers en maatschappelijke organisaties doen mee in de samenwerking binnen de regio.

Projecten binnen de regiodeal krijgen vorm

We zetten in op projecten op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs (werkcarroussel), wonen en vastgoed (woonconcepten), ondermijning en de MKB-deal. Hiermee werken we samen om de doelstellingen uit de Achterhoek agenda 2030 te behalen.

Regionaal werken we samen binnen het Datalab GO

Met het Datalab Go kunnen we regionaal samenwerken om belangrijke maatschappelijke vraagstukken sneller en beter op te pakken. Dat doen we door slim gebruik van data en informatie en kennis hieraan te koppelen. De planning is om hiermee te starten per 1 januari 2021.

Landelijke gesprekspartner en grensoverschrijdende samenwerking

Via de P10 en de VNG voeren we het gesprek over de GGU (gezamenlijke gemeentelijke uitvoering) en de ontwikkelingen in het gemeentefonds. Binnen de EUREGIO werken we aan het nog beter benutten van de economische mogelijkheden van de regio.

Indicatoren*Lokale indicatoren***Thema dienstbare overheid**

Effectindicator	Bron	Nulmeting	Jaar nulmeting	Realisatie 2015	Realisatie 2018	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022
Gemiddelde beoordeling van de dienstverlening over de gemeente Bronckhorst	Algemene dienstverleningonderzoek	7,24	2013	7,38	7,42	7,6		7,8
Percentage respondenten die een onvoldoende geven	Algemene dienstverleningonderzoek	11%	2013	7%	9%			7%

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Gelderland 2020
% Demografische druk	CBS 2020	83,4%	84,1%	84,5%	85,5%	73,6%

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 17-08-2020

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Mens - Handelen van bestuurders; Omgeving - Regionale afspraken.	In het bestuurlijke verkeer worden besluiten genomen en afspraken gemaakt die niet passen binnen de beleidskaders of financiële kaders van de raad. Nieuw beleid wordt uitgevoerd zonder dat hier de zekerheid van middelen voor is (in het bijzonder in tijden van schaarste). Het gaat hier met name om regionale afspraken en afspraken gekoppeld aan verbonden partijen.	Financieel - Financieel nadeel voor de gemeente; Niet financieel - Imagoschade tot op regionaal niveau is mogelijk.	40%	€ 500.000	1,98%	Regionaal
Extern - Het uitbreken van een pandemie, ontstaat er een piek in het ziekteverzuim. Daarnaast heeft het langdurig thuiswerken een negatief effect op de mentale weerbaarheid met overbelasting of burn-out tot gevolg.	Verminderde inzet personeel en wegvallen cruciale rollen/functionies binnen de clusters (moeilijk vervangbaar ivm specifieke kennis/vaardigheden).	Financieel - Er extra middelen moeten worden ingezet voor het treffen van maatregelen en extra inhuur; Niet financieel - Als veel personeel ziek wordt komt de continuïteit (en op langer termijn het behalen van doelstellingen) in gevaar.	50%	€ 250.000	1,22%	Pandemie
Technisch - Onbedoeld verstrekken van privacygegevens.	Er door ten onrechte verstrekte privacygegevens	Financieel - Er claims kunnen worden ingediend of boetes volgen die leiden tot	20%	€ 500.000	0,98%	Landelijk

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
		financiële schade; Niet financieel - Het openbaar worden van datalekken zijn schadelijk voor het imago van de organisatie op landelijk niveau.				
Technisch - Gehackt worden of fysiek toegang tot het systeem verschaffen (inbraak op systeem).	Er zich een beveiligingslek voor doet.	Financieel - Er extra kosten worden gemaakt; Niet financieel - Een beveiligingslek brengt doorgaans imagoschade met zich mee op regionaal niveau.	50%	€ 200.000	0,98%	Regionaal
Extern - Het uitbreken van een pandemie, wordt er meer gewerkt op afstand, gebruik gemaakt van nieuwe digitale tools voor o.a. vergaderen en minder bewust omgegaan met systemen en informatie.	Er meer ruimte voor ondermijnende criminaliteit en extra cybersecurity incidenten ontstaat. Daarnaast een toenemende kans op datalekken.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan; Niet financieel - Informatie wordt gedeeld met derden die daarvoor niet bestemd is.	50%	€ 100.000	0,49%	Pandemie

Meer informatie over de risico's staat in de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing \(2.2.2\)](#).

Wat mag het kosten

Programma 4 Bestuur	Rekening 2019	Begroting 2020 na wijz.	2021	2022	2023	2024
Lasten:						
4A Besturen	4.024	3.130	3.171	3.198	3.138	3.157
Totaal lasten:	4.024	3.130	3.171	3.198	3.138	3.157
Baten:						
4A Besturen	485	398	396	339	339	339
Totaal baten:	485	398	396	339	339	339
Saldo:	-3.539	-2.731	-2.775	-2.859	-2.798	-2.818

Financiële ontwikkelingen

4A BESTUREN	Verschil 2021/2020	V / N
0-1 Bestuur	-38	N
0-2 Burgerzaken	10	V
Totaal 4A	-28	N

Een toelichting op de financiële ontwikkelingen geven we in de taakveldenbegroting. Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming 2020 na wijziging en raming 2021. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Nieuw beleid

Voor dit programma is geen nieuw beleid genoemd.

Investeringsplan

Omschrijving	Investering	Jaar	Termijn	2021	2022	2023	2024
Kassasysteem Hal	30.000	2024	10				225
Bestuur	30.000			-	-	-	225

Bedragen in €

Dekking projectkosten uit reserves

Voor dit programma zetten we geen reserves in.

2.2. Paragrafen

2.2.1. Lokale heffingen

Inleiding

Onze belangrijkste inkomstenbron is de Algemene uitkering uit het gemeentefonds die wij van het rijk krijgen. Daarna zijn de lokale heffingen (belastingen, leges en rechten) een belangrijke inkomstenbron voor ons. Met lokale heffingen kunnen we gemeentelijke taken zelf betalen. De lokale heffingen worden vooral door de inwoners betaald.

Over ons beleid lokale heffingen

We heffen gebonden en ongebonden belastingen

Als gemeente zijn we beperkt in de soorten belastingen die we mogen heffen. Lokale heffingen bestaan uit 2 soorten belastingen:

- Ongebonden belastingen: dit zijn algemene dekkingsmiddelen. Hier staat geen aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak.
- Gebonden belastingen: dit zijn geen algemene dekkingsmiddelen. Hier staat een aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Denk aan leges rijbewijzen of afvalinzameling en -verwerking.

De kosten van onze dienstverlening berekenen we door in de tarieven zoals vastgelegd in onze Financiële verordening Bronckhorst. Voor de inzet van ondersteunende diensten (overhead) hebben wij bij de gebonden heffingen een opslagpercentage van 69% (2020: 70%) op de ingezette arbeidsuren meegenomen.

We heffen de volgende gemeentelijke belastingen:

Soorten heffingen Bronckhorst

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Forensenbelasting (art. 223 Gemeentewet)	Afvalstoffenheffing (art. 15:33 Wet milieubeheer)
Onroerendezaakbelastingen (art. 220 t/m 220i Gemeentewet)	Begraafrechten (art. 229 Gemeentewet)
Reclamebelasting (art. 227 Gemeentewet)	Rioolheffing (art. 228a Gemeentewet)
Toeristenbelasting (art. 224 Gemeentewet)	Leges en rechten (art. 229 Gemeentewet)

De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen vallen gedeeltelijk in (deel)programma's (gebonden belastingen) en gedeeltelijk in de algemene dekkingsmiddelen (ongebonden belastingen).

We ontwikkelen de tarieven volgens ons coalitieakkoord 'Gewoon doen'

Wij hebben beleid over lokale belastingen en kwijtschelding. Dit beleid staat in onze belastingverordeningen en beleidsregels. Daarbij werken wij vanuit de uitgangspunten van ons coalitieakkoord 2018-2022 'Gewoon doen':

- We leggen niet meer lasten bij de inwoners neer dan aantoonbaar noodzakelijk is.
- We indexerende opbrengsten (bijlage 4.3 bij deze begroting).

We stellen de belastingverordeningen vast

De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen regelen we via de jaarlijks vast te stellen verordeningen. Dit doen we in december 2020. In de begrotingsvergadering legt de raad daarvoor het beleid vast. Een uitzondering zijn de verordeningen voor reclamebelasting (kernen en industrieterrein Zelhem). Deze veranderen niet ieder jaar en komen dus niet in december in de raad.

GBTwente voert de WOZ uit en heft en int de belastingen

De taxatie, heffing, aanslagoplegging en invordering van de gemeentelijke belastingen en de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken doet het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente). Vanaf 2021 loopt hiervoor een nieuwe contractperiode tot en met 2025.

In deze tabel leest u de (verwachte) opbrengsten per jaar:

Opbrengsten belastingen en rechten	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Forensenbelasting	69	53	65
<i>Onroerendezaakbelastingen eigenaren woningen</i>	<i>5.022</i>	<i>5.025</i>	<i>5.250</i>
<i>Onroerendezaakbelastingen eigenaren niet-woningen</i>	<i>1.599</i>	<i>1.609</i>	<i>1.601</i>
<i>Onroerendezaakbelastingen gebruikers niet-woningen</i>	<i>931</i>	<i>928</i>	<i>924</i>
Onroerendezaakbelastingen totaal	7.552	7.562	7.775
Reclamebelasting	114	114	125
Toeristenbelasting	286	260	260
Afvalstoffenheffing	2.554	3.375	4.679
Baatbelasting	4	-	-
Begraafrechten	128	137	137
<i>Rioolheffing woningen</i>	<i>4.079</i>	<i>4.127</i>	<i>4.272</i>
<i>Rioolheffing niet-woningen</i>	<i>424</i>	<i>418</i>	<i>468</i>
Rioolheffing totaal	4.503	4.545	4.740
<i>Leges titel 1: Algemeen</i>	<i>459</i>	<i>401</i>	<i>399</i>
<i>Leges titel 2: Fysieke leefomgeving</i>	<i>874</i>	<i>737</i>	<i>1.281</i>
<i>Leges titel 3: Europese dienstenrichtlijn</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Leges totaal	1.333	1.138	1.680
	16.544	17.183	19.461

Over de ongebonden heffingen

De ongebonden heffingen zijn:

- forensenbelasting;
- onroerendezaakbelastingen;
- reclamebelasting;
- toeristenbelasting.

Forensenbelasting

Deze belasting heeft tot doel om mensen die veel in een gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van deze gemeente, mee te laten betalen aan voorzieningen. Zo dragen ze bij aan de kosten van deze voorzieningen. We heffen alleen forensenbelasting van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben.

Onroerendezaakbelastingen (ozb)

Eigenaren van woningen en van niet-woningen betalen eigenarenbelasting. Voor een niet-woning (bedrijf) betaalt de gebruiker van een pand de gebruikersbelasting van de ozb. De grondslag is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. De andere grondslag vormt de totale geraamde ozb-opbrengst. Het te betalen bedrag wordt op de jaarlijkse aanslag uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde.

Wij hebben alleen invloed op de geraamde ozb-opbrengst

De ontwikkeling van het ozb-tarief is vooral afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt (de WOZ-waarden). Stijgt de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt? Dan verlagen we het ozb-tarief. Anders zou de ozb-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Daalt de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt? Dan verhogen we het ozb-tarief, om te voorkomen

dat de ozb-opbrengst daalt. Passen wij de tarieven aan op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt? Dan heeft dat voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de ozb-heffing. Een gemiddeld vastgoedobject volgt immers de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

De ozb is een tijdstipbelasting

Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Als iemand in de loop van het jaar bijvoorbeeld zijn huis verkoopt, dan nemen we deze verandering mee in het volgende belastingjaar.

We hebben de ozb-opbrengst woningen vanaf 2021 verhoogd met € 95.000

Deze verhoging is nodig om de kosten van no cure, no pay-bedrijven op te vangen. Voor deze bedrijven vormen de gemeentelijke belastingen een verdienmodel. Dit gaat ten koste van de besteding van deze ongebonden heffing. Meer hierover staat in de financiële begroting (3.1.2).

Zo realiseren we het WOZ-percentages

Om het WOZ-percentages te bepalen, volgen we de volgende jaarlijkse cyclus:

Stap 1:

We stellen het tarief vast in november (in 2019 voor 2020). Dat doen we over:

- totale WOZ-waarde woningen
- totale WOZ-waarde niet-woningen

Stap 2:

De aanslagen WOZ-waarde (2019) x tarief (2020) gaan de deur uit, inclusief verwerkte areaalveranderingen per 1 februari (2020). Dan ontvangt de betaler een individuele aanslag voor:

- WOZ-waarde woning x tarief eigenaren woning, of
- WOZ-waarde niet-woning x tarief eigenaren niet-woning en/of een WOZ-waarde niet-woning x tarief gebruikers niet-woning

Stap 3:

De gemeenteraad bepaalt bij de perspectiefnota de vaste uitgangspunten (2021) zoals inflatie voor de ozb-opbrengst. Voor 2021 gaat het om 1,8% inflatie en de doorberekening van de extra uitvoeringskosten voor no cure no pay-bedrijven van GBTwente.

Stap 4:

In de begroting (2021) ramen we de werkelijke opbrengst opgelegde aanslagen (februari 2020) vanuit stap 2 als opbrengst. De 3 bedragen (eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen) vermeerderen we daarna met de uitgangspunten vanuit stap 3.

Stap 5:

Het taxatiebureau raamt de marktontwikkeling bij de totale WOZ-waarden (omvang daling/stijging WOZ-waarden woningen en niet-woningen begin september 2020) en bepaalt daarmee de verwachte totale WOZ-waarde voor woningen en niet-woningen op de peildatum. Alle WOZ-areaalveranderingen na stap 1 worden jaarlijks op dit moment verwerkt in het tarief.

Stap 6 = stap 1:

Het tarief (2021) stellen we vast in de raad. Dit is de uitkomst van: $X = \text{gemeente-opbrengst woningen, eigenaren niet-woningen of gebruikers niet-woningen (stap 4) delen door } Y = \text{totale WOZ-waarde woningen of niet-woningen (stap 5)}$.

Welke ontwikkelingen zien wij?

We moeten straks rekening houden met zonnepanelen

Bij de waardebepaling moet de onroerende zaak worden gewaardeerd. Eventuele zonnepanelen horen hier ook bij. Dat heeft tot nu toe geen invloed op de verkoopwaarde. Dit blijkt uit de permanente marktanalyse. Heeft dit wel invloed op de verkoopwaarde? Dan kunnen wij bij een positieve, waardeverhogende, invloed een facultatieve vrijstellingsbepaling opnemen. GBTwente moet dan per object met zonnepanelen bepalen wat de waarde is van de zonnepanelen op basis van levensduur, kwaliteit, aantal, ligging, et cetera.

Voor de WOZ kijken we voortaan naar m² in plaats van m³

Voor de WOZ is m³ (inhoud) nu een belangrijke parameter. Dit verandert naar m² (oppervlakte). Zodat de parameter gelijk loopt met de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). GBTwente zou alle objecten op dit punt al herzien in 2020 en waar nodig opnieuw taxeren. Dat wordt nu 2021. Vanaf 2022 zijn de ozb-beschikkingen gebaseerd op m². Meer hierover staat in de [financiële begroting](#) (3.1.2).

Wij volgen de ontwikkeling van de WOZ-waarden

In de begroting volgen wij de waardeontwikkeling van objecten voor de 3 groepen die ozb betalen. Dat doen we voor het moment waarop we het tarief bepalen en voor het moment waarop we de aanslag opleggen.

De WOZ-waarde voor gebruikers is lager dan voor eigenaren

De WOZ-waarde voor ozb-gebruikers niet-woningen is altijd lager dan de WOZ-waarde voor ozb-eigenaren niet-woningen. Volgens de wet mag over de woononderdelen van een niet-woning geen ozb-gebruikersheffing geheven worden.

De WOZ-waarden ontwikkelen zich als volgt:

Ontwikkeling WOZ-waarden (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
WOZ-waarde bij tariefbepaling (oktober)				
Eigenaren woningen	3.703.766	3.884.498	4.059.034	4.878.507
Eigenaren niet-woningen	793.995	778.804	787.673	779.484
Gebruikers niet-woningen	654.569	568.005	579.365	638.311
Aantal objecten	19.069	19.000	19.185	19.253
Gemiddelde waarde per object	236	245	253	294

WOZ-waarde bij aanslagoplegging (februari)

Eigenaren woningen	3.884.498	4.047.980	4.344.529
Eigenaren niet-woningen	778.804	769.726	738.958
Gebruikers niet-woningen	568.005	663.580	585.733

Reclamebelasting

Reclamebelasting kunnen we heffen over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken. Wij heffen de reclamebelasting in het centrum van Vorden, Hengelo en Zelhem en voor het industrieterrein Zelhem.

De belastingopbrengst gaat naar de stichting Ondernemersfonds van de kern

De belastingopbrengst (min de uitvoeringskosten van GBTwente) gaat via subsidie naar de stichting Ondernemersfonds voor de kern waarover we de belasting heffen. Voor het industrieterrein Zelhem gaat de opbrengst naar de stichting die het parkmanagement uitvoert. We verantwoorden de subsidies in [deelprogramma 3A Economie](#) (2.1.3).

Welke ontwikkelingen zien wij?

De deelnemende ondernemers hebben niet aangegeven dat we voor 2021 een inflatiestijging moeten doorvoeren bij deze belasting. We houden in de gaten of de coronamaatregelen effect hebben op de reclamebelasting.

Toeristenbelasting

Deze belasting heffen wij voor overnachtingen binnen Bronckhorst van personen die geen inwoners zijn van de gemeente Bronckhorst. Zij gebruiken bijvoorbeeld een camping, pension, ligplaats of vakantiehuisje. De verhuurder mag deze belasting doorrekenen aan deze personen. Wij innen de belasting van de verhuurder.

Degene die de voorziening gebruikt, betaalt hieraan mee

De doelstelling is hetzelfde als bij forensenbelasting. Namelijk dat de mensen die deze voorzieningen gebruiken, maar niet in onze gemeente wonen, hieraan meebetalen. In Bronckhorst besteden we deze belastingopbrengst volledig voor toerisme, onderdeel van deelprogramma 3A Economie (2.1.3).

Welke ontwikkelingen zien wij?

De opbrengst van 2021 wordt de eerste opbrengst waarin wij het effect van de nieuwe tarieven en de beperking van het aantal uitzonderingen (forfetaire staffels) zien. De nieuwe tarieven staan al in de verordening toeristenbelasting voor 2020, maar in dat jaar valt een groot deel van de opbrengst weg door de coronacrisis. We kijken of de aanslagoplegging voor 2022 leidt tot andere opbrengsten. De voorstellen hiervoor stellen we in november 2021 vast.

Over de gebonden heffingen

De gebonden heffingen zijn:

- afvalstoffenheffing;
- begraafrechten;
- rioolheffing;
- leges en rechten.

Afvalstoffenheffing

Het is onze taak om afvalstoffen van particuliere huishoudens in te zamelen. Dat staat in de Wet milieubeheer. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen betalen we uit de afvalstoffenheffing. Inwoners moeten de afvalstoffenheffing betalen, ook als ze geen afval voor inzameling aanbieden. Wij mogen zelf de grondslag bepalen voor de berekening van afvalstoffenheffing, maar we moeten deze keuze wel vastleggen. In deze tabel ziet u hoe wij de kosten dekken:

Kostendekkingsplan

Afvalstoffenheffing	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten afval (7.3)	3.014	3.436	3.931
Baten afval (7.3)	416	485	294
Netto kosten taakveld (7.3)	2.598	2.951	3.637
Toe te rekenen lasten	825	927	1.042
Overhead (0.4)	194	155	166
Verkeer en wegen (2.1)	72	78	80
BTW	558	694	796
Totale lasten	3.423	3.878	4.679
Opbrengst heffingen	2.554	3.878	4.679
Dekkingspercentage	75%	100%	100%

Voor de afvalstoffenheffing gaan wij uit van een kostendekkende exploitatie

De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Circulus-Berkel BV voert de inzameling en verwerking van afval uit voor Bronckhorst.

Voor de kosten geldt daarnaast:

- We hebben de kosten verhoogd met de inflatie.
- We hebben de nieuwe contractkosten van GBTwente voor de belastingwerkzaamheden voor deze heffing doorberekend (€ 223.000).
- Afval valt onder deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3).

Welke ontwikkelingen zien wij?*De kosten van inzameling worden al een aantal jaren niet gedekt*

In Bronckhorst betalen gebruikers naast een vast bedrag een tarief gerelateerd aan het legen van containers van verschillende grootte of het aanbieden van restafval in een ondergrondse container. De kosten voor de afval- en grondstofinzameling wordt al een aantal jaren niet gedekt door de afvalstoffenheffing.

We bepalen nieuwe tarieven op basis van het Grondstoffenplan 2021-2025

In september 2020 behandelt de raad het Grondstoffenplan 2021-2025. Hieruit vloeien de tarieven voor de afvalstoffenheffing 2021 voort. Deze tarieven worden in een afzonderlijk tariefsvoorstel aan de raad ter vaststelling aangeboden. De uiteindelijke ramingen verwerken wij in de begroting 2021 nadat de verordening is vastgesteld. Het vaste tarief wat inwoners betalen voor de afval en grondstoffeninzameling zal stijgen, maar het betekent ook dat de inkomsten de kosten van de gemeente weer zullen dekken.

Begraafrechten

Deze rechten bestaan uit een vergoeding voor het gebruik van de begraafplaatsen en een vergoeding voor diensten van de gemeente. Dit heffen wij volgens de Verordening begraafrechten.

In deze tabel ziet u hoe wij de kosten dekken:

Kostendekkingsplan

Begraafplaatsen	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	432	478	533
Baten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	326	358	377
Netto kosten taakveld (7.5)	106	120	156
Toe te rekenen lasten	137	143	147
Overhead (0.4)	137	143	147
Totale lasten	243	263	303
Opbrengst heffingen	140	140	163
Dekkingspercentage	57%	53%	54%

Voor deze kosten geldt:

- De kosten zijn voor het beheer, de uitgevoerde diensten en het onderhoud van de begraafplaatsen.
- We hebben de kosten en de tarieven verhoogd met de inflatie.
- We hebben de nieuwe contractkosten van GBTwente voor de belastingwerkzaamheden voor deze heffing doorberekend (€ 33.000).

- Begraven en gravenonderhoud vallen onder deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Welke ontwikkelingen zien wij?

De baten en heffing dekken de kosten van begraven en grafonderhoud niet

In 2021 onderzoeken we de mogelijkheden voor het toekomstig grafonderhoud en de middelen daarvoor vanuit de baten. De conclusies en voorstellen leggen we uw raad op tijd voor. Dat doen we voor de tariefsvoorstellen 2022.

We moeten minimaal 50% van de kosten dekken

Dit gaven we mee in de Perspectiefnota 2021. Dat het niet 100% wordt, komt omdat voor een groot aantal graven vanuit het verleden eeuwigdurend de onderhoudskosten is afgekocht.

Rioolheffing

De gemeente zorgt voor het afvoeren van huishoudelijke afvalwater en regenwater en heeft ook de zorgplicht voor het grondwater. In de rioolheffing worden de kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Voor het berekenen van de rioolheffing volgen we het kostendekkingsplan van het 'Watertakenplan Olburgen 2018 - 2022' (AWPO). We hanteren één rioolheffing voor alle watertaken.

In deze tabel ziet u hoe wij de kosten dekken:

Kostendekkingsplan

Rioolheffing	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten riolering (7.2)	3.282	3.575	3.735
Baten riolering (7.2)	4	-	-
Netto kosten taakveld (7.2)	3.277	3.575	3.735
Toe te rekenen lasten	911	970	1.005
Overhead (0.4)	323	349	347
Verkeer en wegen (2.1)	21	23	23
BTW	567	599	635
Totale lasten	4.188	4.545	4.740
Opbrengst heffingen woningen	4.079	4.127	4.272
Opbrengst heffingen niet-woningen	424	418	468
Opbrengst heffingen	4.503	4.545	4.740
Dekkingspercentage	108%	100%	100%

We voeren onze taken uit voor afvalwater, hemelwater en grondwater

De kosten zitten vooral in het nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Zo passen we wegen en straten zo aan dat het hemelwater bij hevige regenval vertraagd kan afvloeien. Dit voorkomt overbelasting van de riolering.

Voor deze kosten geldt daarnaast:

- We hebben de kosten en de tarieven verhoogd met de inflatie.
- We hebben de nieuwe contractkosten van GBTwente voor de belastingwerkzaamheden voor deze heffing doorberekend (€ 111.000).
- In het 'Afvalwaterketenplan' kennen de tarieven een spaarelement, in deze begroting zit hiervoor een € 1 miljoen.
- Riolering valt onder deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Leges en rechten voor taken en diensten van de gemeente

De leges en tarieven van de diverse rechten brengen we in rekening voor de taken en diensten die wij als gemeente uitvoeren. De opbrengsten mogen de kosten niet overstijgen. Voor een aantal tarieven stelt het Rijk een maximum vast, bijvoorbeeld voor de leges voor reisdocumenten en voor de leges voor akten.

We mogen kruissubsidiëring toepassen

De kosten voor de individuele diensten zijn moeilijk te bepalen. Daarom mag een gemeente een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten nastreven. We moeten daarin wel een consequente lijn volgen. Zo kunnen wij kruissubsidiëring toepassen.

Kruissubsidiëring betekent: we verhogen de tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Dit mag niet in strijd met de wet zijn.

We dekken de kosten per groep gelijksoortige producten

Dit noemen we de kostendekkendheid. De leges zijn in de [tarieventabel van de legesverordening](#) ingedeeld in 3 titels:

1. Algemene dienstverlening;
2. Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

In deze paragraaf ziet u de kostendekkendheid per titel. Bij de belastingvoorstellen laten we voor de legesverordening het kostendekkingsplan per product van de Legesverordening (recht) zien. De kosten en opbrengsten houden we niet bij op het niveau van een recht, maar op het niveau van een grotere activiteit binnen een titel. Niet alle rechten kunnen we dus een waarde geven.

Kostendekkingsplan

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Heffing	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten dekkendheid
Totaal titel 1 Algemene dienstverlening	1.021	513	1.534	399	-	399	26%
Totaal titel 2 Dienstverlening Fysieke leefomgeving	2.752	1.291	4.043	1.281	57	1.338	32%
Totaal titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	-	-	-	-	-	-	0%
Totaal legesverordening	3.774	1.804	5.578	1.680	57	1.737	30%

Uit het bovenstaande overzicht wordt duidelijk dat de kosten niet gedekt worden door de opbrengsten. In 2020 was de dekking 21%.

Welke ontwikkelingen zien wij?

De nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) gaan in
Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in. Hierdoor kan er veel veranderen, vooral binnen titel 2 Dienstverlening Fysieke leefomgeving. Dit is sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Daar zijn wij volop mee bezig. Meer hierover leest u bij ruimtelijke ordening, onderdeel van [deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving \(2.1.2\)](#).

Wat verandert er?

- We mogen leges heffen over nieuwe activiteiten;
- Er komen (mogelijk) minder vergunningplichten;
- De 'knip' gaat in: het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning;
- Gemeentelijke kosten worden hoger, lager of verschuiven;

- Er worden meer integrale vergunningen aangevraagd (waarbij meerdere organisaties zijn betrokken);
- Planactiviteiten worden minder complex of juist complexer.

In de Legesverordening 2021 worden de tarieven voor de leges van titel 2 met 28% verhoogd
Hiermee wordt de kostendekkendheid van die producten verhoogd en liggen de tarieven rond het gemiddelde in de regio.

We kijken hoe hoog de belastingdruk is

Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de 'Atlas van de lokale lasten'. Daarin staan per gemeente de verschillende onderdelen van de woonlasten met een gemiddelde waarde voor die gemeente.

In deze tabel staat wat de woonlasten in onze gemeente zijn:

Woonlasten	2018	2019	2020	2021
OZB-lasten voor gezin bij gem. Woz-waarde	318	328	320	326
Rioolheffing voor gezin bij gem. Woz-waarde	268	274	276	281
Afvalstoffenheffing voor een gezin	238	226	189	192
Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	-	-	-
Totaal woonlasten voor gezin	824	828	785	799
Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin	721	740	739	779

We volgen beleid voor kwijtschelding van belastingen

Stellen wij ons kwijtscheldingsbeleid vast? Dan passen we de landelijke regels toe. Daarbinnen liggen onze eigen beleidskeuzes vast in verordeningen. Mensen die structureel een laag inkomen hebben, hoeven geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. GBTwente scheldt deze aanslagen automatisch kwijt. De aanvragen kwijtschelding die we afwijzen, toetsen wij vervolgens op basis van het minimabeleid.

Welke ontwikkelingen zien wij?

Op dit moment kan iemand geen bezwaar maken tegen een beschikking over kwijtschelding of uitstel van betaling. Hiertegen is alleen administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst moet het mogelijk worden om eerst bezwaar te maken bij de invorderingsambtenaar, daarna is de fiscale rechter bevoegd. We verwachten dat dit pas mogelijk is na 2021, omdat de Belastingdienst hiervoor nu nog niet klaar is.

Wat is het budget?

Wij verlenen kwijtschelding aan de huishoudens die dat nodig hebben. Ieder jaar verlenen we ongeveer 350 keer kwijtscheldingen. Binnen deelprogramma 1B Toegang en individuele voorzieningen (2.1.1) hebben wij € 125.000 beschikbaar voor kwijtschelding volgens de rijksnormen en € 30.000 voor ons (aanvullende) minimabeleid. De kwijtschelding betreft jaarlijks de kosten voor afvalstoffenheffing (€ 65.000) en rioolheffing (€ 90.000).

2.2.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in onze nieuwe en onze meest relevante risico's.

Goed risicomanagement is onmisbaar

Een risico is een onzekere gebeurtenis met mogelijke gevolgen voor wat we willen bereiken. Goed risicomanagement is niet meer weg te denken binnen een gemeentelijke organisatie. We willen zorgvuldig omgaan met zowel interne als externe factoren die bij gemeenten voor onzekerheid kunnen zorgen. De uitbraak van het coronavirus is hier een duidelijk voorbeeld van.

We lopen risico's op verschillende vlakken

Risico's hebben niet alleen financiële gevolgen. We zien ook risico's op het gebied van veiligheid, gezondheid en juridische aansprakelijkheid. Realiseren we beleidsdoelen niet of niet helemaal? Dan kan dit slecht zijn voor ons imago en verlies in vertrouwen veroorzaken.

We blijven een gezonde en dynamische organisatie

In coronatijd is het extra belangrijk om onze risico's goed in beeld te hebben en goed te managen. Zodat we er aan de ene kant voor zorgen dat de totale omvang van de risico's (de benodigde weerstandscapaciteit) in verhouding staat tot onze vermogenspositie. En zodat we er aan de andere kant voor zorgen dat we bereid blijven om nieuwe risico's aan te gaan. Zo blijven we een gezonde en dynamische organisatie.

Wat is onze weerstandscapaciteit?

De gemeentelijke weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen die wij daadwerkelijk beschikbaar hebben om de risico's in financiële zin af te dekken. Die weerstandscapaciteit bestaat uit 2 delen:

1. een structureel deel: dit deel is ieder jaar opnieuw beschikbaar
2. een incidenteel deel: dit is 1 keer beschikbaar

Omschrijving (bedragen x € 1.000)		Structureel	Incidenteel	Totaal
Vrij aanwendbaar deel Algemene reserve			11.500	11.500
	berekening			
<i>Norm artikel 12 gemeente (Algemene uitkering)</i>	11.390			
<i>Begrote ozb-opbrengst</i>	7.775			
Onbenutte belastingopbrengst	3.615	3.615		3.615
Post onvoorzien begroting		128		128
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		3.743	11.500	15.243

Welke risico's lopen wij?

Risicomanagement is een dynamisch proces. De factoren die de impact van een risico beïnvloeden, veranderen steeds. De belangrijkste risico's die u hieronder leest, kunnen morgen weer anders zijn. Daarom actualiseren we de bestaande risico's regelmatig. En beschrijven we nieuwe risico's waar dit nodig is. In 2021 gaat onze aandacht ook uit naar de risico's door corona.

Top 15 van financiële risico's

Halverwege 2020 kennen we 122 risico's. Bij de jaarrekening 2019 telden we nog 89 risico's. De toename komt grotendeels door de coronacrisis. Ten opzichte van de laatste inventarisatie zijn er 4 risico's verdwenen en zijn er 6 nieuwe risico's – niet corona-gerelateerd - bij gekomen. Het totaal van de financiële risico's ligt nu, als er geen 2^e coronauitbraak volgt, op € 24,6 miljoen.

De 15 belangrijkste risico's vragen veel van onze beschikbare weerstandscapaciteit. Het 'kanspercentage' geeft een schatting van de mate waarin het risico zich in de komende 10 jaar openbaart. Door de actualisatie en de coronacrisis laat deze top 15 veel verschuivingen zien ten opzichte van vorige jaar.

Nr	Risico-oorzaak (als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Kans	Financieel gevolg	Invloed
1	Extern - Herijking Gemeentefonds na 2022.	Lagere inkomsten uit Gemeentefonds dan geraamd.	Financieel - Financiële tekorten, bijstelling van de begroting waardoor er kans bestaat dat activiteiten worden geschrapt en dat de doelstellingen niet worden gehaald; Niet financieel - Het niet halen van doelstellingen kan leiden tot landelijke reputatieschade.	75%	€ 2.000.000	14,69%
2	Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten prioriteiten binnen het sociaal domein worden bijgesteld door verschillende partijen.	De transformatie in het sociaal domein wordt niet of niet tijdig gerealiseerd (effecten beleidskader).	Financieel - ; Niet financieel - Dit kan leiden tot regionale imagoschade.	90%	€ 1.000.000	8,79%
3	Extern - Het uitbreken van een pandemie, ontstaat een economische recessie met mogelijke ontslagen en faillissementen.	Sterke instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (Participatiewet).	Financieel - Er een reële kans bestaat dat er meer gebruik wordt van de uitkeringen levensonderhoud op grond van de Participatiewet.	75%	€ 750.000	5,47%
4	Omgeving - Anticiperen op demografische ontwikkelingen.	Het schrappen van woningbouwplannen door demografische ontwikkelingen.	Financieel - Extra kosten voor de gemeente.	50%	€ 1.000.000	4,91%
5	Extern - Het uitbreken van een pandemie ontstaat een wereldwijde recessie.	Het Rijk gaat korten op de Algemene uitkering.	Financieel - Onze gemeente moet gaan bezuinigen.	50%	€ 1.000.000	4,89%
6	Organisatie - Negatieve stand van de bestemmingsreserve Sociaal domein.	Overschrijding en tekorten op diverse andere posten in de begroting.	Financieel - De doelstellingen binnen de programma's niet worden gehaald; Niet financieel - Het niet behalen van doelstellingen kan regionale risico's met zich meebrengen.	50%	€ 750.000	3,70%
7	Extern - Het uitbreken van een pandemie, neemt de vraag naar (acute) zorg toe. Het gaat hierbij om o.a. toename van: - jeugdzorg (o.a. escalatie); - ondersteuning eenzaamheid, depressie en echtscheidingen; - meer meldingen 'Veilig Thuis'.	Er budgetoverschrijdingen komen op de budgetten in de gezondheidszorg, Wmo, jeugdzorg en acute zorg. Het gaat hier vaak om 'open einde' regelingen.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan binnen het sociaal domein.	75%	€ 350.000	2,57%
8	Organisatie - Toename van het aantal jeugdigen met jeugdhulp en een toename van de complexiteit; Organisatie - Open einde effecten in de jeugdzorg	De budgetten voor jeugdzorg worden overschreden.	Financieel - Financieel tekort in de begroting.	50%	€ 500.000	2,46%

Nr	Risico-oorzaak (als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Kans	Financieel gevolg	Invloed
9	Mens - Handelen van bestuurders; Omgeving - Regionale afspraken.	In het bestuurlijke verkeer worden besluiten genomen en afspraken gemaakt die niet passen binnen de beleidskaders of financiële kaders van de raad. Nieuw beleid wordt uitgevoerd zonder dat hier de zekerheid van middelen voor is (in het bijzonder in tijden van schaarste). Het gaat hier met name om regionale afspraken en afspraken gekoppeld aan verbonden partijen.	Financieel - Financieel nadeel voor de gemeente; Niet financieel - Imagoschade tot op regionaal niveau is mogelijk.	40%	€ 500.000	1,98%
10	Omgeving - Het besluit een nieuw schoolgebouw voor het VO te realiseren.	Er niet binnen de budgetten en de geplande termijnen gebouwd kan worden.	Financieel - Het investeringsbudget wordt overschreden; Niet financieel - Vertraging kan leiden tot regionale imagoschade.	40%	€ 500.000	1,96%
11	Mens - sociaal domein, fluctuaties binnen de hoogte van de extra uitkering.	Extra bijdrage Rijk voor jeugd m.i.v. 2022 vervalt of afneemt.	Financieel - Tekorten op het sociaal domein.	50%	€ 400.000	1,95%
12	Extern - Vernietiging van de omgevingsvergunning; Niet tot stand komen van de subsidiëring via de Stimuleringsregeling Duurzame Energie; Faillissement van de coöperatie.	De initiatiefnemer of energiecoöperatie de lening via het Aanjaagfonds duurzame energieopwekking niet meer (volledig) aflossen.	Financieel - Dit risicogevolg hangt af van het aantal deelnemers en de hoogte van de lening; Niet financieel - Dit kan leiden tot plaatselijke imagoschade.	15%	€ 1.250.000	1,83%
13	Organisatie - Opheffing GR Delta.	Sociale werkvoorziening Delta heeft een tekort op de liquidatiebalans a.g.v. afbouw activiteiten en boventaligheid van het personeel.	Financieel - Bronckhorst draagt 37% bij in het totale tekort; Niet financieel - Het niet goed afwickelen van oude contracten kan regionale imagoschade veroorzaken.	50%	€ 370.000	1,82%
14	Omgeving - Toename van de stroom van vluchtelingen; Omgeving - Europees vluchtelingenbeleid; Organisatie - Huisvestingsbeleid statushouders.	Het aantal vluchtelingen toeneemt en de kosten de rijksmiddelen overstijgen.	Financieel - Er een begrotingstekort ontstaat; Niet financieel - Mogelijk beperkte imagoschade ontstaat.	50%	€ 350.000	1,71%
15	Extern - Het niet behalen van doelstellingen (uitvoeringsprogramma); Rijksuitgaven in het lopende boekjaar laten een verlaging zien van de Algemene uitkering. Dit risico doet zich nu pas weer voor vanaf 2022, daar de accressen voor 2020 en 2021 bevroren zijn. Dit is een coronamaatregel van het Rijk om onzekerheid bij de gemeenten te verkleinen.	Onderuitputting plaatsvindt op de uitgaven in lopend boekjaar bij het Rijk vanaf 2022.	Financieel - Lagere Algemene uitkering.	50%	€ 350.000	1,71%

Nieuwe risico's

Naast 31 nieuwe coronarisico's hebben we 6 nieuwe risico's. Van de nieuwe risico's hebben er 3 te maken met klimaatverandering. Daarnaast leest u risico's die te maken hebben met de opbrengst van de bouwleges, biodiversiteit en deelname aan een coöperatieve vereniging. Deze risico's vallen niet binnen de top 15 zoals in de tabel opgenomen.

Gewijzigde risico's

Belangrijke wijzigingen zien we in de risico's rond de afvalstoffenheffing, de Omgevingswet, binnen het sociaal domein en binnen de risico's die te maken hebben met de gemeenschappelijke regelingen. Zo is op dit moment niet duidelijk welke extra kosten de GGD gaat maken door corona en wat het Rijk hiervan wel of niet vergoedt. Ook deze risico's vallen niet in de top 15 van de tabel.

Vervallen risico's

Er zijn 4 risico's vervallen omdat deze niet meer van toepassing zijn of zijn opgenomen in een ander bestaand risico.

Top 5 van niet-financiële risico's

Dit zijn de niet-financiële risico's. In de tabel hieronder ziet u de belangrijkste risico's voor ons imago, zowel regionaal als landelijk. Van alle risico's zijn er meerdere (23) risico's gekwantificeerd op imago-impact klasse 4 (regionaal). De eerste 2 vermelde risico's in de tabel hieronder staan bovenaan omdat deze ook grotere financiële gevolgen kunnen hebben.

Risico-oorzaak (als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Imago klasse
Extern - Herijking Gemeentefonds.	Lagere inkomsten uit Gemeentefonds dan geraamd.	Financieel - Financiële tekorten, bijstelling van de begroting waardoor er kans bestaat dat activiteiten worden geschrapt en dat de doelstellingen niet worden gehaald; Niet financieel - Het niet halen van doelstellingen kan leiden tot landelijke reputatieschade.	5
Technisch - Onbedoeld verstrekken van privacygegevens.	Er door ten onrechte verstrekte privacygegevens datalekken kunnen ontstaan.	Financieel - Er claims kunnen worden ingediend of boetes volgen die leiden tot financiële schade; Niet financieel - Het openbaar worden van datalekken zijn schadelijk voor het imago van de organisatie op landelijk niveau.	5
Omgeving - Onvoldoende budget of onvoldoende medewerking van derden, inwoners en ondernemers.	De doelstelling van de routekaart 'Energienutraal Bronckhorst 2030' niet wordt gehaald.	Financieel - ; Niet financieel - Er reputatieschade optreedt op landelijk niveau.	5
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten prioriteiten worden bijgesteld door verschillende partijen.	De transformatie in het sociaal domein wordt niet of niet tijdig gerealiseerd (effecten beleidskader).	Financieel - ; Niet financieel - Dit kan leiden tot regionale imagoschade.	4
Omgeving - Het besluit een nieuw schoolgebouw voor het VO te realiseren.	Er niet binnen de budgetten en de geplande termijnen gebouwd kan worden.	Financieel - Het investeringsbudget wordt overschreden; Niet financieel - Vertraging kan leiden tot regionale imagoschade.	4

Welke risico's brengt de coronacrisis met zich mee?

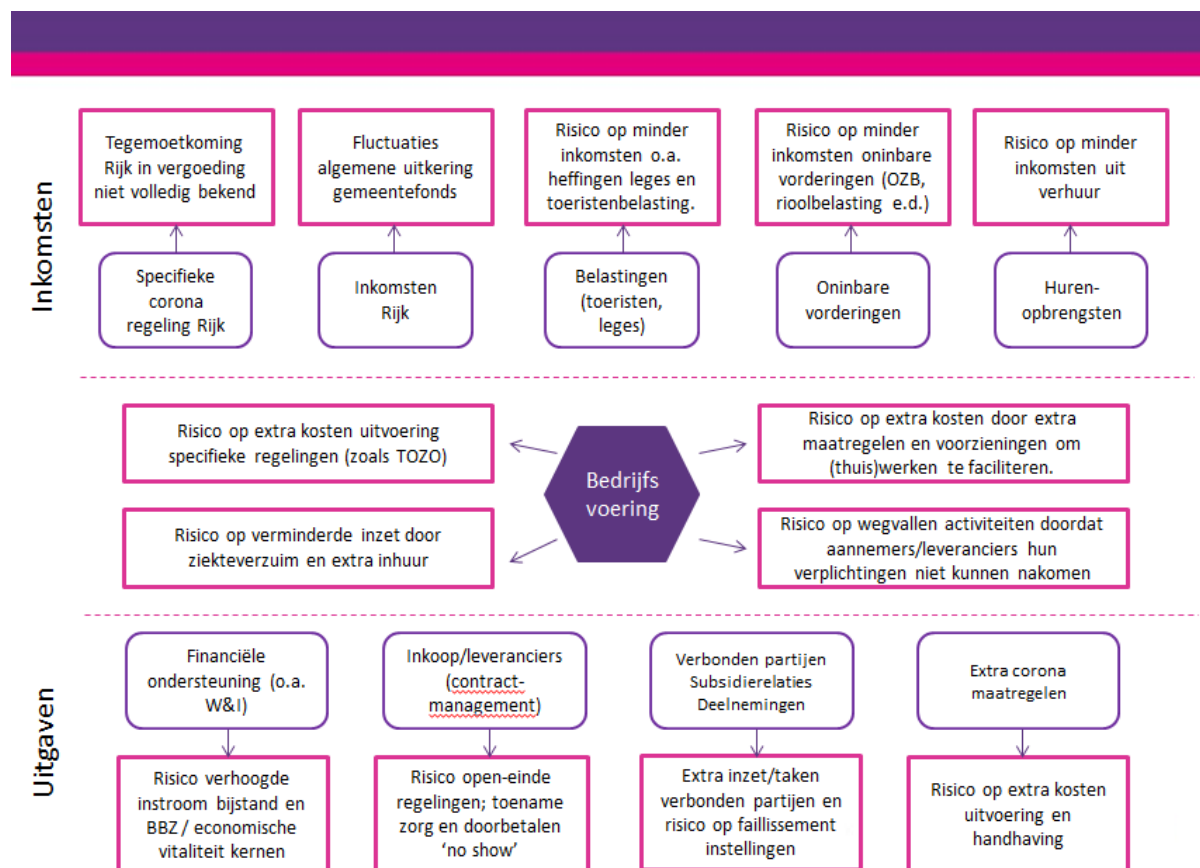
Het uitbreken van de pandemie brengt verschillende soorten risico's met zich mee. Deze kunnen we verdelen in een aantal soorten:

- hogere uitgaven

- lagere inkomsten (en daardoor een afname van ons vermogen)
- het niet (op tijd) realiseren van doelen

In alle gevallen hebben de risico's mogelijke gevolgen voor de doelstellingen. Want hogere uitgaven betekent vaak dat we het ergens anders niet kunnen inzetten voor een doel.

Hieronder leest u een korte toelichting op de verschillende onzekerheden waar we mee te maken hebben. In de bijlage Risico-impactanalyse corona (4.6) vindt u een actueel beeld van de grootste risico's die samenhangen met de coronacrisis.

We hebben hogere uitgaven

Belangrijke redenen zijn:

De zorgvraag neemt toe

Bijvoorbeeld omdat ouderen eenzamer zijn. Maar ook omdat de thuissituaties van jongeren escaleren doordat gezinsleden langdurig thuis zijn en door de maatregelen weinig ondersteuning ontvangen. Daarnaast kunnen we onvoldoende invulling geven aan de transformatie binnen het sociaal domein doordat prioriteiten (zowel bij de gemeente als bij de zorgaanbieders) liggen bij het bieden van de juiste zorg.

De werkloosheid neemt toe

De verwachting is dat de werkloosheid in 2021 toeneemt tot 6,5% werklozen als percentage van de beroepsbevolking. Dit blijkt uit de recente augustusraming van Centraal PlanBureau (CPB). Krijgen we een 2^e golf van het coronavirus? Dan stijgt dit percentage naar 10%.

Meer mensen komen in de bijstand

Wij zien als risico een sterke instroom in de bijstand en de bijstandsuitkeringen zelfstandigen (Bbz). De afgelopen periode is de instroom in de WW-uitkeringen groter dan de uitstroom.

Dit blijkt uit de Regionale Maandcijfers Arbeidsmarktinformatie Achterhoek. Vanuit het Rijk is toegezegd dat de kosten die samenhangen met corona vergoed worden. Over het eerste compensatiepakket rapporten we in de 2^e tussenrapportage. Het is bekend dat een 2^e compensatiepakket volgt. In de Septembercirculaire wordt bekend hoe de middelen verdeeld worden op gemeenteniveau. Dit is niet tijdig genoeg om de informatie te betrekken in de begroting.

We hebben lagere inkomsten

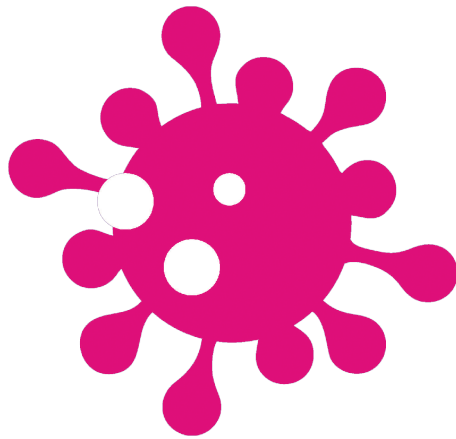
Belangrijke redenen zijn:

We hebben minder inkomsten uit belastingen

Op de langere termijn kan ook het risico manifesteren van toename oninbaarheid van belastingen en lagere inkomsten uit (bouw)leges.

We ontvangen minder inkomsten uit de Algemene uitkering

Daarnaast doet het risico zich voor dat het Rijk gaat korten op de Algemene uitkering.

We kunnen doelen niet (op tijd) realiseren

Het niet realiseren van de doelen is een risico op zich, naast de financiële risico's hiervan. In de programmabegroting heeft de raad verschillende maatschappelijke doelen vastgesteld. Wij lopen nu het risico dat we deze doelen niet binnen de gestelde periode realiseren. Dat komt omdat we prioriteiten moeten bijstellen. Of omdat we (tijdelijk) bepaalde activiteiten niet kunnen uitvoeren. Denk aan bijeenkomsten zoals de weerstandstraining of powervrouwen.

Wat is onze weerstandsvormogen?

De gemeentelijke weerstandscapaciteit bestaat dus uit alle middelen die de gemeente daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. We houden hierin ook rekening met de risico's die de coronacrisis met zich meebrengt.

We nemen beheersmaatregelen

Naast inventarisatie en actualisatie van onze risico's proberen we zo goed als het kan beheersmaatregelen te bedenken en in te voeren. Hierdoor kunnen we de kwantificering (kans x financieel maximum) naar beneden bijstellen.

We hebben een weerstandscapaciteit nodig van ruim € 6,6 miljoen

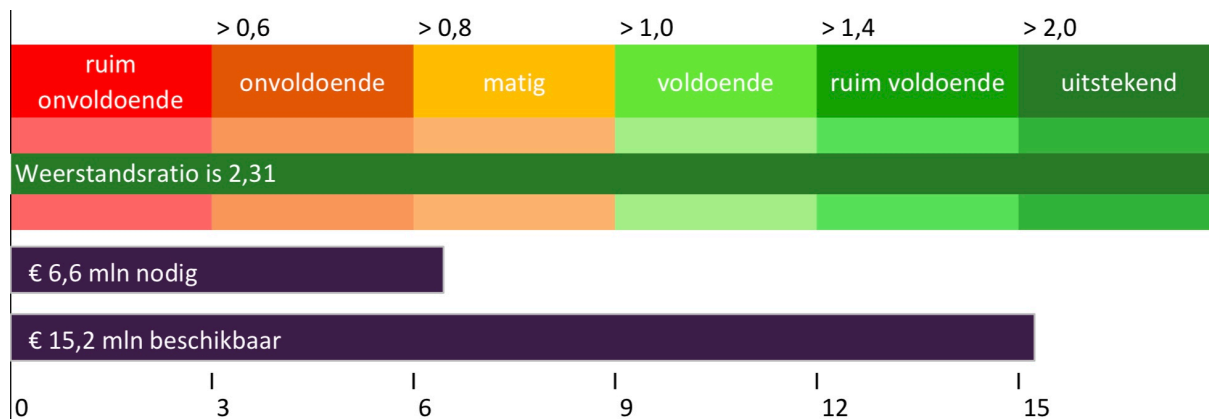
Op basis van alle hiervoor genoemde risico's, hebben we een risicosimulatie uitgevoerd. Dat doen we omdat we niet het totale risicobedrag (€ 24,6 miljoen) hoeven te reserveren. Niet alle risico's vinden gelijktijdig plaats, ook niet in de vooraf beoordeelde mate. Uit de risicosimulatie

blijkt dat we een weerstandscapaciteit nodig hebben van ruim € 6,6 miljoen. Dit kunnen we met 90% zekerheid zeggen, uitgaande van het basisscenario corona van het CPB.

We bepalen ons weerstandsvermogen

Ten opzichte van de laatste inventarisatie is de benodigde capaciteit door de coronacrisis vanzelfsprekend toegenomen. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moeten we de relatie leggen tussen de benodigde weerstandscapaciteit (de financieel beoordeelde risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit geeft het weerstandsvermogen weer.

We toetsen ons weerstandsvermogen

In onderstaande tabel hebben wij verschillende ratio's uitgewerkt om het weerstandsvermogen te kunnen toetsen (volgens de Financiële verordening Bronckhorst). Dit zijn ook de kengetallen die de provincie gebruikt in haar functie als toezichthouder. Onder de tabel met ratio's leest u wat de 5 landelijke kengetallen inhouden.

Omschrijving	werkelijk 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	5,97%	13,34%	18,93%	17,54%	51,91%	51,14%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-5,53%	2,41%	8,42%	7,04%	41,39%	40,59%
Solvabiliteitsratio	61,70%	60,11%	58,22%	58,76%	43,68%	43,51%
Structurele exploitatieruimte	-6,23%	1,63%	0,73%	1,06%	1,27%	0,67%
Grondexploitatie	2,19%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Belastingcapaciteit	112%	106%	103%	103%	103%	103%
<i>Aanvullende ratio financiële verordening Bronckhorst</i>						
Saldo baten en lasten voor reserves	3,02%	-1,01%	-0,98%	0,16%	0,85%	-0,80%

Wat bedoelen we met 'netto schuldquote'?

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de totale baten. Het laat zien of onze gemeente investeringsruimte heeft of juist niet. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft ons daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet zichtbaar waarvoor wij de schulden zijn aangegaan. Hier geldt: hoe lager de ratio hoe beter.

Om de reguliere investeringen en de Investeringsagenda uit te voeren, moeten we leningen aantrekken (circa 33 miljoen in 2024). Hierdoor stijgt de netto schuldquote.

Wat bedoelen we met ‘netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen’?

In de berekening van de netto schuldquote is niet zichtbaar waarvoor Bronckhorst de schulden is aangegaan. Zo kan een hoge schuld ook worden veroorzaakt doordat middelen worden doorgeleend. Voor onze gemeente geldt dit met name voor de duurzaamheidsleningen. Om te weten of we veel geld doorlenen aan derden wordt de schuldquote exclusief de doorgeleende gelden weergegeven. Voor de netto schuldquote geldt ook hier: hoe lager het kengetal hoe beter.

Wat bedoelen we met ‘solvabiliteitsratio’?

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe financieel gezonder de gemeente. Om de Investeringsagenda uit te voeren, moeten we leningen aantrekken en neemt ons bezit toe. Hierdoor stijgt het totale vermogen. Ook zetten we onze reserves in. Hierdoor daalt het eigen vermogen. Door de gewijzigde verhouding eigen vermogen en totaal vermogen, neemt de solvabiliteitsratio af.

Wat bedoelen we met ‘structurele exploitatieruimte’?

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de begrotingsruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of wij in staat zijn om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Schommelt de waarde rond de nul? Dan is de ruimte binnen de begroting vrijwel volledig ingevuld.

Wat bedoelen we met ‘grondexploitatie’?

Het financiële kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse totale gemeentelijke baten. De waarde laat zien dat wij geen actieve grondexploitaties hebben.

Wat bedoelen we met ‘belastingcapaciteit’?

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe onze belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing bepalen hoe hoog de woonlasten per gemeente zijn. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een jaar vergelijken we met het landelijk gemiddelde van het vorige jaar en is uitgedrukt in een percentage daarvan. Een uitkomst hoger dan 100% betekent dus hogere woonlasten dan het gemiddelde van Nederland. Meer hierover leest u in de [paragraaf Lokale heffingen](#) (2.2.1).

2.2.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf geven we aan of de begrotingsbudgetten voldoende zijn om het beleid uit te voeren. Ook geven we een indicatie van de staat van onderhoud. U leest de risico's voor kapitaalgoederen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Onderhoud gebouwen

Het beleidskader voor het onderhoud van gebouwen is de geactualiseerde 'Meerjarenonderhoudsplanung (MJOP) 2019-2048'. Deze actualiseren we iedere 4 jaar (2023).

Stand van zaken onderhoud

De gebouwen hebben een redelijke tot goede staat van onderhoud. We voeren het onderhoud doelmatig uit. In de onderhoudsvoorziening hebben wij 31 gebouwen.

Relevante ontwikkelingen

We onderzoeken de mogelijkheden om deze gebouwen te verduurzamen.

Financiën

De jaarlijkse storting in de egalisatievoorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties is op basis van de geïnventariseerde onderhoudsbehoefte in de begroting opgenomen. De gemeentelijke gebouwen zijn financieel opgenomen onder:

- Deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (woningen, brandweerkazernes, bibliotheken, sporthallen, gymzalen, peuterspeelzalen en opstallen begraafplaatsen);
- Paragraaf Bedrijfsvoering (gemeentehuis en gemeentewerven).

Onderhoud wegen

In het wegbeheerssysteem volgen wij de staat van al onze (verharde) wegen (875 km). Dit systeem geeft richting aan de meerjaren onderhoudsplanung.

Stand van zaken onderhoud

We kiezen ieder jaar welke wegen we onderhouden en welke schades we moeten repareren om onze wegen veilig te houden. We prioriteren op basis van budget en risico's.

Relevante ontwikkelingen

Het nieuwe onderhoudsplan biedt maatwerk

Uit het 'Programma Wegenonderhoud 2020-2025' blijkt dat het huidige onderhoudsniveau duur is. Het nieuwe onderhoudsplan biedt maatwerk. We bekijken voor iedere situatie welk onderhoud voorrang heeft, maatwerk dus. Veiligheid staat daarbij voorop. Belangrijke doorgangswegen

vragen bijvoorbeeld meer onderhoud dan wegen die minder vaak gebruikt worden. Dit is 1 van de speerpunten van het coalitieakkoord 'Gewoon doen'.

Financiën

Op basis van het nieuwe onderhoudsplan 'Programma Wegenonderhoud 2020-2025' is een structureel budget van € 1,9 miljoen nodig voor wegenonderhoud. Hiermee houden we de asfalt- en klinkerwegen veilig en zorgen we dat we geen kapitaal vernietigen. De overige budgetten zijn nodig voor het overig onderhoud aan de wegen, bermen, onkruidbestrijding en gladheidsbestrijding. Het onderhoudsbudget voor de wegen is opgenomen binnen deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Onderhoud speelplaatsen

In het 'Speelruimteplan gemeente Bronckhorst' staan de keuzes die we maken om het aantal speelplekken en speeltoestellen te verminderen. Deze keuzes maken we op basis van demografische ontwikkelingen. Hierdoor realiseren wij een passende, goed verdeelde en aantrekkelijke speelruimte voor de jeugd in Bronckhorst.

Stand van zaken onderhoud

In 2014 zijn we gestart met de uitvoering van dat Speelruimteplan. Het doel is om binnen 6 jaar een passende en aantrekkelijke speelruimte voor alle kinderen te realiseren. Vrijkomende speeltoestellen van goede kwaliteit gebruiken we om speeltoestellen op andere (blijvende) speelplekken te vervangen. Buurtbewoners en DBO's kunnen speelplekken en speeltoestellen adopteren of beheren.

Speelplekken

Omschrijving	2013	Medio 2020	Streefbeeld 2021
Aantal	90	62	58

Relevante ontwikkelingen

We gaan aan de slag in Vorden met de uitvoering van het Speelruimteplan

In Vorden heffen we 5 speelplekken op. We gaan daarmee in Vorden van 16 naar 11 speelplekken en 2 speelplekken worden opgewaardeerd.

We vervangen ook speeltoestellen

Bij het opheffen van speelplekken stimuleren wij de adoptie ervan. We maken een begin met de planning om de speeltoestellen in Bronckhorst te vervangen.

Financiën

Het onderhoudsbedrag is opgenomen binnen deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Onderhoud groen

Het 'Groenstructuurplan' vormt het kader voor beleid, aanleg, beheer en onderhoud van het openbaar groen. Het groen onderhouden wij op 3 verschillende kwaliteitsniveaus:

- accent: de dorpscentra en belangrijke toegangswegen (gemiddeld 6 onderhoudsrondes);
- efficiënt: de wijken en de bedrijventerreinen (gemiddeld 4 onderhoudsrondes);
- natuurlijk: de dorpsranden (over het algemeen extensief en daar waar mogelijk ecologisch).

Stand van zaken onderhoud

- We onderhouden onze groenvoorzieningen in overeenstemming met het 'Groenstructuurplan'. Daarbij onderhouden we 50% in eigen beheer en 50% besteden we uit. Zowel wij als de marktpartij zetten daarbij medewerkers in met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- We hebben ons groenwerk in maart 2020 aanbesteed. Het werk is op basis van beeldkwaliteit (B) aanbesteed en gegund aan een partij die de meest voordelige inschrijving (EMVI) heeft en een hoge mate van SROI (inzet mensen met afstand tot arbeidsmarkt) heeft.
- Ook participatie speelt een belangrijke rol in het groen. Bij zowel de voorbereiding als de uitvoering werken we samen met inwoners. We hebben met ruim 115 inwoners, buurten en DBO's onderhoudsovereenkomsten gesloten. Zij onderhouden ruim 1,5 hectare aan openbaar groen.
- We geven uitvoering aan het sociaal werkgeverschap. Met name in het groenonderhoud is veel passend werk voor deze doelgroep. Bij Bronckhorst werken op dit moment 25 (23 fte) medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervan hebben 4 medewerkers een beschutte werkplek.

Relevante ontwikkelingen

We treden op tegen ongeregistreerd grondgebruik

Dit doen we met het oog op rechtsgelijkheid en om verjaring te voorkomen. In het vervolgtraject hebben we meer aandacht voor een persoonlijke benadering en meer maatwerk. Dit waren aanbevelingen uit de (pilot)evaluatie. Dit zorgt voor een betere manier van werken, een beter resultaat en meer acceptatie bij de gebruikers van dergelijke gronden. In 2021 voeren we het project uit in Hengelo, Keijenborg, Hummelo en Keppel. We verwachten het project kostenneutraal (inclusief de inzet van uren) in 2022 af te sluiten.

We vergroten de biodiversiteit

Dit is een belangrijk speerpunt in ons beleid en hebben wij opgenomen in het biodiversiteitplan. Verschillende projecten zijn gestart om de biodiversiteit te vergroten. In 2021 vertalen we de uitgangspunten van het biodiversiteitsplan naar onze bermen. Speerpunt is dat onze bermen zoveel mogelijk ecologisch beheerd worden.

Financiën

In de begroting is voor het onderhoud van openbaar groen, bomen en bermen binnen het taakveld 'Openbaar groen en (openlucht)recreatie' een onderhoudsbedrag opgenomen. Het onderhoudsbedrag is opgenomen binnen deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Onderhoud riool

We werken volgens het 'Watertakenplan Olburgen 2018 - 2022' en de 'Verordening rioolheffing Bronckhorst'. In het Watertakenplan Olburgen hebben wij aandacht voor afvalwater, regenwater en grondwater. Speerpunten in het plan zijn samenwerking, afkoppelen, duurzaam en klimaatbestendig.

Stand van zaken onderhoud

- Wij laten ieder jaar camera-inspecties uitvoeren van een zevende deel van de riolering. Op basis van deze resultaten actualiseren we het uitvoeringsprogramma.
- In het Watertakenplan is bepaald dat voor 2050 30% van het verharde oppervlak, waarvan nu nog het regenwater wordt geloosd op het gemengde riool, afgekoppeld wordt. Het gaat voor meer dan de helft om particulier terrein. Daarom stellen we een afkoppelsubsidie beschikbaar voor bewoners en bedrijven.

Relevante ontwikkelingen

We treffen maatregelen aan riolering bij onacceptabele situaties

Dit doen we bij onacceptabele situaties waar dat kan. Denk aan het afkoppelen van verharde oppervlakken, het vergroten van riool, etcetera. Deze werkzaamheden (zoals bij Vitale kernen en Bloemenbuurt Zelhem) stemmen we af op andere werkzaamheden in de openbare ruimte voor openbaar groen en wegen wanneer dat kan.

We weten waar problemen kunnen ontstaan door de klimaatontwikkeling

We hebben de stresstest licht uitgevoerd voor het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) om duidelijk te krijgen waar mogelijk problemen kunnen ontstaan door de klimaatontwikkeling. Het gaat daarbij om de aandachtspunten wateroverlast, verdroging, hitte en overstromingen. Met de uitkomst van deze test en de risicodialoog die daar bij hoort, hebben wij een uitvoeringsagenda opgesteld. Hierin staat wie waar verantwoordelijk voor is. Denk daarbij aan andere overheden, bedrijven en betrokken inwoners. Het doel is dat iedereen bewust wordt van zijn of haar rol en initiatieven gaat ontwikkelen om de gevolgen van de klimaatontwikkelingen zoveel mogelijk te beperken. De risicodialoog is een doorlopend proces. Zonodig passen we het uitvoeringsprogramma aan.

Financiën

Voor 2021 - 2024 staat voor € 6,4 mln aan investeringen gepland. De dekking komt vanuit de rioolheffing. Het onderhoudsbedrag is opgenomen binnen deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Onderhoud afvalvoorzieningen

We werken volgens het 'Grondstoffenplan'. In september 2020 bespreekt de raad het 'Grondstoffenplan 2021-2025'. Voor de inzameling van restafval en grondstoffen staan in iedere kern gemeentelijke ondergrondse verzamelcontainers.

Stand van zaken onderhoud

- Voor vervangingen hanteren we een vervangingsplan.
- De kapitaallasten van de (vervangings-)investeringen dekken we uit de afvalstoffenheffing.

Relevante ontwikkelingen

Volgens de vervangingsplanning vervangen wij in 2021 verschillende ondergrondse PMD perscontainers.

Financiën

In september 2020 kiest de raad een scenario voor de afvalinzameling vanaf 1 januari 2021. De kosten voor de afvalinzameling en -verwerking zijn gebonden aan een scenario. De dekking komt vanuit de afvalstoffenheffing. Voor vervangingsinvesteringen is in 2021 € 150.000 geraamd. Het vervangingsbedrag is toereikend. Dit is opgenomen binnen deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3).

Onderhoud begraafplaatsen

Sinds 2007 vormt het 'Beheerplan begraafplaatsen Gemeente Bronckhorst' het kader voor het onderhoud van de begraafplaatsen.

Stand van zaken onderhoud

We onderhouden het groen op de begraafplaatsen op niveau B. De onkruidbeheersing vindt plaats op niveau A. Voor zowel begravingen als asbestemmingen is er de komende jaren voldoende capaciteit.

Relevante ontwikkelingen

We onderzoeken hoe we het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen kostendekkend kunnen maken.

Financiën

Houden wij een minimale kostendekkendheid van 50% bij begraafplaatsen aan? Dan zijn de financiële middelen voor beheer en onderhoud van de begraafplaatsen voldoende. De kosten zijn opgenomen binnen deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Onderhoud materieel

Materieel is nodig voor een effectieve en efficiënte uitvoering van het beheer van de openbare ruimte. Voor het vervangen van materieel vormen de afschrijvingstermijnen in de 'Financiële verordening Bronckhorst 2017'de basis.

Stand van zaken

Voor de aanschaf van materieel gebruiken we een vervangingsplanning die we ieder kwartaal actualiseren. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn: een passend machinepark bij het huidige werkpakket, een efficiënte inzet van materieel en personeel en zo duurzaam mogelijk.

Relevante ontwikkelingen

Wij realiseren een aantal vervangingen van de investeringslijst waaronder snippercombinatie's, 2 elektrische auto's, 2 bussen en materieel voor gladheidbestrijding.

Financiën

We hebben voor € 294.000 aan vervangingen gepland. De kapitaallasten van deze investeringen zijn opgenomen binnen deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Kengetallen

Voor het onderhoud voor de verschillende kapitaalgoederen hebben we onderhoudsbudgetten in de begroting staan (kolom benodigd jaarbudget). Volgens het BBV nemen we de onderstaande informatie op over het onderhoud van kapitaalgoederen:

Omschrijving	Stand voorziening 31-12-2020	Benodigde jaarbudget	Jaarlijks gereserveerd bedrag	Omvang bezuinigings- maatregelen	Omvang achterstallig onderhoud
Onderhoud gebouwen	2.536.099	844.284	850.841	n.v.t.	n.v.t.
Wegen	n.v.t.	5.183.551	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Speelplaatsen	n.v.t.	72.354	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Openbaar groen	n.v.t.	3.037.145	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Riolering	340	3.734.893	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Afval	-	3.930.691	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begraafplaatsen	n.v.t.	532.956	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Materieel	n.v.t.	918.222	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totalen	2.536.439	18.254.096	850.841		

Bedragen in €

Met de beleidsaanpassingen voor bomen in 2020 en voor wegen in 2021 kennen wij geen achterstallig onderhoud meer.

2.2.4. Financiering

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in ons financieringsbeleid. Met als belangrijkste aandachtspunten: het risicobeheer van de financieringsportefeuille, de financieringsbehoefte, de rentelasten en de verdeling van deze rentelasten.

Ontwikkelingen

Om onze ambities te bereiken doen wij voorstellen voor duurzame investeringen zoals de bouw van een VO-school in Vorden en de reconstructie van de Bloemenbuurt in Zelhem. Het uitgangspunt daarbij blijft om de kapitaallasten van die investeringen te dekken uit de begrotingsruimte. Aanvullend zetten wij een deel van de Algemene reserve in. Dat doen we als bestemmingsreserve Kapitaallasten investeringsagenda. U leest hierover meer in de [financiële begroting](#) (3.3.1).

Over de financiering

De Wet financiering decentrale overheden ([Fido](#)) geeft gemeenten en andere decentrale overheden richtlijnen voor hun kredietwaardigheid en positie op de financiële markten. Een gezonde financiering staat hierbij centraal. De wet geeft 2 concrete richtlijnen: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Het doel is om te voorkomen dat de leningportefeuille te gevoelig is voor rentefluctuaties.

Renterisiconorm

Hoeveel lossen we af op leningen? Verandert de rente op leningen? Dat bepaalt het risico op opgenomen leningen. De norm (20% van het begrotingstotaal) is in deze programmabegroting € 17 miljoen. Op basis van de leningportefeuille blijven wij met € 16 miljoen ruim onder die norm. Dit komt vooral doordat we relatief weinig vreemd vermogen (schulden) hebben en daardoor lage aflossingsverplichtingen hebben. Daarnaast hebben onze opgenomen leningen een vast rentepercentage voor de hele looptijd.

Kasgeldlimiet

Om een grens te stellen aan het gebruik van kortetermijnfinanciering is de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet (8,5% van het begrotingstotaal) is in deze programmabegroting € 7,2 miljoen. De begroting laat vanaf 2023 een financieringsbehoefte zien van ruim € 31 miljoen. Dit betekent dat we hiervoor maximaal voor € 7,2 miljoen met kortlopende leningen kunnen financieren.

Financieringsbehoefte

In de financiële begroting staat de [balansprognose](#) (3.3.2). Hierin zit ook de verwerking van het investeringsplan voor vervangingen, de Investeringsagenda en het gebruik van reserves en voorzieningen. Vanaf 2021 beginnen de investeringen uit de Investeringsagenda te lopen. Dit zijn investeringen op het gebied van onderwijs, sport, leefbaarheid en reconstructies bedrijventerreinen. Die investeringen leiden tot een financieringsbehoefte van ruim € 31 miljoen in 2023. De financieringsbehoefte vangen wij op met kortlopende financieringsmiddelen (tot € 7,2 miljoen) en langlopende leningen die we afsluiten. In het investeringsplan en de Investeringsagenda hebben we rekening gehouden met de financieringslasten.

Over de rentelasten

Het renteschema hieronder geeft inzicht in de rentebaten en rentelasten en de verdeling ervan. Onder het schema lichten we de verschillende onderdelen uit dat schema toe.

Renteschema	2020	2021
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	696.605	686.824
af: De externe rentebaten	49.584	84.964
<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>	<i>647.021</i>	<i>601.860</i>
af: De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	-
af: De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-
<i>Saldo aan taakvelden door te rekenen externe rente</i>	<i>647.021</i>	<i>601.860</i>
bij: Rente over eigen vermogen		
bij: Rente over voorzieningen	59.072	65.514
<i>De aan taakvelden toe te rekenen rente</i>	<i>706.093</i>	<i>667.374</i>
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	988.245	980.014
Renteresultaat op het taakveld treasury (voordelig)	282.152	312.640
<i>bedragen in €</i>		

Rentelasten

We betalen voor de lopende leningen € 672.000 aan rentelasten. Het gemiddeld rentepercentage op de aangetrokken leningen is 4,5%. Het verloop van de leningportefeuille, de jaarlijkse rentelast en de restant looptijd leest u in de toelichting op de balansprognose (3.3.2).

Rentebaten

De baten komen uit de in het verleden afgesloten personeelshypotheek, verstrekte leningen aan verbonden partijen en leningen voor volkshuisvesting (zoals starters- en duurzaamheidsleningen). De overvloedige liquide middelen, die wij verplicht onderbrengen bij de rijksoverheid (schatkistbankieren), brengen ons niets op met de huidige rentestand.

Doorberekende rente grondexploitatie

Aan de grondexploitatie rekenen we rente door. Het percentage hiervoor wordt bepaald op basis van de verhouding tussen het vreemd vermogen (opgenomen leningen) en het eigen vermogen (reserves). Dit percentage is 1,76%. Wij verwachten in 2021 geen rente toe te rekenen. We hebben namelijk geen actieve grondexploitaties. Meer hierover leest u in de paragraaf Grondexploitatie (2.2.7).

Rente over voorzieningen

De afkoopsommen voor het onderhoud van graven berekenen we door de (toekomstige) jaarlijks verschuldigde bijdragen uit te drukken in een bedrag op het moment van afkoop. Hiervoor rekenen we met een percentage van 3%. Aan de voorziening, waarin de afkoopsommen worden gestort, voegen wij ook 3% rente toe. Dat doen wij om de jaarlijkse vrijval (bijdrage aan de exploitatie) gelijk te laten lopen met het dan geldende (berekende) tarief.

Renteverdeling

Op basis van de investeringen binnen de diverse taakvelden (zoals wegen of afval) rekenen wij de rentelasten toe aan die taakvelden. Hiervoor hanteren we een vast percentage van 1,5%. De teveel verdeelde rente (renteresultaat) verantwoorden we in de rekening van baten en lasten

onder de noemer saldo financieringsmiddelen. Dit is voor 2021 € 313.000. Het bedrag staat ook in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen (3.1.2).

2.2.5. Bedrijfsvoering

Inleiding

Een goede bedrijfsvoering is belangrijk. Zowel voor onze interne organisatie als voor onze dienstverlening. Door de coronacrisis wordt hybride werken het 'nieuwe normaal'. Dit biedt veel nieuwe kansen, maar vraagt tegelijkertijd om flexibiliteit. Daarnaast hebben wij extra aandacht voor informatiebeveiliging en privacy. Wat dit betekent voor onze bedrijfsvoering beschrijven we in deze paragraaf.

Ontwikkelingen

Burgerzaken

We monitoren de klanttevredenheid

Dat doen we via het dienstverleningsonderzoek. Dit voeren we iedere 2 jaar uit. En daarnaast monitoren we de uitgifte van producten, doorlooptijd, aantal afspraken ed.

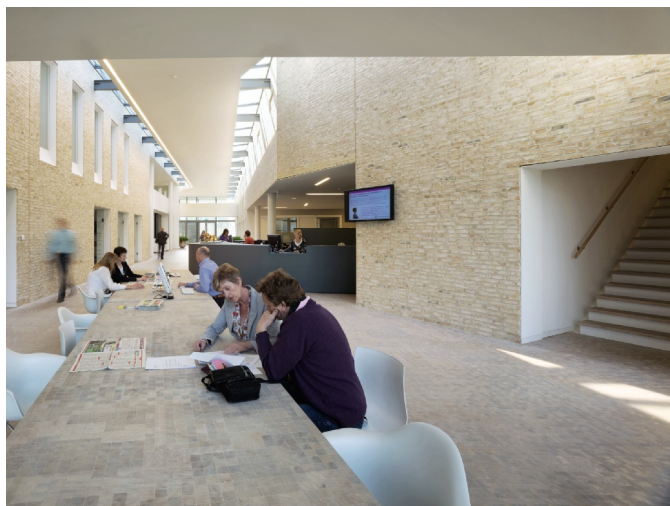
Wij ontsluiten digitaal zaakgericht werken

Dat doen we voor klantadvies en burgerzaken doordat we digitaal bij de persoonslijsten kunnen en deze kunnen bewerken n.a.v. levensgebeurtenissen zoals geboorten, huwelijken en scheidingen.

Personeel en organisatie

We moderniseren onze P&O-processen met het project E-HRM

Werknemers kunnen zo zelf meer regie voeren. Onder andere bij het aanvragen van regelingen en het raadplegen van dossiers.

We hebben blijvend aandacht voor leren en ontwikkelen

Dit geldt zowel voor onze organisatie als onze werknemers. Het project 'Bronckhorst Leert Door' helpt ons hierbij.

We ontwikkelen 'opgavengestuurd' werken in de hele organisatie

De invoering van de Omgevingswet gebruiken wij hiervoor als leer- en werkomgeving. We toetsen voortdurend of wat we doen bijdraagt aan onze doelstellingen en opgaven. Daarbij bewaken we de balans tussen ambitie en uitvoerbaarheid.

Overzicht van medewerkers

We brengen de fte's in beeld en we laten zien wat de verhoudingen zijn tussen vast en flexibel personeel.

Medewerkers	Begroot aantal mdw 2020	Begroot aantal fte 2020	Begroot aantal mdw 2021	Begroot aantal fte 2021
Vast dienstverband	272	242,6	271	240,3
Tijdelijk dienstverband	22	19,9	29	24,9
Vacatures		20,1		17,2
Totaal	294	282,6	300	282,4

Informatievoorziening en automatisering

We hebben een nieuw uitvoeringsprogramma 'Onze dienstverlening, ons visitekaartje' voor 2021-2024

Dit is de opvolger van 'Onze dienstverlening, ons visitekaartje (2017-2020)'. Het doel is onder andere betere digitale dienstverlening en efficiëntere bedrijfsvoering. Meer hierover hebben we geschreven in [deelprogramma 4A Besturen](#). Enkele projecten uit het oude programma lopen nog door in de komende jaren.

We doen steeds meer in de cloud

De ontwikkelingen bij de leveranciers van software gaan steeds meer richting de cloud. Enkele van onze applicaties draaien al in de cloud. Dit zal de komende jaren verder toenemen. Dit betekent migratietrajecten (data en gegevens overbrengen van een lokale opslagplek en deze onderbrengen bij de leveranciers in de cloud) met ook specifieke aandacht voor beveiliging en privacy.

Planning en control

We verbeteren de processen van sturing, beheersing, besluitvorming en verantwoording verder

Zo werken we aan de uitbouw, doorontwikkeling en borging van de indicatoren en het risicomanagement in de organisatie. Daarnaast bereiden wij ons voor om een rechtmatigheidsverantwoording te geven.

We realiseren samenhang tussen de stukken binnen onze P&C-cyclus

De versterking van de samenhang vinden we nodig tussen perspectiefnota, begroting, jaarstukken en tussenrapportages.

Facilitaire zaken

We weten wat onze medewerkers nodig hebben om hun werk goed en veilig uit te kunnen voeren

We verwachten dat we het aantal en soort werkplekken in het gemeentehuis moeten aanpassen. We onderzoeken eerst goed wat de behoefte is. Zodat we daarna kunnen investeren in een toekomstbestendige werkomgeving. We onderzoeken bijvoorbeeld:

- Waarvoor komt de werknemer naar kantoor?
- Hoe kan de inrichting en het meubilair daaraan bijdragen?
- Welke behoeften zijn er voor vergaderen en andere vormen van ontmoeten op het gemeentehuis?
- Hoe blijven wij een aantrekkelijke werkgever met een goede werkomgeving?

Communicatie

We ontwikkelen onze digitale en visuele communicatie

De wereld om ons heen wordt steeds digitaler. Ook zijn mensen meer visueel ingesteld. We gebruiken daarom bijvoorbeeld meer filmpjes en infographics.

Wij ontwikkelen onze inzet op sociale media

Dat doen we vanuit de newsroom. Daar werken verschillende werknemers samen om te duiden wat in de buitenwereld speelt. Zo sluiten we met onze communicatie nog beter aan bij wat onze inwoners bezighoudt.

We geven invulling aan de crisiscommunicatie rondom corona in de nazorgfase

Corona zal ook in 2021 veel van ons vragen.

Juridische zaken

We zorgen dat medewerkers meer juridisch inzicht en juridische kennis krijgen

We leggen aan medewerkers onder andere uit wat een Wob-procedure inhoudt. En hoe iemand deze procedure doorloopt.

Wij volgen de veranderende wetgeving

We verwerken de veranderingen in ons beleid waar dat nodig is. Ook zorgen we ervoor dat alle medewerkers hiervan op de hoogte zijn. De afgelopen jaren was dit de Wet elektronisch berichtenverkeer. In 2021 besteden we aandacht aan de nieuwe Omgevingswet. Dit biedt een grote uitdaging in onder andere het omgevingsplan en het overgangsrecht. Het project 'Bronckhorst Leert Door' helpt ons hierbij.

We hebben extra aandacht voor informatiebeveiliging en privacy

Omgaan met veiligheidsincidenten is een belangrijk onderdeel van ons dagelijks werk

We doen er alles aan om incidenten te voorkomen of zo snel mogelijk op te lossen. Meldingen komen binnen via de Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten (IBD), via ons selfservice kanaal of via de responsible disclosure mogelijkheid (voor ethical hackers) op onze website. De incidenten variëren van waarschuwingen over spam- of phishingmail tot aan ernstige incidenten als mogelijke Citrix-lekken of het plaatsen van gijzelsoftware. Zo hebben we vorig jaar tijdens de Citrix-kwetsbaarheden de verbindingen tijdelijk uitgezet en meteen maatregelen genomen.

Datalekken pakken wij apart op

Bij datalekken zijn persoonsgegevens betrokken. Deze pakken wij op via een aparte procedure. Ook beoordelen we of we het lek moeten melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens en aan de direct betrokkenen.

Bewustwording kan helpen om het aantal veiligheidsincidenten te beperken

Wij willen ervoor zorgen dat iedere medewerker zich hiervan bewust is. Nu is het nog vaak gericht op alleen nieuwkomers of een groep medewerkers, afhankelijk van de beschikbare capaciteit. We pakken dat samen met de ict-samenwerkingsgemeenten op. Wanneer dat niet gezamenlijk lukt, organiseren we het zelf voor onze medewerkers.

We willen voldoen aan de Baseline informatiebeveiliging Overheid

De Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) is de opvolger van de Baseline informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). In 2020 zijn we gestart met werkzaamheden om aan de BIO te voldoen. Een Information security management system (ISMS) helpt ons om dit te organiseren en te managen. Het doel is om de kwaliteit van de informatieveiligheid nog verder te vergroten. We beoordelen of een ISMS haalbaar en betaalbaar is.

We geven verantwoording over onze informatieveiligheid

Dat doen we via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). De uitkomst komt in een Collegeverklaring informatiebeveiliging en in een verantwoording aan de raad bij de jaarstukken. Onder de ENSIA vallen de audits van DigiD, Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwi) en de zelfevaluaties van Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO), Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten.

De taken op het gebied van informatiebeveiliging en privacy nemen nog steeds toe

Dit geldt bij bijna elke nieuwe ontwikkeling. Bij mogelijke kwetsbaarheden en datalekken is directe actie vereist. Wij verwachten daarom dat we onze informatiebeveiligings- en privacy-organisatie robuuster moeten neerzetten.

2.2.6. Verbonden partijen

Inleiding

We nemen deel in samenwerkingsverbanden waarbij we een bestuurlijke invloed kunnen uitoefenen en waaraan we financieel kunnen bijdragen. Dit heet 'verbonden partijen' in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). We nemen deel in gemeenschappelijke regelingen en in bedrijven. We nemen daarnaast deel in stichtingen en verenigingen vanuit onze ambitie.

We nemen deel in gemeenschappelijke regelingen

We nemen deel aan gemeenschappelijke regelingen omdat wij verantwoordelijk zijn voor bepaalde taken die wij niet zelfstandig kunnen of willen uitvoeren. Soms zijn dit puur uitvoeringstaken (Stadsbank), soms gaat dit samen met beleidsontwikkeling (VNOG) en soms gaat het om regionale taken (Regio Achterhoek). Het bestuur van deze gemeenschappelijke regelingen bestaat uit een afvaardiging van de deelnemers. De besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie dragen wij in feite een stuk autonomie, waarvoor wel een eigen verantwoordelijkheid geldt, over aan een samenwerkingsverband. Dit maakt een samenwerkingsverband onafhankelijk.

We nemen deel in 6 gemeenschappelijke regelingen. Ten opzichte van het jaar ervoor is dat er 1 minder omdat Delta in 2020 wordt opgeheven.

We nemen deel in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

GGD

	GGD Noord en Oost Gelderland
Programma	1A Vitale inwoners en samenleving
Vestigingsplaats	Warnsveld
Doelstelling en belang	Uitvoering geven aan de taken die vallen onder de Wet Publieke Gezondheid.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder E.W. Blaauw
Risico's	De reserve basisproducten wordt geacht voor 50% bij de deelnemende gemeenten te zijn gereserveerd, zijnde 2,5% van de omzet van de basisproducten. De reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden en is 20% van de omzet van plusproducten.
Onderwerpen 2021	In de bestuursagenda 2019–2023 zijn de volgende vier prioriteiten benoemd: NOG gezondere jeugd, NOG gezondere leefomgeving, NOG gezonder oud worden en NOG gezondere leefstijl.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	548.296	559.152	587.472
Bijdrage per inwoner	15,14	15,47	16,37
Eigen vermogen	2.909.000	2.652.000	2.206.000
Vreemd vermogen	2.631.000	2.625.000	2.572.000
Resultaat	-119.000	-210.000	-118.000

Stadsbank Oost Nederland

Stadsbank Oost Nederland (SON)	
Programma	1b Toegang en individuele voorzieningen
Vestigingsplaats	Enschede
Doelstelling en belang	Begeleiden van huishoudens en mensen met een problematische schuldsituatie en het stabiliseren van hun financiële situatie.
Partijen	22 gemeenten in Oost-Nederland (Achterhoek en Twente)
Vertegenwoordiging	Dagelijks en Algemeen bestuur: wethouder E.W. Blaauw
Risico's	Afname kredietomzet. Een laag risicoprofiel.
Onderwerpen 2021	-
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Bijdrage is voor 50% op basis van het aantal huishoudens en 50% op basis van afgenomen producten en diensten

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	164.677	164.677	185.994
Bijdrage per inwoner	4,55	4,55	5,18
Eigen vermogen	1.080.500	1.082.200	1.293.900
Vreemd vermogen	12.096.100	onbekend	-
Resultaat	-		

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)	
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Voorkomen en bestrijden van rampen en incidenten. Deze taken zijn verankerd in de Wet veiligheidsregio's.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester M. Besselink
Risico's	De bedrijfsvoering binnen VNOG blijft een punt van aandacht.
Onderwerpen 2021	Verder optimaliseren van de organisatie.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Verdeling volgens systematiek van Algemene uitkering (voor 2021 t/m 2024)

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	2.192.987	2.256.654	2.284.000
Bijdrage per inwoner	60,56	62,42	63,65
Eigen vermogen	7.843.317	1.821.000	onbekend
Vreemd vermogen	46.173.553	63.537.000	onbekend
Resultaat	4.202.654	-313.000	-

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)	
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Wettelijke archieftaken uitvoeren volgens de Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksdiensten.
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk, Bronckhorst, Doesburg, Lochem en Zevenaar en de Provincie Gelderland
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester M. Besselink
Risico's	-
Onderwerpen 2021	-
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal overgedragen en wettelijk nog over te dragen meters archief, waarvan de prijs per meter voor 4 jaar is vastgesteld in de meerjarenbegroting ECAL 2019-2022

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	246.729	257.407	257.454
Bijdrage per inwoner	6,81	7,12	7,17
Eigen vermogen	154.413	103.199	onbekend
Vreemd vermogen	680.813	onbekend	onbekend
Resultaat	107.994	24.676	onbekend

Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Hengelo (Gld.)
Doelstelling en belang	Behandelen van de aanvragen voor vergunningen, toetsen meldingen en toezichts- en handhavingstaken volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Daarnaast advies geven (op verzoek) bij de opstelling van beleid en bij specifieke projecten.
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Zutphen en Provincie Gelderland
Vertegenwoordiging	Dagelijks en Algemeen bestuur: wethouder W.W. Buunk
Risico's	Budgetten voor formatie, contracten en overheadkosten.
Onderwerpen 2021	Verfijning van de outputfinanciering, project Risico's en project Effectgericht toezicht. Thema's binnen duurzaamheid zijn energie en asbest.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Afgenomen producten

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	980.900	869.800	967.000
Bijdrage per inwoner	27,09	24,06	26,95
Eigen vermogen	134.000	134.000	106.000
Vreemd vermogen	1.317.000	1.317.000	1.076.000
Resultaat	-	-	-

Regio Achterhoek

	Regio Achterhoek (RA)
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Samen werken aan de Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020 via projecten en lobby.
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester M. Besselink. Verder zijn er afgevaardigden in de Achterhoekse Raad, Achterhoek Board en in de Thematafels
Risico's	Overdracht stortplaatsen en subsidie-afwikkelingen. De benodigde weerstandscapaciteit is beschikbaar in de Algemene reserve van de Regio.
Onderwerpen 2021	Uitvoering Visie en Agenda Achterhoek 2030.
Rapportages	Begroting, bestuursrapportages en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	239.089	243.063	246.235
Bijdrage per inwoner	6,60	6,72	6,86
Eigen vermogen	5.688.000	6.446.000	onbekend
Vreemd vermogen	17.767.000	1.593.000	onbekend
Resultaat	84.000	883.400	onbekend

We nemen deel in vennootschappen en coöperaties

We nemen deel in bedrijven als aandeelhouder. We kunnen invloed uitoefenen via de vergadering van aandeelhouders.

We hebben aandelen in 7 ondernemingen, waarbij we bij 2 (dit waren er 4 in 2020) ook dividend ramen. Vanaf 2021 hebben wij 1 deelneming meer, wij nemen nu ook deel in Coöperatie De Marke.

We nemen deel in de volgende vennootschappen en coöperaties:**Amphion**

	Amphion schouwburg
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Beschikbaar hebben van een cultureel centrum (in de gemeente Doetinchem) ter bevordering van het culturele leven in Oost-Gelderland.
Partijen	De gemeenten Doetinchem, Aalten, Bronckhorst en Oude IJsselstreek
Vertegenwoordiging	In de raad van Commissarissen zitten geen bestuurders van aandeelhoudende gemeenten. Aandeelhoudersvergadering: wethouder E.W. Blaauw
Risico's	Waarde van het pand en bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille.
Onderwerpen 2021	Juridische procedure over bouwgebreken van het pand.
Rapportages	Geen

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal aandelen	42	42	42
Nominale waarde (x € 1)	19.059	19.059	19.059
Ontvangen dividend	-	-	-
Bedrag per inwoner	0,00	0,00	0,00

Achterhoekse Groene Energie Maatschappij

	Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM)
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Opwekking van duurzame energie in de Achterhoek aanjagen (energietransitie) en daarmee ook geld en werkgelegenheid in de Achterhoek houden.
Partijen	Van de coöperatie zijn 8 Achterhoekse gemeenten lid en 15 lokale energiecoöperaties. Van de energiecoöperaties komen er 4 uit Bronckhorst. De coöperatie is 100% aandeelhouder van AGEM Holding BV. Dat is weer 100% aandeelhouder van AGEM Levering BV, AGEM Ontwikkeling BV en Achterhoeks Energieloket BV. Van AGEM Gemeentelijke Energie BV zijn 8 Achterhoekse gemeente aandeelhouder
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Wanneer het verdienmodel van AGEM tot onvoldoende resultaten leidt en AGEM stopt, is de startinbreng van € 105.353 verloren.
Onderwerpen 2021	Onderzoek naar mogelijkheden voor uitbreiding lokale leden.
Rapportages	Begroting, jaarplan en jaarstukken

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal aandelen	nvt	nvt	nvt
Nominale waarde (x € 1)	-	-	-
Ontvangen dividend	-	-	-
Bedrag per inwoner	0,00	0,00	0,00

Er is geen sprake van aandelen

Coöperatie De Marke

	Coöperatie De Marke
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Zelhem
Doelstelling en belang	Met nieuwe vormen van leren de toekomstige werkers in de sector vertrouwd maken met kringlooplandbouw.
Partijen	Van de coöperatie zijn Vruchtbare Kring Achterhoek (300 boeren) lid, de WUR en gemeenten
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder W.W. Buunk
Risico's	Risico's zijn beperkt. Verlies van de waarde van de aandelenportefeuille.
Onderwerpen 2021	Realisatie van een (inter)nationaal innovatiecentrum en rolinvulling als kennisbank voor de kringlooplandbouw in Europa.
Rapportages	Geen

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal aandelen	-	-	5
Nominale waarde (x € 1)	-	-	25.000
Ontvangen dividend	-	-	-
Bedrag per inwoner	0,00	0,00	0,00

Circulus-Berkel BV

	Circulus-Berkel BV
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval.
Partijen	De gemeenten Apeldoorn, Epe, Deventer, Brummen, Doesburg, Lochem, Zutphen, Bronckhorst en Voorst
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder W.W. Buunk Portefeuillehoudersoverleg: wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Risico's zijn beperkt. Bij tegenvallende resultaten kan het dividend wegvallen.
Onderwerpen 2021	-
Rapportages	Begroting, jaarplan en jaarstukken

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal aandelen	847	847	847
Nominale waarde (x € 1)	847	847	847
Ontvangen dividend	-	33.000	-
Bedrag per inwoner	0,00	0,91	0,00

Alliander

	Alliander
Programma	Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Arnhem
Doelstelling en belang	Aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. De taken zijn wettelijk bepaald omdat onze samenleving sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van energie.
Partijen	De provincies Gelderland en Noord-Holland, BV Falcon en de gemeente Amsterdam hebben gezamenlijk 75% van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 55 andere gemeentelijke aandeelhouders
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en het dividend in onze begroting.
Onderwerpen 2021	Blijvende zoektocht naar schaalvergroting, met name in Nederland, innovaties van het netwerk en energietransitie.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal aandelen	539.971	539.969	539.971
Nominale waarde (x € 1)	2.699.855	2.699.845	2.699.845
Ontvangen dividend	592.093	316.000	200.000
Bedrag per inwoner	16,35	8,74	5,57

Bank Nederlandse Gemeenten

	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Programma	Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Behouden van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders.
Partijen	De Staat is houder van 50% van de aandelen, de andere 50% is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder W.W. Buunk
Risico's	Verlies van de excellente kredietwaardigheid en scherpe inkooppositie. Bij eventuele liquidatie van het bedrijf, verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en het dividend in onze begroting.
Onderwerpen 2021	Vergroten van de inkooppositie in een markt waarin de rentevergoedingen onder druk staan.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal aandelen	72.384	72.384	72.384
Nominale waarde (x € 1)	180.960	180.960	180.960
Ontvangen dividend	206.294	120.000	120.000
Bedrag per inwoner	5,70	3,32	3,34

Vitens

	Vitens
Programma	Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag

	Vitens
Doelstelling en belang	Gezonde (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en duurzame samenleving hebben met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Partijen	Gemeenten en provincies (in totaal 111 aandeelhouders)
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en het dividend in onze begroting.
Onderwerpen 2021	Innovaties realiseren voor klimaatveranderingen en veiligheid (ICT investeringen). Investeringen voor de extra (zakelijke) vraag naar drinkwater en aantal aansluitingen. Grote vervangingsinvesteringen (m.n. leidingen).
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal aandelen	21.362	21.362	21.362
Nominale waarde (x € 1)	21.362	21.362	21.362
Ontvangen dividend	19.226	21.150	-
Bedrag per inwoner	0,53	0,58	0,00

We nemen deel in stichtingen en verenigingen

We nemen zowel bestuurlijk als financieel deel in 3 stichtingen en verenigingen. We zijn niet wettelijk verplicht deel te nemen en de bijdrage kent geen verplichtend karakter, zoals dat bij samenwerkingsverbanden wel zo. We doen hierin vrijwillig mee vanuit ambitie.

We nemen deel in de volgende stichtingen en verenigingen:

Stichting IJsselgraaf

	Stichting IJsselgraaf
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Hummelo
Doelstelling en belang	Zorgen voor de continuïteit van het openbaar onderwijs.
Partijen	De gemeenten Bronckhorst, Doetinchem en Doesburg
Vertegenwoordiging	Portefeuillehoudersoverleg: Wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Afname leerlingenaantallen, huisvesting en financiële baten (lage rente). De financiële buffer is toereikend.
Onderwerpen 2021	Uitvoering Meerjarenbeleidsplan IJsselgraaf en kwantificeren risico's, samenwerking spelenderwijs.
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Geen bijdrage

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	-	-	-
Bijdrage per inwoner	0,00	0,00	0,00
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Resultaat	onbekend	onbekend	onbekend

Vereniging Nederlandse Gemeenten

	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Gemeenten collectief en individueel bijstaan bij de uitvoering van hun bestuurstaken.
Partijen	Alle 355 Nederlandse gemeenten. Daarnaast zijn Curaçao, Bonaire, Saba, St. Eustatius en Aruba lid

	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Vertegenwoordiging	Stemrecht via de Algemene ledenvergadering, geen vertegenwoordiging in het bestuur van de VNG
Risico's	-
Onderwerpen 2021	Uitvoeren verenigingsstrategie 'Gemeenten 2024' en uitvoering 'Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2020-2024'.
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Gewogen inwonerbijdrage en bijdrage voor diensten

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	142.581	149.878	155.722
Bijdrage per inwoner	3,94	4,15	4,34
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Resultaat	onbekend	onbekend	onbekend

Euregio

	Euregio
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Gronau (Dld)
Doelstelling en belang	Grensoverschrijdende samenwerking bevorderen, ondersteunen en coördineren. Een belangrijke taak is de coördinatie van Europese en grensoverschrijdende subsidies (Interreg-programma).
Partijen	Gemeenten in Nederland (Oost-Gelderland en Twente) en Duitsland (Kreis Borken e.o.)
Vertegenwoordiging	De Euregioraad kent in totaal 84 leden. De leden worden benoemd op basis van een politiek-regionale verdeelsleutel. Daarbij wordt binnen het Duitse en Nederlandse gebied rekening gehouden met de bevolkingscijfers. De in de Euregioraad vertegenwoordigde partijen vormen grensoverschrijdende fracties.
Risico's	-
Onderwerpen 2021	-
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Bedragen in €	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bijdrage van Bronckhorst	14.400	10.736	10.455
Bijdrage per inwoner	0,40	0,30	0,29
Eigen vermogen	1.676.133	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen	46.865.451	onbekend	onbekend
Resultaat	33.419	onbekend	onbekend

2.2.7. Grondbeleid

Inleiding

Bronckhorst voert een faciliterend grondbeleid. Dit betekent dat wij alleen grond of vastgoed aankopen als daarvoor een specifiek beleidsdoel is. En als maatschappelijke organisaties of marktpartijen dit niet kunnen realiseren. In deze paragraaf benoemen we waar we een taak voor Bronckhorst zien en waar niet.

Onze visie voor grondbeleid

Wij willen de beleidsdoelen op het gebied van wonen en het vestigen van bedrijven bereiken. Met ons faciliterende grondbeleid willen we de ruimtelijke plannen realiseren die onder andere in de Woonvisie 2019-2025 en het Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek (RPWA) staan. Wij werken hierbij samen met particuliere initiatiefnemers en andere maatschappelijke partners, zoals woningbouwcorporaties.

Lopende grondexploitaties

In Bronckhorst hebben we nog 1 lopende grondexploitatie. Voor de rest kennen wij alleen gebiedsprocessen. We beschrijven onze lopende gebiedsprocessen (herinrichting van leefgebieden) in deelprogramma 3a Economie (2.1.3).

Resultaten

We vernieuwen ons omgevingsbeleid

We stellen hiervoor een omgevingsvisie op, als onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. Onze ambitie is om ons in het omgevingsbeleid meer te richten op uitvoering. Ons grondbeleid kan ons hierbij helpen. We passen ons grondbeleid hierop aan.

We blazen bedrijventerreinen nieuw leven in

Bij het revitaliseren van bedrijventerreinen onderzoeken we vooral de mogelijkheid om dienst- en/of bedrijfswoningen aan de terreinen te onttrekken. Hiervoor:

- actualiseren wij de nota 'Grondbeleid & vastgoed' en de nota "Bovenwijkse voorzieningen" met bijbehorende projectenlijst in lijn met de vernieuwing van ons omgevingsbeleid voor de invoering van de Omgevingswet;
- voeren wij 'Bronckhorster kavelruil' (verbeteren landbouwkundige verkaveling) fasegewijs uit;
- verkopen we de 13 resterende bedrijfskavels op de bedrijventerreinen;
- ondersteunen we de revitaliseringsopgave op het Industriepark in Zelhem door nieuwe percelen aan te kopen en percelen opnieuw te ontwikkelen;
- verwerven wij de benodigde gronden voor het project VO Vorden;
- ronden wij de grondtransacties voor de CPO-projecten af;
- stoten we vrijgekomen maatschappelijk vastgoed af en zorgen we ervoor dat deze gebouwen of percelen opnieuw gebruikt worden (waaronder de locaties van de basisscholen de Bongerd in Hoog-Keppel, de Mammoet in Velswijk en de Vordering in Vorden);
- voeren we het RPW uit door de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen te stimuleren en te realiseren op percelen in ons eigendom. Waar nodig ondersteunen we ontwikkelingen met nieuwe grondtransacties.

Budgetten

We verwachten op de verschillende bedrijventerreinen kavels worden verkocht. Na aftrek van gemaakte kosten realiseren wij een resultaat van ongeveer € 206.000. Ook verkopen wij vrijgekomen objecten. Na aftrek van de eventuele boekwaarden is hiervan het verwachte resultaat ongeveer € 900.000.

2.2.8. Klimaatbegroting

De klimaatbebegroting is nog in ontwikkelfase

De klimaatbegroting brengt in beeld welke invloed beleidskeuzes hebben op het veranderende klimaat. De klimaatbegroting is een instrument in ontwikkeling. Het laat cijfers zien en linkt het behalen van de klimaatdoelstellingen aan deze cijfers. Er is recent een Monitor Energietransitie beschikbaar gekomen. We hebben nog niet alle cijfers beschikbaar. Zoals de cijfers over de gerealiseerde reductie.

We zorgen dat we de juiste cijfers hebben

Het komende jaar benutten we om tot een volledige set van verifieerbare cijfers te komen voor het realiseren van klimaatdoelstellingen per project. We gebruiken hiervoor de cijfers van het CBS en de landelijke klimaatmonitor databank. Deze kunnen we dan gebruiken voor het monitoren van resultaten in Bronckhorst. En we kunnen vergelijkingen met andere gemeenten maken (benchmarking).

Welke thema's monitoren we?

De thema's die we kunnen monitoren zijn gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie/bedrijven, eigen organisatie en productie duurzame energie.

We zetten ons in om in 2030 energieneutraal te zijn

Samen met inwoners, ondernemers en belangenorganisaties gaan we voor een duurzame en leefbare woon- en werkomgeving. Een omgeving waar iedereen zich thuis voelt en aan mee kan doen.

Het gaat om een grote transitie

We hanteren daarbij een aantal uitgangspunten:

- duurzame maatregelen moeten voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn;
- we stellen hoge eisen aan lokaal eigenaarschap en participatie;
- we zetten maximaal in op energiebesparing;
- voor de resterende energievraag zetten we alle mogelijke duurzame bronnen in: uit de bodem, het water, biomassa, wind en de zon.

We gaan aan de slag met de nieuwe routekaart

De vastgestelde 'Verrijkte Routekaart Energieneutraal Bronckhorst 2030' is de richting om hiermee aan de slag te gaan. De routekaart geeft contouren aan voor mogelijke maatregelen. In de routekaart staat welke keuzemogelijkheden en beperkingen er zijn.

We hebben aandacht voor het klimaat in de deelprogramma's

In het Programmaplan 2019 zijn we gestart met de klimaatbegroting. Veel onderwerpen komen aan bod binnen deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3). Hieronder laten wij zien dat bij veel meer deelprogramma's klimaat een rol speelt. Dit laten we zien om de klimaatbegroting verder te ontwikkelen.

Wat doen we bij de deelprogramma's op klimaatgebied?

Deel-programma	Ontwikkeling	Bedrag	Gewenst effect
2B	Bloemenbuurt Zelhem verduurzamen	€ 550.000	10% besparing aardgas en 15% besparing elektriciteit
2B	Biodiversiteit	€ 80.000	Vermindering hittestress en opvang regenwater
2B	Mobiliteit 2030	nog onbekend	Vermindering fossiele brandstof
2B	Aanleg van fietsstroken bij 60 km wegen	nog onbekend	Vermindering fossiele brandstof
2B	VO Vorden, duurzaam bouwen	€ 10,7 mln	Energieneutraal gebouw
2B	IHP, duurzaamheidsmaatregelen	€ 2,5 mln	10% besparing aardgas en 15% besparing elektriciteit
3A	Industriepark Zelhem	€ 1,4 mln	10% besparing aardgas en 15% besparing elektriciteit

We zetten de CO₂-prestatieladder in

De CO₂-prestatieladder is een instrument om de CO₂-uitstoot van een organisatie of gemeente te meten en te reduceren. Daarnaast is het een tool voor opdrachtgevers om in te zetten bij aanbestedingen. Met de verschillende niveaus op de ladder wordt snel inzichtelijk wat de intenties zijn van de inschrijvende bedrijven en instellingen.

De CO₂-prestatieladder heeft 4 invalshoeken:

1. *Inzicht*: we stellen een CO₂-footprint op volgens de norm ISO 14064-1. Daarmee krijgen we inzicht in onze CO₂-uitstoot.
2. *CO₂-reductie*: we verminderen de CO₂-uitstoot.
3. *Transparantie*: we communiceren open over de CO₂-footprint en onze reductiedoelstellingen. Zowel met onze inwoners als binnen onze organisatie.
4. *Deelname*: we nemen deel aan initiatieven - in de sector of keten - om CO₂ te verminderen.

Wat is de doelstelling van ons energiebeleid?

Besparen is doel nummer 1

De algemene doelstelling van het energiemanagementsysteem is om te komen tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en minder CO₂-uitstoot van de organisatie. De grootste CO₂-vermindering bereiken we door de energie die niet wordt verbruikt. We moeten de energievraag dus zoveel beperken. En het liefst zoveel mogelijk energie zelf opwekken.

Wat we wél gebruiken, wekken we duurzaam op

De doelstelling is om in 2030 evenveel energie op te wekken als dat er door onze gemeentelijke organisatie wordt verbruikt. En om zoveel mogelijk energie te besparen. Energie die we niet kunnen besparen, wekken we duurzaam op. Dat betekent:

- we verminderen het energieverbruik met 45% ten opzichte van 2015;
- energie die we niet kunnen besparen, wekken we 100% duurzaam op.

In de routekaart staan de volgende tussendoelen:

Doel 2022: 15% duurzame energieopwekking en 10% besparing energieverbruik

Doel 2026: 45% duurzame energieopwekking en 25% besparing energieverbruik

Doel 2030: 100% duurzame (lokale) energieopwekking en 45% besparing energieverbruik

Wat is onze CO₂-footprint

We kijken naar 2018 als referentiejaar

De CO₂-footprint laat de totale hoeveelheid uitgestoten broeikasgassen zien. Dit heten de Green House Gas-emissies (GHG-emissies). 2018 dient als referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen en het monitoren van de CO₂-uitstoot. Onze directe en indirecte GHG-emissie bedroeg in 2018 549,7 ton CO₂. In 2019 was de CO₂-uitstoot 626,9 ton. Dit is een toename van 14 procent ten opzichte van het referentiejaar.

We verbruikten meer diesel in 2019

Deze stijging komt vooral door een toename in het diesilverbruik. Door extra snoeiwerkzaamheden en bomenonderhoud maakten de bedrijfswagens meer kilometers. Tot nu toe reden die bedrijfswagens op GTL-diesel, omdat deze zorgt voor een lage uitstoot van roetdeeltjes en fijnstof. GTL-diesel wordt echter uit aardgas gemaakt en stoot 5% meer CO₂ uit dan normale diesel.

Biodiesel verlaagt onze CO₂-uitstoot door diesel

Biodiesel heeft veel minder CO₂-uitstoot. Dat is een slimme keuze om onze CO₂-voetafdruk te verlagen. Vanaf 1 juli 2020 vullen we de dieseltank op de gemeentewerf daarom met biodiesel. Deze is blauw van kleur en gemaakt uit plantaardige oliën. Dit vermindert de CO₂-uitstoot door diesilverbruik van de bedrijfswagens en het materieel met minimaal 40 procent.

In 2019 nam het stroomverbruik wel met 25% af

We vervingen de openbare verlichting door slimme LED-verlichting. Hierdoor bespaarden we flink energie. Maar dit levert geen winst in de CO₂ op, aangezien we al groene stroom van Agem afnemen. Deze stroom is CO₂-neutraal: het veroorzaakt geen CO₂-uitstoot.

We nemen maatregelen om CO₂ te verminderen

De CO₂-prestatieladder is een instrument om de CO₂-uitstoot van een organisatie te meten en te verminderen. In 2019 werd de gemeente Bronckhorst gecertificeerd op niveau 3 van de CO₂-prestatieladder. Hiermee geven we het duurzame voorbeeld. We zetten vooral in op besparen van brandstofverbruik en de zakelijke kilometers. Naast de overstap op hoofdzakelijk biodiesel, vervangen we bedrijfswagens voor een elektrische variant.

Verdeling CO₂-emissies gemeente Bronckhorst 2019

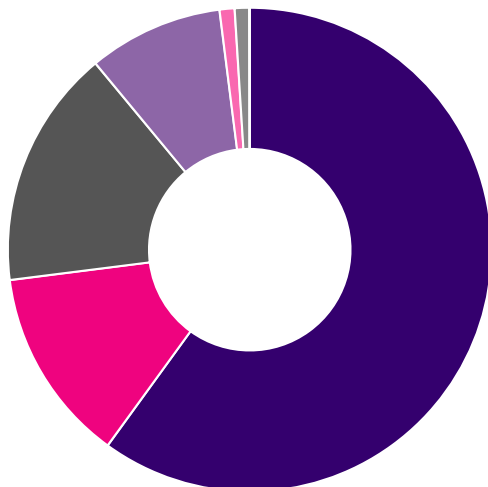
We halen 10,9% reductie in 2022

De emissies hierboven zijn vastgesteld voor 2019. In ons plan van aanpak waarin alle reductiemaatregelen zijn opgenomen, hebben we beschreven welke maatregelen we in de komende jaren uitvoeren. Deze zorgen er samen voor dat we 10,9% reductie behalen in 2022 in vergelijking met 2018.

CO₂-emissie

Verdeling CO₂ emissies gemeente Bronckhorst 2019

- Dieselverbruik voertuigen (60%)
- Dieselverbruik materieel (13%)
- Gasverbruik (16%)
- Zakelijke kilometers - prive auto's (9%)
- Aspen (1%)
- Benzineverbruik voertuigen (1%)
- Zakelijke kilometers - OV (0%)

Procentuele verdeling 2019

Indicatoren

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023
Niveau op CO ₂ prestatieladder	EED energie-audit	ntb	2019	niveau 3	niveau 3		

3. FINANCIËLE BEGROTING

3.1. Overzichten baten en lasten 2021-2024

3.1.1. Baten en lasten 2021 per programma

Baten en lasten 2020

	Baten	Lasten	Saldo
Programma			
Programma 1 Zorg en ondersteuning	6.787	35.051	-28.263
1A Vitale inwoners en samenleving	-	3.184	-3.184
1B Toegang en individuele voorzieningen	6.787	31.867	-25.079
Programma 2 Wonen en leefomgeving	7.718	26.037	-18.319
2A Passend wonen	1.289	1.473	-183
2B Aantrekkelijke leefomgeving	6.429	24.564	-18.136
Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	5.050	7.032	-1.983
3A Economie	14	1.633	-1.619
3B Duurzaamheid	5.036	5.400	-364
Programma 4 Bestuur	396	3.171	-2.775
4A Besturen	396	3.171	-2.775
Totaal programma's	19.951	71.291	-51.340
Algemene dekkingsmiddelen			
- Lokale heffingen	8.225	619	7.606
- Algemene uitkering	53.662	-	53.662
- Dividenden	320	4	316
- Saldo financieringsfunctie	1.050	738	313
- Overige algemene dekkingsmiddelen	-	1.525	-1.525
Totaal algemene dekkingsmiddelen	63.257	2.885	60.372
Overhead	243	9.965	-9.723
Heffing VPB	-	-	-
Onvoorzien	-	128	-128
Saldo van baten en lasten	83.451	84.269	-818
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	1.277	-	1.277
Geraamd resultaat 2021	84.728	84.269	459

De geraamde beschikkingen over reserves en toevoegingen aan de reserves (Algemene reserve en bestemmingsreserves) staan hieronder verbijzonderd:

Gebruik van (bestemmings)reserves

Omschrijving	Onttrekking	Toevoeging
Programmabegroting:		
Algemene reserve	615	-
Bestemmingsreserve Sociaal domein; effecten exploitatieuitkomst	198	-
Bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda	-	-
Bestemmingsreserve derving Nuondividend	287	-
Bestemmingsreserve gemeentehuis	177	-
Totaal	1.277	-
<i>Per saldo onttrekking</i>	<i>1.277</i>	

Nieuwe presentatie van (bestemmings)reserves

In het overzicht van het gebruik van de reserves noemen we de bestemmingsreserves Sociaal domein en Kapitaallasten Investeringsagenda. Daarmee kunnen wij jaarlijks op een vaste plek goed beeld geven van de opgaves die wij hiervoor in het lopende jaar hebben.

Voor beide reserves geven we de voorkeur aan dekking van de kosten binnen de jaarlijkse budgetten. Wat we tenslotte toch nodig hebben van deze reserves leggen wij u in afzonderlijke raadsvoorstellen ter instemming voor (voor Kapitaallasten Investeringsagenda) of in de Jaarstukken (voor Sociaal domein).

3.1.2. We weten wat onze dekkingsmiddelen zijn

Een overzicht van onze dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Onvoorziene uitgaven (A)	-	128	128	128	128	128
<i>Lokale heffingen</i>						
Onroerendezaakbelastingen woningen	5.022	5.025	5.250	5.250	5.250	5.250
Onroerendezaakbelastingen eigenaren niet-woningen	1.599	1.609	1.601	1.601	1.601	1.601
Onroerendezaakbelastingen gebruikers niet-woningen	931	928	924	924	924	924
Forensenbelasting	69	53	65	65	65	65
Reclamebelasting	114	114	125	125	125	125
Toeristenbelasting	286	130	260	260	260	260
Lokale heffingen (B)	8.021	7.859	8.225	8.225	8.225	8.225
Algemene uitkering	50.696	52.342	53.662	53.994	53.687	53.405
Algemene uitkering (C)	50.696	52.342	53.662	53.994	53.687	53.405
<i>Dividend / winstuitkering</i>						
BNG	206	120	120	120	120	120
Vitens	19	-	-	-	21	21
Alliander	592	297	200	200	297	297
Dividend (D)	818	417	320	320	438	438
Overige algemene dekkingsmiddelen (E)	-721	222	1.525	1.617	1.637	1.637
Saldo financieringsfunctie (F)	-3	282	313	321	327	330
Totaal dekkingsmiddelen (A t/m F)	58.810	61.249	64.172	64.604	64.442	64.162

Uitleg over de dekkingsmiddelen

We gebruiken de financiële middelen voor onze maatschappelijke doelen en voor onze verantwoordelijkheden richting onze inwoners. We lichten ze hieronder toe.

Onvoorziene uitgaven

De begroting kent een post voor onvoorziene uitgaven. In de Financiële verordening Bronckhorst is dit budget één-op-één gesteld met het aantal inwoners. Het bedrag (€ 3,50 per inwoner) gebruiken wij om eenmalige kosten te dekken die voldoen aan de drie 'O-criteria': onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Belangrijk hulpmiddel is voor ons de risico-impactanalyse (4.6). Daarmee volgen wij nu de mogelijke effecten en risico's van corona, een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren waar het gaat om onvoorziene uitgaven.

Lokale heffingen

Deze baten betalen onze inwoners. Begraafrechten, riool- en afvalstoffenheffing staan er niet bij, de opbrengsten hiervan zijn bedoeld voor 100% kostendekkendheid voor die diensten. De toeristenbelasting en de reclamebelasting zetten we in voor toeristische uitgaven (toeristenbelasting) en subsidie aan ondernemersverenigingen (reclamebelasting) binnen deelprogramma 3A Economie (2.1.3). Over de lokale heffingen leest u meer in de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

Algemene uitkering

De Algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Voor de Algemene uitkering geldt volledige bestedingsvrijheid, eventuele labelingen van budgetten hierbinnen maken we zelf. De cijfers in deze programmabegroting geven de stand van de Algemene uitkering na de Meicirculaire 2020.

Voor jeugdhulp krijgen wij tot en met 2021 extra middelen van het Rijk. Of die middelen er ook zijn voor de jaren erna blijft onduidelijk. Wij gaan er vanuit dat de compensatie na 2021 wordt voortgezet. Deze lijn accepteert onze toezichthouder want we hebben dekking beschikbaar wanneer dat scenario toch geen waarheid wordt. We houden rekening met dit risico in de risicoparagraaf (2.2.2). Meer over de Algemene uitkering leest u in de Financiële positie (3.3.1).

In het onderstaande overzicht ziet u de ontwikkeling van de Algemene uitkering. Dit nemen we als gegeven mee in de begrotingsopstelling 2021-2024.

Ontwikkeling Algemene uitkering totaal	2020	2021	2022	2023	2024
Programmabegroting 2020-2023	51.545.785	51.357.094	51.186.701	51.330.436	51.330.436
Effecten Septembercirculaire 2019	326.539	884.055	1.008.771	853.986	854.246
Effecten Decembercirculaire 2019	469.274	495.437	476.940	482.297	487.310
Verwerkt in Perspectiefnota 2021	52.341.599	52.736.586	52.672.412	52.666.719	52.671.992
Effecten Meicirculaire 2020	572.752	924.990	1.321.171	1.020.735	732.539
Omvang in Programmabegroting 2021	52.914.350	53.661.576	53.993.583	53.687.454	53.404.531

+ = vergroting financiële ruimte; - = verkleining financiële ruimte

Het effect van de Algemene uitkering op de begrotingsruimte is als volgt:

Ontwikkeling vrije ruimte in circulaire Algemene uitkering	2020	2021	2022	2023	2024
Effecten Septembercirculaire 2019	381	876	998	845	-
Effecten Decembercirculaire 2019	-91	-90	-90	-90	-90
Effecten Meicirculaire 2020	303	315	457	363	219
Ontwikkeling mei 2019 - mei 2020	594	1.101	1.364	1.118	130

+ = vergroting financiële ruimte; - = verkleining financiële ruimte

Dividend / winstuitkering

We nemen deel in 7 bedrijven. Van 2 bedrijven (dit waren er 4) ontvangen we dividend. Meer hierover staat in de paragraaf Verbonden partijen (2.2.6).

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder deze noemer hebben we 2 stelposten staan. We weten dat de besteding komt, maar niet binnen welk taakveld dat zal zijn. Het gaat om de volgende budgetreserveringen:

- het flexibele formatiebudget (inhuur en nog niet aan taakvelden toegerekende vacatures);
- de reserveringen voor nieuw beleid vanuit de Algemene uitkering. Over die reserveringen informeren we u altijd in de actieve informatievoorziening over de Algemene uitkering.

Saldo financieringsfunctie

Over de rente-effecten van ons financieringsbeleid leest u meer in de paragraaf Financiering (2.2.4).

Ons beleid voor dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder Dhr. W.W. Buunk
Ambtelijk trekker Dhr. H.R.T. Neijenhuis

Maatschappelijke doel

- Financieel gezonde gemeente zijn.
- Herkenbare tarieven en belastingen; transparant en passend.

We voeren onze belastingtaken uit

Inleiding

GBTwente waardeert, heft en int de jaarlijkse gemeentelijke belastingen voor ons (zie ook de [paragraaf Lokale heffingen](#), 2.2.1). Voor 2021-2025 sluiten we hiervoor een nieuw contract af. We berekenen de uitvoeringskosten straks weer 100% door aan de producten waarvoor de kosten worden gemaakt.

Resultaten

We berekenen proceskosten van no cure, no pay-bedrijven door in de opbrengst van de ozb
Wij maken meer proceskosten door de opkomst van no cure, no pay-bedrijven (ncnp). Deze bedrijven maken gratis bezwaar voor inwoners, vooral tegen de hoogte van de onroerendezaakbelasting (ozb). Voor deze bureaus is de proceskostenvergoeding een verdienmodel. En niet een tegemoetkoming in de kosten voor de inwoner, zoals bij familierecht. Woningeigenaren gebruiken deze bedrijven om zo hun aanslag te verlagen. Dit kost ons veel geld. Wij volgen het principe 'de veroorzaker van kosten betaalt'. Daarom verhalen wij die proceskosten (€ 95.000) via de opbrengst van de ozb van woningen.

De kosten voor belastingwerkzaamheden rekenen we 100% door aan producten waarvoor we kostendekkende tarieven hebben

De werkzaamheden van GBTwente betalen wij op basis van het aantal aanslagregels. In een aanslagregel zitten bijvoorbeeld kosten voor data-onderhoud, aanslag maken, dwangbevelen, etcetera. De afvalstoffenheffing kent bijvoorbeeld 7 aanslagregels. Door de kosten op de juiste manier door te berekenen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten, toeristenbelasting en forensenbelasting worden de opbrengsten vanuit die tarieven hoger. Zo komt er begrotingsruimte vrij voor andere beleidsdoelen.

We berekenen de WOZ-waarden voortaan met m² in plaats van m³

Inleiding

De waardering van WOZ-objecten is erg in beweging. We zijn nu wettelijk verplicht om m² als WOZ-parameter in te voeren, in plaats van m³. We kunnen zo de waarde vergelijken met 1 parameter die in alle databestanden gelijk is. Inwoners kennen deze parameter en deze wordt ook gebruikt in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Resultaten

Wij zetten de WOZ-parameter om van m³ (inhoud) naar m² (oppervlakte)

GBTwente taxeert en actualiseert alle objecten in onze gemeente. Zij start met de conversiewerkzaamheden in 2020. Voor het totale project berekent GBTwente € 140.000. Wij zorgen ervoor dat de nieuwe waardes in de BAG komen te staan. We schatten in dat dit 400 uur extra inzet kost. Vanaf 2022 werken wij in de ozb-aanslagen met m² en niet meer met m³.

We zorgen voor een samenhangende objectenregistratie

Inleiding

De verschillende (geo)basisregistraties zijn op verschillende momenten en gescheiden van elkaar ontstaan. Gegevens over (bijna) gelijke objecten zijn nu verspreid over verschillende registraties, op verschillende manieren. Het ministerie van BZK wil hierin meer samenhang. Onder andere met een samenhangende objectenregistratie (SOR). Zodat alle informatie over objecten te vinden is op 1 plek.

Resultaten

Wij onderzoeken hoe we de samenhangende objectenregistratie kunnen inrichten

In een samenhangende objectenregistratie (SOR) staan alle basisgegevens over objecten in 1 registratie. Zoals gebouwen, wegen, water, spoorlijnen, bomen en terreinen, maar ook woonplaatsen, gemeentegrenzen en openbare ruimten. In de SOR komen in ieder geval de objecten van de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de basisregistratie grootschalige topografie (BGT).

Wij beheren de registraties volgens de wensen van de afnemers

Wij willen de objectenregistratie uitbreiden met de objectgegevens uit de WOZ-administratie en een aantal basisgegevens uit andere registraties. Zoals de Basisregistratie Topografie en het Nationaal Wegenbestand. GBTwente voert de WOZ uit. Zij zal hiervoor van ons de vereiste registratie-informatie ontvangen.

We gebruiken de Algemene reserve

Inleiding

De kapitaallasten uit investeringen vangen we onder normale omstandigheden op uit de (jaarlijkse) exploitatie. Voor de begrotingsjaren 2021 tot en met 2024 is er onvoldoende ruimte om de kapitaallasten hieruit te dekken.

Resultaten

Wij zetten de Algemene reserve in om de kapitaallasten (deels) te dekken

Dit doen we voor grote uitdagingen waarvoor investeringen nodig zijn. Voor dit doel komt (maximaal) € 23,8 miljoen beschikbaar. We halen dit bedrag uit de Algemene reserve en voegen dat toe aan de nieuwe bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda.

We zetten niet de bestemmingsreserve in

Laat de exploitatie het toe om de kapitaallasten uit de Investeringsagenda te kunnen dekken? Dan zetten wij hiervoor niet de bestemmingsreserve in. Structurele dekking uit de exploitatie, de jaarlijkse begrotingsruimte, gaat voor dekking uit de bestemmingsreserve.

Indicatoren

Lokale indicatoren

We hebben geen lokale indicatoren vastgesteld.

Landelijk vastgestelde indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Gelderland 2019
Gemiddelde WOZ waarde woning (x € 1.000)	CBS 2019	€ 254	€ 267	€ 243

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Gelderland 2020
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (in euro's)	COELO 2020	€ 746	€ 757	€ 761	€ 712

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Gelderland 2020
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	COELO 2020	€ 824	€ 828	€ 785	€ 779
<i>Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 17-08-2020</i>					

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Extern - Herijking Gemeentefonds na 2022.	Lagere inkomsten uit Gemeentefonds dan geraamd.	Financieel - Financiële tekorten, bijstelling van de begroting waardoor er kans bestaat dat activiteiten worden geschrapt en dat de doelstellingen niet worden gehaald; Niet financieel - Het niet halen van doelstellingen kan leiden tot landelijke reputatieschade.	75%	€ 2.000.000	14,69%	Landelijk
Extern - Het uitbreken van een pandemie ontstaat een wereldwijde recessie.	Het rijk gaat korten op de Algemene uitkering.	Financieel - Onze gemeente moet gaan bezuinigen.	50%	€ 1.000.000	4,89%	Pandemie
Mens - sociaal domein, fluctuaties binnen de hoogte van de extra uitkering.	Extra bijdrage Rijk voor jeugd m.i.v. 2022 vervalt of afneemt.	Financieel - Tekorten op het sociaal domein.	50%	€ 400.000	1,95%	-
Extern - Het uitbreken van een pandemie, heeft het Rijk toegezegd de kosten van Corona te vergoeden. Onduidelijk is veelal welke kosten, op welke wijze en wanneer vergoed worden.	Het rijk de extra kosten, veroorzaakt door Corona, niet (of maar deels) compenseert en buiten het trap-op trap-af systeem plaatst.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan.	50%	€ 100.000	0,49%	Pandemie

Meer informatie over de risico's vindt u in de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing \(2.2.2\)](#).

Ons beleid voor overhead

Portefeuillehouder Mw. M. Besselink
Ambtelijk trekker Mw. M. Jansen

Maatschappelijk doel

- Goed werkgeverschap.
- Creatief werken binnen de wettelijke mogelijkheden.
- Financieel gezonde gemeente zijn.
- Raad faciliteren in kaderstellende en controlerende rol.

We schaffen een nieuw functiewaarderingsysteem aan

Inleiding

Het is belangrijk dat we een functiewaarderingsysteem gebruiken dat kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Daarmee kunnen we ons goed werkgeverschap laten zien. Op dit moment gebruiken we een functiewaarderingsysteem dat niet langer wordt onderhouden. Dit maakt ons erg kwetsbaar als we (nieuwe) functies inrichten en waarderen.

Resultaten

We zorgen ervoor dat we functies op de juiste manier waarderen

We hebben een betrouwbare methode nodig die ons helpt om functies in te delen op basis van de relatieve zwaarte van de functie. Deze methode is ondergebracht in een systeem. Het is belangrijk dat we dit systeem goed onderhouden. Zodat we kunnen inspelen op veranderingen.

In 2021 onderzoeken we welk functiewaarderingsysteem het beste bij ons past

Sinds 2005 gebruiken we het functiewaarderingsysteem Achterhoek. Maar het wordt de laatste jaren niet meer onderhouden. Ook is een aantal Achterhoekse gemeenten inmiddels overgestapt op een ander systeem. In 2021 onderzoeken we daarom welke methode het beste aansluit bij onze gemeente. En hoe we het systeem Achterhoek het beste kunnen vervangen.

We voeren een nieuw functiewaarderingsysteem in

Hebben we het besluitvormingsproces op de juiste manier doorlopen? Dan schaffen we het nieuwe functiewaarderingsysteem aan en voeren we dit in binnen de gemeente.

We kunnen de kosten van een nieuw systeem betalen

Sinds 2011 heeft de VNG een systeem ontwikkeld en onderhouden. Wij nemen dit mee in de afweging van systemen. De invoering van dit systeem - of een ander systeem - brengt kosten met zich mee. Denk aan kosten om het nieuwe systeem in te voeren en te onderhouden.

We moeten passende mensen vinden om vacatures in te vullen

Inleiding

De arbeidsmarkt staat onder druk. Hierdoor moeten we andere kanalen en manieren inzetten om vacatures en de regio onder de aandacht te brengen. Werven we mensen in landelijke campagnes? Dan is de kans groter dat we passende kandidaten vinden voor openstaande vacatures. Zo kunnen we onze opgaven vervullen.

Resultaten

We moeten mensen aantrekken van buiten onze regio

De arbeidsmarkt staat onder druk. In een relatief dun bevolkte en vergrijzende regio merken we dat goed. Steeds vaker is het een hele zoektocht om de juiste kandidaten te vinden voor onze vacatures. We vinden deze kandidaten steeds vaker buiten onze regio.

We moeten andere kanalen en manieren inzetten om te werven

Het is belangrijk dat we andere kanalen en manieren inzetten om onze vacatures en regio onder de aandacht te brengen dan we nu doen. Onze gebruikelijke wervingsmethodes moeten we aanvullen met meer landelijk gerichte campagnes. Waarin we duidelijk maken: 'Het is mooi werken en wonen in de Achterhoek'. Dit helpt ons om de juiste mensen binnen te halen.

Indicatoren

Lokale indicatoren

We hebben geen lokale indicatoren vastgesteld.

Landelijk vastgestelde indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	Begroting 2021	7,00	7,04	7,88	7,87
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	Begroting 2021	7,00	7,21	7,26	7,39
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	Begroting 2021		700	720	711
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	Begroting 2021	9,60%	11,00%	8,19%	0,20%
Overhead (% van totale lasten)	Begroting 2021	11,0%	11,1%	12,0%	11,5%

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact financieel (%)	Impact (niet financieel)/ Pandemie
Mens - Misleiding/ fraude door de ambtenaar en/of Integriteitskwesitie; Organisatie - Personeel past niet meer binnen formatie na reorganisatie; Organisatie - Gebrekkige dossiervorming.	Werknemer(s) worden ontslagen.	Financieel - Wachtgeldverplichting; Niet financieel - Onvrijwillig ontslag kan leiden tot plaatselijke of regionale imagoschade	50%	€ 250.000	1,23%	Regionaal
Extern - Krapte op de arbeidsmarkt a.g.v. de goede economische situatie.	Medewerkers de organisatie de organisatie verlaten.	Financieel - De vakkennis wegvloeit waardoor extra opleiding moet worden genoten of kennis moet worden ingehuurd; Niet financieel -	90%	€ 100.000	0,88%	-
Extern - Het uitbreken van een pandemie en de maatregelen van de overheid.	Extra voorzieningen intern (bijv. schoonmaak en desinfecteren gebouw) en voor thuiswerken treffen.	Financieel - Er extra middelen moeten worden ingezet voor het treffen van maatregelen.	50%	€ 150.000	0,73%	Pandemie
Extern - Het uitbreken van een pandemie, leidt tot een economische recessie waardoor financiële problemen ontstaan.	Faillissement/ surseance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers).	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan; Niet financieel - Doelstellingen komen in gevaar.	50%	€ 100.000	0,49%	Pandemie
Organisatie - Het niet of onvoldoende volgen van de procedure en de (Europese) regels voor aanbesteden van inkoop; Mens - Geen inkoopadvies gevraagd.	Strijdigheid van inkoop en/of aanbesteding met (Europese) regelgeving en/of eigen beleid.	Financieel - Niet rechtmatige inkoop en claims van derden; Kans op bezwaar/kort geding benadeelde leverancier of Europese Commissie; Niet financieel - Er regionale imagoschade optreedt.	30%	€ 100.000	0,30%	Regionaal

Meer informatie over de risico's vindt u in de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing \(2.2.2\)](#).

Wat mag het kosten

Financiële ontwikkelingen

De financiële ontwikkelingen staan in het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Een toelichting op de financiële ontwikkelingen geven we in de taakveldenbegroting. Ook geven we daar een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming 2020 na wijziging en raming 2021.

Berekening overheadpercentage

In het overzicht hieronder tonen we de totale uitgaven voor de overhead voor de organisatie. Dit besteden we voor sturing en ondersteuning van het primaire proces. Het totaalbedrag is ook te vinden in het overzicht van baten en lasten in de Financiële begroting (3.1.1).

Overzicht baten en lasten overhead

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten			
Niet in te delen lasten	-	97	127
Personeelskosten / personeelskosten derden	5.328	5.324	5.219
Energiekosten	50	41	42
Belastingen	3	9	9
Leveringen en diensten	3.179	3.382	3.461
Dotatie voorziening onderhoud	224	224	228
Kapitaallasten	1.006	905	881
Subtotaal lasten	9.788	9.980	9.965
Doorbelastingen:	-	-	-
Totaal lasten	9.788	9.980	9.965
Baten			
Vergoedingen voor personeel	39	50	52
Huren	174	177	177
Leveringen en diensten	30	-	-
Verkoop duurzame goederen			
Bijdrage instanties	58	14	14
Totaal baten	301	241	243
Saldo Overhead (taakveld 0.4)	9.487	9.740	9.723
Overheadpercentage	11,1%	12,0%	11,5%

- = kosten; + = baten

In de voorgeschreven kengetallen wordt de overhead uitgedrukt in een percentage van de totale lasten van de programma's. De kosten van overhead moeten we apart administreren en zitten niet in de totale lasten van de (deel)programma's zoals getoond in het programmaplan. Voor een beeld van de totale lasten inclusief overhead van een programma tellen we dus het voornoemd percentage bij de totale lasten van de (deel)programma's op.

Voor de berekening van kostprijzen werken we met een ander percentage, namelijk de verhouding totale overhead ten opzichte van de totale loonkosten. Dit percentage is 69% (2020: 70%). Dit percentage geeft een beter beeld van toe te rekenen kosten, want het is gerelateerd aan de eigen primaire werkzaamheden (loonkosten).

We berekenen geen loonkosten en daarom ook geen overhead toe aan grondexploitatie, investeringen en projecten. We zien die taken als incidenteel van aard.

Nieuw beleid

Deel progr.	Omschrijving, bedragen in €	2021	2022	2023	2024
Nieuw beleid volgens perspectiefnota					
AD	Perceptiekosten ncnp-bedrijven voor ozb woningen	95.000	95.000	95.000	95.000
AD	Hogere perceptiekosten forensenbelasting	6.100	6.100	6.100	6.100
AD	Hogere perceptiekosten toeristenbelasting	19.100	19.100	19.100	19.100
AD	Project conversie m3 naar m2 voor WOZ-waarden	60.000			
AD	Opbrengst voor perceptiekosten forensenbelasting	-6.100	-6.100	-6.100	-6.100
AD	Opbrengst voor perceptiekosten ozb woningen	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
OH	Aanschaf functiewaarderingssysteem	50.000			
OH	Werving en selectie strategische functies	35.000	35.000	35.000	35.000
Totaal nieuw beleid volgens perspectiefnota		164.100	54.100	54.100	54.100
Totaal structureel		54.100	54.100	54.100	54.100
Totaal incidenteel		110.000	-	-	-
Saldo		164.100	54.100	54.100	54.100

+ = extra inzet van middelen; - = minder inzet van middelen

Investeringsplan

Omschrijving	Investering	Jaar	Termijn	2021	2022	2023	2024
Financieel pakket	350.000	2021	5	2.625	75.250	74.200	73.150
Audiovisuele middelen	109.000	2022	5		818	23.435	23.108
Overhead	459.000	4.043	10	2.625	76.068	97.635	96.258

Bedragen in €

Dekking projectkosten uit reserves

Omschrijving, bedragen in €	Investering	AR/BR*	2021	2022	2023	2024
AD Project conversie m3 naar m2 voor WOZ-waarden	60.000	AR	60.000			
AD Derving Nuondividend	803.600	BR	287.000	229.600	172.200	114.800
OH Huisvesting (gemeentehuis)	600.000	BR	150.000	150.000	150.000	150.000
OH Vrijval Iza gelden (20 jr)	48.156	BR	12.039	12.039	12.039	12.039
OH Huisvesting gemeentewerf Hengelo	61.248	BR	15.312	15.312	15.312	15.312
	1.573.004		524.351	406.951	349.551	292.151

+ = gebruik van reserve; - = bedrag naar reserve.

* AR= Algemene reserve, BR = Bestemmingsreserve

Bij het gebruik van bestemmingsreserves, zoals huisvesting, gaat het om jaarlijks terugkomende onttrekkingen. De eenmalige bijdragen, hier alleen de conversie van de WOZ-parameter, dekken we vanuit de Algemene reserve.

3.1.3. Baten en lasten 2021-2024 per programma

		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma					
<u>Zorg en ondersteuning</u>	baten	6.787	6.766	6.747	6.747
	lasten	35.051	34.839	34.802	34.802
	saldo	-28.263	-28.073	-28.055	-28.055
<u>Wonen en leefomgeving</u>	baten	7.718	7.551	7.566	7.581
	lasten	26.037	25.353	25.121	25.696
	saldo	-18.319	-17.803	-17.556	-18.115
<u>Bedrijvigheid en ontwikkeling</u>	baten	5.050	5.054	5.049	5.042
	lasten	7.032	7.068	6.616	7.129
	saldo	-1.983	-2.014	-1.567	-2.087
<u>Bestuur</u>	baten	396	339	339	339
	lasten	3.171	3.198	3.138	3.157
	saldo	-2.775	-2.859	-2.798	-2.818
Totaal programma's		-51.340	-50.748	-49.976	-51.076
Algemene dekkingsmiddelen					
- Lokale heffingen	baten	8.225	8.225	8.225	8.225
	lasten	619	559	559	559
	saldo	7.606	7.666	7.666	7.666
- Algemene uitkering	baten	53.662	53.994	53.687	53.405
	lasten	-	-	-	-
	saldo	53.662	53.994	53.687	53.405
- Dividenden	baten	320	320	438	438
	lasten	4	4	4	4
	saldo	316	316	434	434
- Saldo financieringsfunctie	baten	1.050	1.011	970	931
	lasten	738	690	643	601
	saldo	313	321	327	330
- Overige algemene dekkingsmiddelen	baten	-	-	-	-
	lasten	1.525	1.617	1.637	1.637
	saldo	-1.525	-1.617	-1.637	-1.637
Totaal algemene dekkingsmiddelen		60.372	60.680	60.478	60.198
Overhead	baten	243	243	243	243
	lasten	9.965	9.911	9.909	9.897
	saldo	-9.723	-9.668	-9.666	-9.654
Heffing VPB	saldo	-	-	-	-
Onvoorzien	baten	-	-	-	-
	lasten	128	128	128	128
	saldo	-128	-128	-128	-128
Saldo van baten en lasten (A)		-818	136	708	-660
Toevoeging aan reserves		-	233	54	-
Onttrekking aan de reserves		1.277	652	350	1.298
Saldo onttrekkingen / toevoegingen aan reserves (B)		1.277	418	296	1.298
Geraamd resultaat (A + B)					
Begrotingstekort		-	-	-	-
Begrotingsoverschot		459	554	1.004	638

3.1.4. Overzicht incidentele baten en lasten 2021-2024 per programma

Baten en lasten zien we als incidenteel wanneer ze de begroting niet meer dan 3 jaar achtereenvolgend beïnvloeden. We volgen hiermee het Gelders provinciaal toezichtskader 'Kwestie van evenwicht'. Voor de provincie hoeven we in het overzicht niet zichtbaar te maken hoe we de incidentele lasten opvangen (in de exploitatie of uit de reserve).

Van de incidenteel opgenomen baten en lasten geven wij het volgende overzicht:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
<i>Zorg en ondersteuning</i>				
Subsidie Voedselbank Zelhem	-2			
Programma 1 Zorg en ondersteuning	-2	-	-	-
<i>Wonen en leefomgeving</i>				
Formatie extra vraag bouwvergunningen	100	100	-	-
Subsidie extra sportvelden Vorden en Hengelo	350	-	-	-
Versnelling invoering Omgevingswet (1e tussenrapportage 2020)	290	235	-	-
Programma 2 Wonen en leefomgeving	740	335	-	-
<i>Bedrijvigheid en ontwikkeling</i>				
Gebiedsprocessen bedrijventerreinen (Programmaplan 2019)	10	5		
Risicodialoog klimaatadaptatie en actieplan (Programmaplan 2019)	5	5		
Startnotitie Op weg naar aardgasvrij Bronckhorst	100			
Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	115	10	-	-
<i>Bestuur</i>				
Programma 4 Bestuur	-	-	-	-
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>				
Project conversie m3 naar m2 voor WOZ-waarden	60	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	60	-	-	-
<i>Overhead</i>				
Aanschaf functiewaarderingssysteem	50	-	-	-
Overhead	50	-	-	-
Saldo incidentele middelen	963	345	-	-

+ = inzet van incidentele middelen; - = bijdrage van derden aan incidentele middelen

3.1.5. Overzicht berekening aandeel EMU-saldo

Om als Nederlandse overheid te voldoen aan Europese begrotingsregels moet het begrotingstekort (EMU-saldo) van Nederland beneden de grenswaarde blijven van 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Het EMU-saldo van de decentrale overheden telt hierin mee voor 0,4%. Het rijk heeft geen onderverdeling vastgesteld naar gemeenten, provincies en waterschappen. Het voldoen aan de grenswaarde van 0,4% is een inspanningsverplichting. Een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort leidt niet tot een sanctie.

Ons EMU-aandeel is beperkt. Alleen in 2023 is dat groter dan voor onze gemeente gebruikelijk. In dat jaar investeren we voor het eerst (weer) fors in de materiële vaste activa. Dan starten we met de bouw van de VO-school in Vorden, de uitvoering van het onderwijshuisvestingsplan en de grote investeringen in sportaccommodaties, leefbaarheid en reconstructies bedrijventerreinen.

Berekening EMU-saldo		2021	2022	2023	2024	
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	+	-818	136	708	-660
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.379	3.453	3.396	3.322
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	1.992	2.054	2.039	2.021
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	3.706	572	30.955	1.102
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	+	232	237	242	246
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	+	95			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-				
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	+				
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-	2.071	2.096	2.091	2.364
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	417	5	5	5
11	Verkoop effecten:					
11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)		nee	nee	nee	nee
11b	Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst op de exploitatie?	-				
Berekening EMU - saldo			-1.314	3.206	-26.666	1.458

+ = ruimte binnen norm; - = overschrijding van norm

3.2. Begroting baten en lasten 2021 op kostensoorten

3.2.1. We volgen welke kosten we maken

Voor de jaarlijkse budgetten gebruiken we vaste uitgangspunten voor de stijging van de lonen en prijzen aan de uitgaven- en inkomstenkant en de hoogte van de rentepercentages. In [bijlage 4.3](#) bij deze programmabegroting ziet u een overzicht van de gehanteerde uitgangspunten.

Hieronder tonen we de ontwikkeling van de baten en lasten van de programma's en taakvelden op kostensoorten. In de [toelichting](#) (3.2.2) richten we ons op de laatste 2 kolommen.

Rekening van baten en lasten

Kostensoorten	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 jaarschijf 2021	Begroting 2021
Baten				
Algemene uitkering	50.696	52.342	51.357	53.662
Overige inkomensoverdrachten	6.644	6.293	6.253	6.178
Belastingen	12.529	12.404	12.534	12.965
Ov.opbrengsten, huren en pachten, leges	6.451	6.744	7.270	9.276
Dividend, winstuitkering	818	450	490	320
Verkoop grond en overige duurzame goederen	1.049	550	-	-
Totaal baten	78.187	78.782	77.904	82.400
Lasten				
Personeelskosten	20.632	23.988	20.996	24.208
Afschrijvingen	3.212	3.334	3.494	3.379
Inkomensoverdrachten	28.229	31.476	27.757	32.114
Kosten derden	27.542	21.364	25.102	20.859
Dotaties voorzieningen	1.210	1.888	1.824	1.992
Aankoop grond en overige duurzame goederen	534	-	-	-
Totaal lasten	81.359	82.051	79.173	82.551
Rente				
Rente baten	62	50	48	85
Rente lasten	824	778	763	752
Saldo rente lasten	762	728	715	667
Activering mutaties grondexploitaties	232	-		-
Saldo van baten en lasten	-4.166	-3.997	-1.984	-818
Toevoegingen en onttrekkingen reserves				
Toevoeging reserves	25	-	-	-
Onttrekking reserves	2.948	2.707	2.206	1.277
Geraamd resultaat	-1.243	-1.290	222	459

+ = begrotingsoverschot; - = begrotingstekort

3.2.2. Wat geven we anders uit dan verwacht voor 2021

In de toelichting op kostensoorten vergelijken we de ramingen 2021 met de ramingen die wij in het programmabegroting van 7 november 2019 voor de jaarschijf 2021 hebben opgenomen.

Algemene uitkering

De Algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2020. En is hoger dan wij verwacht hadden bij de Perspectiefnota 2021. In verband met corona heeft het Rijk de uitkering 'bevroren' voor de jaren 2020 en 2021. Over de ontwikkeling van de Algemene uitkering leest u meer in het [overzicht algemene dekkingsmiddelen](#) (3.1.2) en de [financiële positie](#) (3.3.1).

Algemene uitkering	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Algemene uitkering gemeentefonds	45.268	47.286
Uitkering deelfonds sociaal domein	6.089	6.376
Totaal Algemene uitkering	51.357	53.662

Overige inkomensoverdrachten

We laten hier de rijksvergoedingen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien voor de uitvoering van de inkomensregelingen en de eigen bijdragen.

Overige inkomensoverdrachten	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Bijdragen Rijk	5.259	5.198
Verhaal	437	407
Eigen bijdragen	223	219
Overige bijdragen overheidsinstanties	279	323
Overige	55	30
Totaal overige inkomensoverdrachten	6.253	6.178

Belastingen

De stijging in opbrengsten van de verschillende belastingen komt, naast indexering, door de doorberekening van de kosten van het uitvoeringskantoor voor de gemeentelijke belastingen (GBTwente) aan de verschillende producten en de doorberekening van de proceskosten voor no cure no pay-bedrijven bij ozb woningen. Over de ontwikkeling van de belastingen leest u meer in de [paragraaf Lokale heffingen](#) (2.2.1).

Belastingen	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Onroerende zaakbelastingen:		
- woningen	5.025	5.250
- niet woningen, eigenaren	1.609	1.601
- niet woningen, gebruikers	928	924
Toeristenbelasting	260	260
Forensenbelasting	53	65
Reclamebelasting	114	125
Rioolheffingen:		
- woningen	4.127	4.272
- niet woningen	418	468
Totaal belastingen	12.534	12.965

Huren en pachten, leges en overige opbrengsten

Voor de diensten voor afval en (bouw)vergunningen willen we dat de tarieven (meer) kostendekkend worden. Voor leges titel 2 Fysieke leefomgeving (bouwleges) verhogen wij de tarieven met 28% waarmee de tarieven rond het regionaal gemiddelde hiervoor komen. (Zie ook [3.3.1](#)). Het nieuwe systeem voor de afvalinzameling en -verwerking maken we

ook kostendekkend. Een scenariovoorstel over afval bespreekt de raad via een afzonderlijk raadsvoorstel in september 2020.

Huren en pachten, leges en overige opbrengsten	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Pachten	27	27
Huren:		
- woningen	25	26
- overige gebouwen	685	675
- gronden	10	10
Leges:		
- Bestemmingsplannen, bouw, sloop en vrijstellingen	726	1.270
- rijbewijzen en reisdocumenten	291	296
- overige leges	112	121
Overige opbrengsten:		
- afvalstoffenheffing	3.878	4.679
- opbrengst grondstoffen (afvalstoffenheffing)	409	250
- lijkbezorgingsrechten	506	539
- overig	513	482
- detacheringen wsw-ers		850
- detacheringen overig	89	52
Totaal overige opbrengsten en leges	7.270	9.276

Dividend, winstuitkering

We krijgen van 2 bedrijven dividend. Dat wij van Circulus-Berkel B.V. geen dividend meer krijgen, verhoogt ook de kosten die door de afvalstoffenheffing gedekt moeten worden.

Dividend, winstuitkering	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Bank Nederlandse Gemeenten	120	120
Vitens	21	-
Circulus-Berkel	33	-
Alliander	316	200
Totaal dividend	490	320

Personeelskosten

De vergoedingen aan raadsleden en buitengewone ambtenaren burgerlijke stand verantwoordt wij onder vergoedingen. Het begrip personeelskosten is van toepassing voor het college, de griffie en het overige ambtelijk personeel. Meer informatie leest u in de [paragraaf Bedrijfsvoering \(2.2.5\)](#). De activiteiten in het samenwerkingsverband Delta zijn in 2019 beëindigd en overgeheveld naar de betrokken gemeenten. De medewerkers (Wsw-ers), met uitzondering van de medewerkers in dienst van Laborijn, zijn met ingang van 2020 bij ons in dienst.

Personeelskosten	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Vergoeding raads- en commissieleden	354	373
College	455	461
Griffie	221	233
Ambtenaren burgerlijke stand	8	8
Gemeentelijke organisatie	19.957	20.630
Wsw	-	2.503
Totaal personeelskosten	20.996	24.208

Afschrijvingen

De afschrijvingen volgen gerealiseerde investeringen. Op de investeringen schrijven we af op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. De lasten van het investeringsplan 2021-2024

volgen wij via het investeringsplan. In de beleidsbegroting (2.1) staan in de diverse programma's de afzonderlijke investeringen van het investeringsplan genoemd.

Afschrijvingen	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Programma 1 Zorg en ondersteuning	6	2
Programma 2 Wonen en leefomgeving	2.555	2.527
Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	204	204
Overhead	730	645
Totaal afschrijvingen	3.494	3.379

Inkomensoverdrachten

Bij de afgifte van rijbewijzen en reisdocumenten heffen wij leges waarvan een deel bestemd is voor het rijk. De afdracht aan het rijk staat hieronder. Tegenover de sociale uitkeringen en verstrekkingen staan bijdragen van het rijk en vergoedingen en verhaal op cliënten. De stijging van de kosten voor uitkeringen in natura wordt veroorzaakt door het anders rubriceren van de kosten. Voorheen werden deze kosten opgenomen onder de kosten derden. Daar is een vergelijkbare daling zichtbaar.

Naast inkomensoverdrachten aan individuen geven we ook bijdragen aan overheidsinstellingen. Het sociale werkvoorzieningsschap Delta is opgegeven. De activiteiten zijn overgedragen aan de deelnemende gemeenten met uitzondering van de activiteiten die onder de vlag van Delta werden uitgevoerd door het werkvoorzieningsschap Laborijn. De medewerkers zijn bij ons in dienst getreden (zie bij personeelskosten). De lasten voor de Omgevingsdienst Achterhoek zien we als 'afname van diensten' en staan daarom opgenomen onder de kosten derden, programma Bedrijvigheid en ontwikkeling (€ 967.000).

Inkomensoverdrachten	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Afdracht leges	133	133
Sociale uitkeringen in geld	7.037	6.828
Sociale uitkeringen in natura	7.957	15.927
Subsidies:		
- raadfracties	6	6
- overige marktpartijen	7	8
- dierenopvang	40	37
- peuterspeelzalen	86	88
- investeringsproject Zelhem; provinciale bijdrage	100	100
- VVV	116	118
- Yunio	426	463
- Bibliotheken	647	647
Overige subsidies	2.514	2.592
Bijdragen gemeenschappelijke regelingen:		
- Regio Achterhoek	243	246
- bestuurskosten Delta	18	-
- VNOG	2.320	2.284
- GGD	571	587
- WSW	4.148	
- Laborijn		1.400
- ECAL	257	257
Overige bijdragen	825	41
Gemeentelijke bijdragen:		
- VNG	150	156
- overige gemeentelijke bijdragen		38

Inkomensoverdrachten	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
- kwijtschelding gemeentelijke belastingen	155	155
Totaal inkomensoverdrachten	27.757	32.114

Kosten derden

De kosten voor inzameling en verwerken van huishoudelijk afval laat een stijging te zien. Voor het heffen en innen van gemeentelijke heffingen is een nieuw contract met GBTwente afgesloten. De doorberekening daarvan aan riool en afval is aanzienlijk hoger dan voorheen.

Kosten derden	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Zorg en ondersteuning	8.040	2.110
Wonen en leefomgeving	7.210	7.302
Wonen en leefomgeving (riolering)	842	931
Bedrijvigheid en ontwikkeling	1.743	2.004
Bedrijvigheid en ontwikkeling (afval)	3.064	3.532
Besturen	605	642
Algemene dekkingsmiddelen	313	574
Overhead	3.157	3.635
Onvoorzien	128	128
Totaal kosten derden	25.102	20.859

Dotaties voorzieningen

Om de kosten van onderhoud van gemeentelijke gebouwen en sporthallen gelijkmatig in de exploitatie op te kunnen nemen, hebben wij onderhoudsvoorzieningen. In de tariefstelling voor rioolheffing houden we rekening met toekomstige vervangingsinvesteringen. De dotatievoegen we toe aan de betreffende voorziening en vanuit de voorziening dekken wij de vervangingsinvesteringen.

Dotaties voorzieningen	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Pensioen- en wachtgeldverplichtingen	106	110
Sportaccommodaties	313	319
Gemeentelijke gebouwen	523	532
Vervangingsinvesteringen riolering	882	1.031
Totaal dotaties gebouwen	1.824	1.992

Rente

We betalen over de bestaande leningportefeuille gemiddeld 4,5% rente over de opgenomen leningen. Over het verloop van de leningen leest u meer in de [balans](#) (paragraaf 3.3.2).

Rentebaten	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Rente baten	27	72
Personeelshypotheke	21	13
Rente baten	48	85

Rentelasten	Jaarschijf 2021 uit MJB 2020-2023	Begroting 2021
Leningportefeuille	647	647
Rekening-courant, kortlopende leningen en kosten	56	15
Beheerkosten SvN		25
Toevoeging rente voorziening afkoop onderhoud graven	61	66
Rente lasten	763	752

Toevoegingen en onttrekkingen reserves

Een specificatie van de toevoegingen en onttrekkingen geven we in het [overzicht van baten en lasten 2021 per programma \(3.1.1\)](#).

3.3. Onze financiële positie voor 2021-2024

3.3.1. De financiële ontwikkelingen leggen we uit

Wat is vandaag ons begrotingsbeeld

In de eerste regel staat het financieel beeld dat we schetsten in de Perspectiefnota 2021-2024. Uw laatste actuele informatie van de financiële positie staat in de actieve informatievoorziening over de Meicirculaire 2020 (juli 2020). Bij de doorrekeningen van bestaande budgetten (indexeren en kapitaallasten) gebruiken wij vastgestelde uitgangspunten (4.3).

In onderstaand overzicht ziet u de bijstelling van de begrotingsruimte.

Begrotingsruimte

Ontwikkeling financiële positie	2021	2022	2023	2024
Beeld bij Perspectiefnota 2021-2024	89	277	908	563
Raadsbesluit voedselbank Zelhem (9 juli 2020)	-2			
Effect 1e tussenrapportage 2020 (9 juli 2020)	-139	-139	-139	-139
Effect vrije ruimte Meicirculaire 2020 (7 juli 2020)	315	457	363	219
Beeld na meicirculaire 2020	263	595	1.132	644
Niet gerealiseerde opbrengst bouwleges	-353	-503	-553	-553
Definitieve berekening verdeling kosten VNOG	304	304	304	304
Effecten uitgangspunten	245	158	121	243
Begrotingsruimte Programmabegroting 2021	459	554	1.004	638
Voorstel voor storting in bestemmingsreserve sociaal domein	-459			
Begrotingsuitkomst na voorstel storting	-	554	1.004	638

+ = begrotingsoverschot - = begrotingstekort

We hebben een sluitende begroting 2021

Een begroting waarin wij onze financiële uitdagingen voor de komende jaren op 'geld' hebben gezet. De opbrengst voor de bouwleges is lager dan geraamd in de Perspectiefnota 2021. Hierover hebt u van ons een actieve informatievoorziening ontvangen op 1 september. De ontwikkeling van de Algemene uitkering (de Meicirculaire 2020) en de definitieve verdeelmaatstaven voor de bijdrage aan de VNOG werken in financiële zin voordelig door. De effecten van de uitgangspunten volgen de jaarlijkse gebruikelijke ontwikkeling van budgetten door verschoven investeringslasten, compensatie van loon- en prijsstijging door het Rijk en een veelheid van kleine budgetveranderingen.

We hebben 5 financiële bijzonderheden in deze programmabegroting verwerkt

Uit het voorgaande overzicht 'Begrotingsruimte' blijkt dat de begroting voor 2021 sluitend is, ook in meerjarenperspectief. In dit beeld zitten de volgende uitwerkingen:

1. Een gedeelte van het tekort binnen het sociaal domein (programma 1) dekken we vanuit de gelijknamige bestemmingsreserve. Hiervoor hebben we in deze begroting € 2 miljoen in de bestemmingsreserve gestort. In 2021 gaan we verder met de transformatie opgave.
2. De eerste investeringsvoorstellen van de Investeringsagenda ontvangt u over leefbaarheid en herinrichting industrieterreinen (deelprogramma 3A Economie, 2.1.3). We betalen de investeringen uit de jaarlijkse begrotingsruimte. Vanuit de bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda ramen wij vanaf 2024 een bijdrage van € 920.000 jaarlijks.
3. De ontwikkeling van de Algemene reserve laat zien dat we tot 2025 een solvabiliteit van minimaal 30% hebben.
4. We hebben geen rekening gehouden met de effecten van de herverdeling van het Gemeentefonds op onze rijksinkomsten of voor de Investeringsagenda.
5. De beschikbare begrotingsruimte 2021 willen we inzetten voor de tekorten die we voorzien binnen het sociaal domein.

We willen meer begrotingsruimte realiseren

In de 1^e begrotingswijziging 2021 en de Perspectiefnota 2022-2025 komen we met voorstellen voor (structurele) dekking van de kosten van het sociaal domein. Nu wordt de beschikbare begrotingsruimte (€ 459.000 in 2021) hiervoor gebruikt. Realiseren van begrotingsruimte vinden we belangrijk omdat:

- we voor het sociaal domein structurele tekorten voorzien;
- de voorgenomen investeringen eerst dekking vragen uit de begrotingsprogramma's en we willen aanvullend beroep doen op de bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda. Dit vraagt dus om inhoudelijke bijstellingen, een scherp begrotingsbeleid en financieel beheer;
- scherp begrotingsbeleid en financieel beheer is ook nodig omdat tegenvallers niet langer uit Algemene reserve gedekt kunnen worden, zonder daarbij aanpassingen te doen in investeringsambities;
- we een vermindering van de Algemene uitkering verwachten.

We houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en zoals hierboven al aangekondigd nemen we dit mee bij de opstelling van de Perspectiefnota 2022-2025.

Besluitvorming

In het kader van deze programmabegroting vormen alleen de budgetten, vervangingsinvesteringen en projecten voor 2021 een besispunt. Voor de volgende jaren is dat afhankelijk van uw wensen op dat moment. De informatie over de jaren 2022-2024 is wel van belang om te beoordelen hoe de begrotingspositie er in de komende jaren uit ziet.

Een paar aanpassingen in budgetten

Jaarlijkse budgetten

Een belangrijke factor voor de financiële positie vormt altijd de ontwikkeling van de Algemene uitkering. De Meicirculaire 2020 liet een voordelig beeld zien van de gemeentefinanciën. Vanwege corona zijn de uitkeringen voor 2020 en 2021 'bevroren'.

We verwachten een dalende Algemene uitkering

Voor 2022 staat de start van de herijking van de Algemene uitkering gepland. Met de kennis die we nu hebben, kunnen we vaststellen dat vanaf 2022 de gemeenten met stedelijke gebieden er op vooruit gaan en dat de plattelandsgemeenten, zoals Bronckhorst, flink moeten inleveren. Het verwachte effect daarvan is dat Bronckhorst, op termijn, € 2 mln per jaar minder krijgt (€ 60 per inwoner). We nemen de effecten van circulaire pas mee in planningsdocumenten, wanneer de effecten door het Rijk ook financieel vertaald zijn.

Voor de bijdrage aan VNOG volgen we een andere aanpak

Voor de bijdrage aan het samenwerkingsverband VNOG geldt vanaf 2021 een nieuwe berekeningsmethodiek, gebaseerd op de uitgaven veiligheid binnen de Algemene uitkering. Nu het zover is, blijkt dat de ontwikkeling van die parameter voordelige gevolgen voor Bronckhorst geeft (€ 304.000).

De bouwleges geven ons geen meeropbrengst van € 1 miljoen

We werken binnen deze programmabegroting met de afgesproken verhoging van 28% van de leges voor titel 2 Fysieke leefomgeving (bouwleges). We zitten daarmee op het gemiddelde niveau van de omliggende gemeenten. Daarmee halen we echter niet de veronderstelde € 1 miljoen aan meeropbrengst, maar € 210.000. U hebt hierover eerder een actieve informatievoorziening van ons ontvangen.

We stellen voor om deze fout als volgt op te lossen:

Invulling meeropbrengst bouwleges		2021	2022	2023	2024
Teveel geraamde meeropbrengst	S	-790	-790	-790	-790
Volumestijging door bouwinitiatieven	S	187	187	187	187
Inkomstentekort begroting 2021-2024	S	-603	-603	-603	-603
Geen lagere leges voor duurzaamheid	S	50	50	50	50
Verlaging kosten uitvoering Omgevingswet	I	150			
Uitvoering dienstverlening RO	I	50	50		
Maatregelen in programmabegroting		250	100	50	50

Uit de begrotingsruimte 2021-2024		-353	-503	-553	-553
--	--	-------------	-------------	-------------	-------------

+ = minder lasten; - = meer lasten

Vervangingsinvesteringen

Voor de begroting maken de lasten van het investeringsplan 2021-2024 deel uit van de geautoriseerde budgetten per programma. De investeringen van de Investeringsagenda hebben *niet* die directe goedkeuring voor uitvoering. Voor ieder voorstel van de Investeringsagenda ontvangt u van ons een afzonderlijk raadsvoorstel waarin de uitwerking van die opgave staat en de totale financiering daarvan. In de programmabegroting en in de jaarstukken maken we in de financiële begroting wel duidelijk hoe de investeringsagenda zich ontwikkelt.

We noemen de vervangingsinvesteringen en de geraamde projecten gedetailleerd bij de programma's bij het onderdeel "Wat mag het kosten" en in de Algemene dekkingsmiddelen en overhead (3.1.2).

De investeringen zijn als volgt over de programma's verdeeld:

Geplande investeringen (exclusief Investeringsagenda)

Programmanaam	Investering	2021	2022	2023	2024
Zorg en ondersteuning	-	-	-	-	-
Wonen en leefomgeving	6.933	54	116	204	316
Bedrijvigheid en ontwikkeling	165	1	17	17	17
Bestuur	30	-	-	-	-
Middelen en overhead	459	3	76	98	96
Totaal kapitaallasten investeringen	7.587	58	210	318	429

+ = stijging budget; - = daling budget

Reserves

De Algemene reserve zetten we in voor investeringen die bijdragen aan onze doelen. Voor de inhoudelijke toelichting op de omvang van de Algemene reserve verwijzen we naar de toelichting op de balanspositie(3.3.2). De projecten met een bijdrage uit de Algemene reserve voldoen aan de bestedingscriteria volgens de nota Reserves en voorzieningen Bronckhorst.

Hieronder leest u hoeveel kosten we dekken met een bijdrage vanuit de Algemene reserve of bestemmingsreserves en hoe ze over de programma's zijn verdeeld:

Geplande projecten

Programmanaam	Investering	2021	2022	2023	2024
Zorg en ondersteuning	-	198	-233	-54	86
Wonen en leefomgeving	21.875	440	235	-	492
Bedrijvigheid en ontwikkeling	11.525	115	10	-	428
Bestuur	-	-	-	-	-
Middelen en overhead	1.573	524	407	350	292
Totaal projecten	34.973	1.277	418	296	1.298

+ = gebruik van reserve; - = bedrag naar reserve

In het jaar 2024 halen we voor Programma 2 Wonen en leefomgeving(2.1.2) en voor Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling (2.1.3) de aanvullende dekking voor kapitaallasten van de Investeringsagenda uit de gelijknamige bestemmingsreserve. Vanaf dat moment zal de Algemene reserve aflopen naar de solvabiliteitsgrens van 30% van het totale vermogen.

De verwachtingen voor het sociaal domein en andere risico's

Het sociaal domein vraagt om meer budget

Het sociaal domein blijft ons uitdagingen bieden. De lijnen zoals we die vorig jaar hebben uitgezet houden we vast; we werken aan meer verbinding tussen welzijnsactiviteiten en zorg, aan het centraal zetten van het dagelijks leven van een inwoner en we zoeken naar betere manieren om dit te organiseren en ondersteunen. Dat dit niet eenvoudig is, is ook duidelijk. We zien nog steeds een stijging van (complexe) zorg bij jeugdigen, een trend die we nog niet kunnen keren. Interactie met elkaar vraagt veel aandacht en de beschikbare financiële middelen zijn structureel te weinig voor datgene wat we nodig achten qua zorg. Met name bij jeugdzorg zien we dat spanningsveld. Ook is er momenteel onzekerheid hoe de instroom in de Participatiewet zich ontwikkelt. Herstelt de arbeidsmarkt zich snel, of gaat dit langer duren. Ook de eerder genoemde herijking van het Gemeentefonds kan negatieve gevolgen hebben voor het sociaal domein.

Wat weten en kunnen we in deze programmabegroting doen?

Op basis van recente informatie in de 2^e tussenrapportage 2020 constateren wij blijvende tekorten voor het sociaal domein. De inzet voor de transitie die met het beleidskader van 2019 is gekozen blijkt niet voldoende om binnen het budget te blijven. Dit komt door ontwikkelingen die buiten onze invloedssfeer liggen (abonnementstarief, kosten voorzieningen jeugdzorg). In het opstellen van deze programmabegroting voor 2021 kon dit inzicht nog niet ten volle meegenomen en worden en een volledig beeld van de effecten van het lopende jaar 2020 hebben we nu ook nog niet.

We benutten al de mogelijkheden die we hebben om grip en zicht te krijgen op de ontwikkeling van het sociaal domein. De landelijke ontwikkelingen en keuzes van het Rijk geven geen perspectief op (voldoende) compensatie of beleidsaanpassingen. De jaarlijkse tekorten zien we oplopen met € 2,2 miljoen per jaar voor jeugdzorg (€ 725.000), Wmo (€ 1,2 miljoen) en participatie (€ 250.000). Voor de tekorten in het sociaal domein in 2020 hadden we incidentele oplossingen. De aanvullende opgave voor het sociaal domein, naast de bestaande transformatie, is groot, zie hiervoor onderstaande tabel. Daar hebben we nu geen oplossingen voor.

De bestemmingsreserve sociaal domein laat de volgende ontwikkeling zien:

Verloop bestemmingsreserve sociaal domein	wijziging	effect
Stand per 1 januari 2021		978
Toevoeging Perspectiefnota 2021		2.000
Uitname stand t/m 1e tussenrapportage 2020	-2.188	
Toevoeging 2e tussenrapportage 2020	617	
Voorzien resultaat 2020:		-1.571
Begroot resultaat concept begroting 2021	-198	
Voorzien extra tekort n.a.v. tussenrapportages 2020	-2.188	
Voorzien resultaat begroting 2021:		-2.386

Verloop bestemmingsreserve sociaal domein	wijziging	effect
Onzekerheden over 2021 (1e bewijzigingswijziging 2021):		
Inschatting regionale inkoop (1e begrotingswijziging 2021)		-1.100
Doorloop Open house jeugd en wmo (1e begr.wijz. 2021)		pm
Stand bestemmingsreserve na verwerking resultaat 2020 en 2021		
		-2.079
Voorstel extra toevoeging aan bestemmingsreserve 2021		459
Nog te realiseren dekking voor tekorten sociaal domein tot en met 2021		-1.620
+ = minder lasten; - = meer lasten		

Duidelijk is dat we voor de tekorten in het sociaal domein nog meer voorstellen zullen doen voor 2021 en de jaren erna.

Ontwikkeling sociaal domein	2021	2022	2023	2024
Stand programmabegroting 2021-2024	-198	233	54	-86
Gevolgen tussenrapportages 2020	-2.188	-2.178	-2.178	-2.178
Bekende ontwikkelingen voor 2021	-2.386	-1.945	-2.124	-2.264
Inschatting regionale inkoop (1e begrotingswijziging 2021)	-1.100			
Overige ontwikkelingen (1e begrotingswijziging 2021)	pm			
Resterend voorziene tekort sociaal domein	-3.486	-1.945	-2.124	-2.264
+ = minder lasten; - = meer lasten				

Structurele uitdaging in het sociaal domein

We stellen onze meerjarige verwachtingen voor het sociaal domein bij op grond van de informatie uit de 2^e tussenrapportage. We zien dat het jaarlijkse structurele tekort op het sociaal domein oploopt met € 2,2 miljoen per jaar. De incidentele aanvulling in 2021 van de bestemmingsreserve Sociaal domein van € 2 miljoen is onvoldoende om dat op te kunnen opvangen. In de 1^e begrotingswijziging 2021 werken we de exacte bedragen uit omdat we dan ook weten welke gevolgen de Septembercirculaire 2020 nog heeft voor het geschetste beeld. En doen we een voorstel voor de noodzakelijke aanvullende dekking voor 2021.

Er zijn opnieuw keuzes nodig om het budget en de uitgaven structureel in balans te brengen. Dit vergt onderzoek en politieke afweging. We gaan daarbij eerst kijken wat er binnen het sociaal domein opgelost kan worden, nu denken we bijvoorbeeld al aan de doorontwikkeling van de toegang met een aanscherping van de indicatiestelling en een herijking van onze beleidskaders waar deze wellicht minder ruimhartig ingericht kunnen worden.

Risico's

De financiële positie van Bronckhorst is gezond. Natuurlijk blijven jaarlijks maatregelen nodig om de dynamische wereld van de Algemene uitkering of nieuwe uitvoeringseisen te kunnen invullen. Risicomanagement heeft onze blijvende aandacht. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing(2.2.2) hebt u hierover meer kunnen lezen. Onze aandacht gaat vooral uit naar de ontwikkelingen binnen het sociaal domein (deelprogramma 1BToegang en individuele voorzieningen), de toekomstige opgaven (Investeringsagenda) en corona.

De Investeringsagenda

Voor de Investeringsagenda maken we afspraken die we vastleggen in de nota Reserves en voorzieningen, zodra deze programmabegroting is vastgesteld. De investeringen die we gaan doen, leiden tot kosten die we jaarlijks op moeten kunnen vangen, de kapitaallasten. Dat kunnen we niet realiseren binnen de (jaarlijkse) begrotingsruimte. Voor € 680.000 hebben we hiervoor ruimte in de begroting. De rest (€ 920.000) komt uit de gevormde bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda. Voor de Investeringsagenda hebben we afspraken over de

solvabiliteit, het meenemen van de raad bij concrete uitvoeringsvoorstellen, het volgen van de werkelijke bestedingen en de inzet van begrotingsruimte en de bestemmingsreserve. Hieronder lichten we toe hoe we die afspraken hebben ingevuld voor deze programmabegroting.

Onze solvabiliteit blijft minimaal 30%

In de bestemmingsreserve zit € 23,8 miljoen. Voor de Investeringsagenda verwachten we hieruit de 1^e opname in 2024. Tot die tijd komen de kosten volledig uit de begrotingsruimte.

Hieronder staat de solvabiliteit geraamd voor de komende 4 jaar.

Ontwikkeling percentage solvabiliteit	2020	2021	2022	2023	2024
Solvabiliteit	63	58,2	58,8	43,7	43,5
Solvabiliteit exclusief bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda	63	30,4	30,2	22,4	22,6

De Investeringsagenda start in 2021 met de eerste voorstellen

We beginnen met de eerste projecten voor Vitale kernen, zoals de Bloemenbuurt Zelhem en de herinrichting van het industrieterrein in Zelhem ([deelprogramma 3A Economie](#)). Voor de investeringen in onderwijs en sport ([deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving](#)) hebben we u richtinggevende voorstellen voorgelegd (VO-school Vorden en de voetbalvelden in Hengelo, Keijenborg en Vorden).

We rapporteren over de bestedingen binnen de Investeringsagenda en de ontwikkeling van de solvabiliteitsratio ieder jaar in de financiële begroting

Hieronder staan de investeringen van de Investeringsagenda. In tijd wordt dit overzicht steeds gedetailleerder, de 'grote' bedragen vallen uiteen naar concreet vastgestelde projecten zoals de bouw van de VO-school in Vorden. Voordat we starten met de uitvoering van een investering leggen we dat uitgewerkte voorstel ter goedkeuring voor aan de raad en geven daarin aan wat de jaarlijkse kosten daarvan zijn en waar we dat uit willen betalen; uit de lopende begroting of uit de bestemmingsreserve. Na die goedkeuring door de raad komt het als een concreet project in het monitoringsoverzicht.

Hieronder tonen we de ontwikkeling van de Investeringsagenda en het solvabiliteitsratio volgens de ramingen in deze programmabegroting. Concrete uitvoeringsvoorstellen hebben we nog niet ter goedkeuring aan u voorgelegd.

Investeringsagenda	netto investering	2021	2022	2023	2024	Totale investeringslast
Investeren in Onderwijs	13.200	-	-	-99	-528	17.408
Investeren in Sport	8.000	-	-	-60	-320	10.550
Investeren in Leefbaarheid	10.000	-7	-65	-129	-650	11.687
Investeren in Bedrijventerreinen	1.400	-10	-91	-90	-89	1.636
Totale kapitaallasten	32.600	-18	-156	-378	-1.587	41.281
Dekking uit begrotingsruimte		18	156	378	667	17.481
Dekking uit bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda		-	-	-	-920	23.800
Solvabiliteitspercentage		58%	59%	44%	44%	

+ = minder lasten; - = meer lasten

3.3.2. De balans in het kort

Balansprognose

De geprognosticeerde balansposities, aan het einde van een kalenderjaar, staan in het volgende overzicht:

Activa	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vaste activa						
Materiële vaste activa	60.916	64.780	66.234	64.264	92.739	90.501
Financiële vaste activa	9.302	9.137	9.034	9.026	9.019	9.012
Vlottende activa						
Grondexploitaties (voorraden)	2.242					
Rekening-courantverhouding met het Rijk	10.983	2.569	-	-	-	-
Vorderingen op openbare lichamen	5.254	4.250	4.250	4.250	4.250	4.250
Overige vorderingen	2.164	3.500	3.250	3.000	3.000	3.000
Liquide middelen	281	250	250	250	250	250
Overlopende activa	2.302	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal	93.444	86.986	85.518	83.290	111.758	109.513

Passiva	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eigen vermogen						
Algemene reserve	44.512	45.586	17.880	17.635	17.635	17.635
Bestemmingsreserves	13.146	9.181	31.912	31.302	31.181	30.018
Voorzieningen	10.124	9.684	9.678	9.707	9.718	9.440
Vaste schulden						
Leningportefeuille	15.935	14.886	13.843	12.797	11.765	10.858
Op te nemen leningen	-	-	3.585	3.260	32.899	33.003
Vlottende passiva						
Overige schulden	7.489	5.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Overlopende passiva						
Verplichtingen	1.791	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Voorschotbedragen specifiek bestedingsdoel	447	150	120	90	60	60
Totaal	93.444	86.986	85.518	83.290	111.758	109.513

Toelichting activa

Vaste activa

Onder de materiële vaste activa zetten wij de investeringen met een economisch nut en de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. De financiële vaste activa zijn kapitaalverstrekkingen en uitgeleende gelden aan verbonden partijen en overige leningen, waaronder de personeelshypotheken. Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn, kunnen bijdragen aan het realiseren van opbrengsten of verkoopbaar zijn. De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn alle materiële investeringen, die niet vallen onder investeringen met een economisch nut. Sinds 2017 activeren wij ook deze investeringen. Voorbeelden hiervan zijn onze wegen, bruggen en openbaar groen.

Ontwikkeling vaste activa

In de ontwikkeling van de vaste activa nemen wij de geraamde investeringen vanuit de beschikbaar gestelde kredieten tot en met 2020, het investeringsplan 2021-2024 en de investeringen zoals deze zijn opgenomen in de Investeringsagenda mee. De geraamde

investeringen en de kapitaallasten daarvan staan in de programma's en de financiële begroting (3.1.2) genoemd. De kapitaallasten van die investeringen verwerken we in de ramingen van de programma's. Vervangingsinvesteringen in riolering komen ten laste van de hiervoor gevormde voorziening. Op basis van de Investeringsagenda, het vervangingsplan en de beschikbare kredieten tot en met 2020 investeren we de komende jaren in totaal € 36,3 mln. Bij de financiële activa hebben wij de aflossingen verwerkt.

Vlottende activa

Vorraden kavels

De beschikbare kavels zijn verkocht. Voor de planperiode hebben we geen grondexploitaties in ontwikkeling.

Rekening-courantverhouding met het Rijk

De rekening-courantverhouding geeft het financieringsoverschot weer. Die moeten wij beleggen als schatkistbankieren bij het Rijk. Door de investeringen, de uitvoering van de Investeringsagenda en het gebruik van de Algemene reserve, bestemmingsreserves en voorzieningen loopt dat financieringsoverschot terug en zullen wij vanaf 2021 financieringsmiddelen moeten aantrekken.

Vorderingen op openbare lichamen, overige vorderingen, liquide middelen en overlopende activa
Voor deze balans hebben we voor deze posten een stelpost opgenomen. De cijfers hebben we afgeleid uit de Jaarstukken 2019.

Toelichting passiva

Eigen vermogen

Reserves

Soorten	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve	45.586	17.880	17.635	17.635	17.635
Bestemmingsreserves	9.181	31.912	31.302	31.181	30.018
Totaal	54.766	49.792	48.937	48.816	47.653

Ontwikkeling reserves in 2021

Specificatie	Saldo begin jaar	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo einde jaar
Algemene reserve	45.586		27.705	17.880
Algemene reserve	45.586	-	27.705	17.880
Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen	412		412	-
Minima	51		5	46
Sociaal Domein	978	2.000	2.188	790
Bovenwijkse voorzieningen	1.871			1.871
Kapitaallasten Investeringsagenda	-	23.800		23.800
Derving Nuon dividend	861		287	574
Gemeentehuis	5.007		177	4.830
Bestemmingsreserves	9.181	25.800	3.069	31.912
Totaal reserves	54.766	25.800	30.774	49.792

Algemene reserve

De Algemene reserve hebben wij voor het opvangen van onverwacht tegenvallers. Daarnaast zoeken we, binnen de verslaggevingsregels, naar passende mogelijkheden om de reserve in te zetten om structureel een meerwaarde te creëren voor Bronckhorst. Op basis van de

besluitvorming over de Perspectiefnota 2021, gaan wij € 23,8 mln. apart zetten voor de opgaven die wij voor de toekomst van Bronckhorst zien. Meer hierover leest u in de paragraaf Financiering (2.2.4) en bij de financiële positie (3.3.1).

Bestemmingsreserves

Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen

Tot en met 2017 is de reserve gebruikt voor het 'Uitvoeringsplan Herstructurering, Revitalisering en Transformatie bestemming bedrijventerreinen Bronckhorst'. De nog beschikbare middelen zetten wij in voor de herinrichting van de industrieterreinen, één van onze opgaven in de Investeringsagenda (3.3.1).

Minima

De reserve is bedoeld voor het verstrekken van eenmalige bijdragen aan inwoners voor het opvangen van onverwachte kosten, waarvoor ze geen beroep kunnen doen op bestaande regelingen (bijstand). We geven een bijdrage van maximaal € 5.000 per betreffende inwoner.

Sociaal domein

Bij de centralisatie van de jeugdzorg, participatie en de maatschappelijke ondersteuning heeft de raad bepaald dat de uitvoering moet passen binnen de ontvangen rijksvergoedingen aangevuld met de op dat moment al beschikbare eigen middelen. De overschotten (vanaf 2014) op de budgetten voor het Sociaal domein zijn toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

De reserve zetten wij in om de tekorten binnen het Sociaal domein af te dekken. Daarnaast gebruiken we deze reserve voor innovatieinitiatieven om de transformatie te realiseren. Eind 2020 is de bestemmingsreserve leeg. Daarom hevelen wij € 2 mln van de Algemene reserve over naar deze bestemmingsreserve zodat de transformatie voortgezet kan worden.

Bovenwijkse voorzieningen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen die ruimtebeslag tot gevolg hebben, vragen wij een bijdrage van de aanvrager op basis van de Nota 'Bovenwijkse voorzieningen'. De vergoedingen storten we in de reserve. In februari 2017 is een actualisering van de prioriteiten in de nota vastgelegd op basis waarvan we nu de bestedingen doen. Deze hebben betrekking op parkeren Bronckhorst, dorpsranden en landschap en het vastgoedtransitiefonds. We kijken hoe deze reserve kan bijdragen aan de geformuleerde investeringsopgaven.

Kapitaallasten Investeringsagenda

In de Perspectiefnota 2021-2024 is de vorming van een bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda voorgesteld. Het gebruik en de inzet daarvan hebben we bij de financiële positie (3.3.1) beschreven) We nemen dit op in de Nota 'Reserves en voorzieningen'. Met deze bestemmingsreserve kunnen wij de toekomstige opgaven van Bronckhorst financieren en blijft onze Algemene reserve nog robuust genoeg.

Derving Nuon dividend

Een deel van de boekwinst op de Nuon-aandelen is afgezonderd in deze bestemmingsreserve. De reserve valt jaarlijks gedeeltelijk vrij ten gunste van de exploitatie om het gemis aan dividendbaten op te vangen. De laatste bijdrage is in 2025.

Gemeentehuis

Voor de (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van het gemeentehuis en de gemeentewerf hebben wij uit de opbrengst van de verkoop van de voormalige gemeentehuizen en de werkplaats in Hengelo deze reserve gevormd. Jaarlijks komt een gedeelte vrij ten gunste van de exploitatie. Daarnaast is 2/3e deel van de 'IZA-middelen' in deze bestemmingsreserve gestort voor de dekking van kapitaallasten van de aangebrachte (extra) personeelsvoorzieningen.

Voorzieningen

Soorten	2020	2021	2022	2023	2024
Egalisatievoorzieningen	2.536	2.543	2.540	2.616	2.389
Risicovoorzieningen	4.859	4.773	4.733	4.605	4.499
Voorziening middelen derden	2.289	2.363	2.434	2.497	2.551
Totaal	9.684	9.678	9.707	9.718	9.440

Ontwikkeling voorzieningen in 2019

Specificatie	Saldo begin jaar	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo einde jaar
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.465	532	677	1.320
Onderhoud sportaccommodaties	1.071	319	167	1.223
Egalisatievoorzieningen	2.536	851	844	2.543
Bedrijvenpark A18	367			367
Wethouders wachtgeld/pensioen vóór herindeling	1.661	1	99	1.563
Wachtgeld wethouders	219	29	39	209
Pensioen wethouders	2.613	80	59	2.634
Risicovoorzieningen	4.859	110	196	4.773
Re-integratietrajecten	83			83
Rioolheffing	-	1.031	1.030	1
Afvalstoffenheffing	-			-
Afkoop onderhoud graven	2.184	298	224	2.257
Reparatie 3e jaar WW	21			21
Voorziening middelen derden	2.289	1.328	1.254	2.363
Totaal voorzieningen	9.684	2.289	2.295	9.678

Egalisatievoorzieningen*Onderhoud gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties*

Om de jaarlijkse exploitatielasten voor het onderhoud te egaliseren hebben we voor de gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties een voorziening. Stortingen berekenen wij op basis van het onderhoudsplan en die zijn het gemiddelde van wat er voor de planperiode nodig is aan budget. Alle onderhoudskosten worden uit de voorziening gedekt. Meer hierover is te lezen in de Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (2.2.3).

Risicovoorzieningen*Bedrijvenpark A18*

De gemeente Doetinchem is grondgebiedgemeente voor het A18 Bedrijvenpark. We verwachten een nadelig exploitatieresultaat. Voor het aandeel van Bronckhorst in het verlies hebben we deze voorziening getroffen. Het risico vindt zijn oorsprong in de Samenwerkingsovereenkomst bedrijventerreinen West Achterhoek (SOK).

Wethouders wachtgeld/pensioen vóór herindeling

Dit betreft de uit te keren pensioenen en wachtgeld aan wethouders van de voormalige gemeenten. De omvang van de voorziening bepalen wij periodiek op basis van actuariële berekeningen.

Wachtgeld wethouders

De gemeente loopt het risico dat zij wachtgeld moet uitbetalen aan voormalige wethouders. Daarvoor hebben wij een voorziening getroffen die een gedeelte van het maximale risico afdekt (25%). Het wachtgeld is gebaseerd op de rechten zoals die zijn vastgelegd in de Wet APPA.

Pensioen wethouders

Bij de opbouw van pensioenen voor wethouders van Bronckhorst storten we jaarlijks een bedrag, overeenkomend met de toename van de opgebouwde rechten, in de voorziening. De uitbetaling van de pensioenen komt ten laste van de voorziening.

Voorziening middelen derden

Re-integratietrajecten

Op het salaris van de ambtenaren houden we de premie in voor 'Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten' (WGA) en storten deze in de voorziening. Uit de voorziening bekostigen we re-integratietrajecten.

Rioolheffing

In de tariefberekening voor rioolheffing houden wij rekening met investeringslasten van vervangingen. Hiermee beogen we een gelijkmatig verloop van het tarief. De ruimte die hierdoor ontstaat in de exploitatie voegen we aan de voorziening. De voorziening gebruiken we omvervangingsinvesteringen af te boeken. Meer hierover is te lezen in de Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (2.2.3).

Afkoop onderhoud graven

Het onderhoud van graven kan worden afgekocht. De afkoopsommen storten wij in deze voorziening. Jaarlijks valt een deel van de afkoopsom vrij en wordt als dekking van de onderhoudskosten ten gunste van de exploitatie gebracht. Meer hierover is te lezen in de Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (2.2.3).

Reparatie 3e jaar WW

De opbouw en de maximale duur van de WW-uitkering zijn per 1 januari 2016 verkort door wijzigingen in de Wet werk en zekerheid. In de Cao Gemeenten 2016-2017 is afgesproken om deze versoberingen van de WW te repareren. Om de reparatie-uitkering te bekostigen, wordt vanaf 1 januari 2018 een kostendekkende werknemerspremie geheven waarmee gemeenten zelf het derde jaar WW kunnen financieren. De geïnde premie storten we in deze voorziening gestort. Eventuele uitkeringen worden hieruit bekostigd.

Vaste schulden

Leningportefeuille

Van het verloop, de jaarlijkse rentelast en de resterende looptijd kunnen wij het onderstaande beeld geven.

Verloop leningen

Ontwikkeling	2021	2022	2023	2024
Schuldrest per 1 januari	14.886	13.843	12.797	11.765
Reguliere aflossingen	1.043	1.047	1.032	907
Vervroegde aflossingen				
Schuldrest per 31 december	13.843	12.797	11.765	10.858
Rentelast boekjaar				
Gemiddeld rentepercentage	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%
Looptijd schuldrestant per 31 december				
- looptijd < 5 jaar	3.999	3.869	3.914	4.503
- looptijd tussen 5 en 10 jaar	2.240	1.740	1.080	-
- looptijd langer dan 10 jaar	7.604	7.188	6.771	6.354

Op de aangetrokken geldleningen (bestaande leningenportefeuille) betalen we gemiddeld 4,5% rente.

Vlottende passiva / Overlopende passiva

Voor de balans hebben wij de vlottende passiva en overlopende passiva als stelpost opgenomen. De cijfers hebben we afgeleid uit de Jaarstukken 2019.

Jaarlijks terugkerende verplichtingen

De jaarlijks terugkerende, arbeidskosten gerelateerde, verplichtingen van een vergelijkbaar volume (niet opgenomen vakantiedagen, wachtgelden, e.d.) nemen we op in de exploitatie. Voor pensioenen en wachtgelden van (voormalige) wethouders hebben we toereikende voorzieningen gevormd. De omvang van deze voorzieningen toetsen wij regelmatig en passen de omvang zo nodig aan.

4. BIJLAGEN

4.1. Kerngegevens

Maatstaven	1-1-2020	1-1-2020	1-1-2021	
	Schatting	Werkelijk	Schatting	
Sociale structuur				
<i>Aantal inwoners</i>	36.155	36.052	35.884	
van 0 t/m 17 jaar	6.318	6.254	5.986	
van 18 t/m 64 jaar	20.500	20.361	20.317	
van 65 t/m 74 jaar	5.358	5.317	5.441	
van 75 jr en ouder	3.979	4.120	4.140	
<i>Aantal periodieke bijstandsgerechtigden:</i>				
Pw (Participatiewet (voorheen Wwb))	293	293	293	
Bbz	6	6	6	
Periodieke uitkeringen ingevolge de IOAW	39	39	39	
Periodieke uitkeringen ingevolge de IOAZ	1	2	2	
<i>Aantal leerlingen</i>				
Leerlingen Voortgezet Onderwijs	377	377	377	
Fysieke structuur				
<i>Oppervlakte gemeente</i>	28.643	28.642	28.642	ha
Land	28.350	28.347	28.347	ha
Binnenwater	293	295	295	ha
<i>Lengte van wegen</i>				
Asfaltwegen	496,00	496,00	496,00	km
Betonwegen (buitengebied)	6,50	6,50	6,50	km
Klinkerwegen	166,00	166,00	166,00	km
Zandwegen	179,00	179,00	179,00	km
<i>Verharde wegen (asfalt- beton en klinkerwegen):</i>				
In de kom	156,00	156,00	156,00	km
Buiten de kom	510,00	510,00	510,00	km
<i>Groenbeheer binnen de bebouwde kom</i>				
Bomen	13.500	13.464	13.500	st
Bermen	120.000	123.385	120.000	m2
Gazons	490.000	531.445	532.000	m2
Bosplantsoen	260.000	261.197	260.000	m2
Hagen	13.000	14.101	14.000	m1
Plantsoen	105.000	100.483	101.000	m2
<i>Aantal woningen (BAG code en -gebruiksdoel)</i>				
01 woonfunctie	16.239	16.331	16.360	
11 bijeenkomstfunctie	194	201	203	
31 gezondheidszorgfunctie	541	582	582	
41 industrie functie	1.769	1.774	1.781	
51 kantoorfunctie	241	243	241	
61 logiesfunctie	493	500	500	
71 onderwijsfunctie	35	35	35	
76 sportfunctie	49	49	50	
81 winkelfunctie	354	355	355	
91 overige gebruiksfunctie	689	691	690	

4.2. Samenstelling bestuursorganen

Gemeenteraad

Zetelverdeling	Zetels	%
CDA	7	28%
GBB	6	24%
VVD	4	16%
GL	3	12%
PvdA	2	8%
D66	2	8%
CU-SGP	1	4%
Totaal	25	100%

De saamenstelling van de raad leest u op de gemeentelijke website.

College van burgemeester en wethouders

Marianne Besselink - burgemeester

Demografische ontwikkeling

- Openbare orde en veiligheid
- Handhaving
- Communicatie algemeen
- Bedrijfsvoering (P&O, I&A, facilitaire zaken en dienstverlening)
- Recreatie, toerisme en evenementenbeleid
- Burgerzaken
- Algemeen Bestuur Regio Achterhoek

Evert Blaauw - wethouder GBB (1e loco)

Dienstbare overheid, verbindend werken

- Burgerparticipatie en bestuurlijke vernieuwing (gebiedsambtenaren)
- Vitale kernen
- Wonen
- Verduurzaming woningvoorraad
- Sport, cultuur, vrijwilligersbeleid, bibliotheekwerk, diversiteit
- Zorg (jeugd, WMO, volksgezondheid)
- Armoedebeleid

Gebiedsbestuurder voor Bronckhorst West

Willem Buunk - wethouder VVD (2e loco)

Omgevingsvisie & invoering Omgevingswet

- Regionale samenwerking & EUREGIO
 - Economie en ondernemerschap
 - Arbeid en participatie
 - Financiën inclusief klimaatbegroting
 - Cultuurhistorie en monumenten
- Gebiedsbestuurder voor Bronckhorst Noord en Midden

Paul Hofman - wethouder Groen Links (3e loco)

Duurzaamheid

- Algemene juridische en bestuurstaken
- Ruimtelijke ordening
- Natuur en landschap
- Openbare ruimte (wegen en groen)
- Energietransactie (alliantie met inwoners, ondernemers en partners)
- Duurzaamheid en milieu
- Grondstoffenbeleid
- Onderwijs
- Mobiliteit / verkeer en vervoer

Gebiedsbestuurder voor Bronckhorst Zuid en Oost

Bart Drewes - directeur/gemeentesecretaris

4.3. Begrotingsuitgangspunten

Omschrijving uitgangspunt	
Lasten (algemeen)	
Prijsstijging (inflatie)	1,8% (pbbp* in Meicirculaire 2020)
Dotaties onderhoudsvoorzieningen	1,8% (pbbp* in Meicirculaire 2020)
Subsidies	Algemene subsidieverordening indexering met 1,8%. Voor gesloten budgetovereenkomsten gelden de indexatiebepalingen in de overeenkomsten
Gemeenschappelijke regelingen	Beginstand volgens Programmabegroting 2021-2024
Salarissen	Indexering met 3,1% voor Cao-stijging en stijging sociale lasten (loonvoet sector overheid). Daarnaast doorrekening van periodieke verhogingen
Kapitaallasten	Bestaande gegevens in Programmabegroting 2020-2023, aangevuld met het investeringsplan van de Perspectiefnota 2021-2024
Baten (algemeen)	
Belastingen onroerende zaken (OZB)	1,8% (pbbp* in Meicirculaire 2020)
Overige belastingen	1,8% (pbbp* in Meicirculaire 2020)
Rechten	Tarieven zijn kostendekkend
Leges	1,8% (pbbp* in Meicirculaire 2020) tot maximaal kostendekkend en rekening houdend met wettelijke voorschriften voor reisdocumenten en rijbewijzen
Overige opbrengsten	1,8% (pbbp* in Meicirculaire 2020). Voor gesloten overeenkomsten gelden de indexatiebepalingen in de overeenkomsten
Overige uitgangspunten	
Stelpost onvoorzien	€ 3,50 per inwoner
Prijspeil meerjarenperspectief	Constante prijzen (prijspeil jaarschijf 2021)
Algemene uitkering gemeentefonds	Meicirculaire 2020
Eenheden algemene uitkering	Vanuit feitelijke aantallen eenheden op 1-1-2020 prognose voor de stand op 01-01-2021
Kostenverdeling	Afdelingsplannen 2020
Deel van de Algemene reserve voor bufferfunctie (risicovermogen)	€ 11.500.000
Rente extern	
Bestaande opgenomen leningen	Basis is bestaande leningportefeuille
Nieuw op te nemen leningen	1,00%
Bestaande verstrekte leningen	Basis is bestaande leningportefeuille
<i>Rekening courant</i>	
- krediet	1maands Euriborrente plus 0,21%, medio 2020
- tegoed	1maands Euriborrente min 0,25%, medio 2020
Kortlopende uitzettingen / schatkistbankieren	Eonia
Leverancierskrediet	0% en betaling binnen 14 dagen
Rente intern	
<i>Rentetoevoeging reserves</i>	
- bestemmingsreserve afkoop onderhoud graven	3,00%
<i>Renteverdeling</i>	
- investeringen grondexploitatie	1,76%
- investeringen overig	1,50%

*prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product

4.4. Overzicht geldende verordeningen

Hieronder staan de verordeningen die we bij de beleidsvorming betrekken per programma bij elkaar weergegeven.

Programma 1 Zorg en ondersteuning

[Aanwijzingsbesluit toezichthouder Participatiewet](#)
[Aanwijzingsbesluit toezichthouders Participatieconsulenten](#)
[Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Algemene subsidieverordening gemeente Bronckhorst 2014](#)
[Bankreglement Stadsbank Oost Nederland 2007](#)
[Beleid tot het toekennen en de handhaving van gehandicaptenparkeerplaatsen](#)
[Beleidsnotitie inburgering 2007](#)
[Beleidsplan mantelzorgbeleid 2018-2021 gemeente Bronckhorst](#)
[Beleidsplan Sociaal Domein](#)
[Beleidsregel participatiesubsidie 2015](#)
[Beleidsregel Taaleis Participatiewet gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Beleidsregels Beschermd Wonen gemeente Bronckhorst 2020](#)
[Beleidsregels individuele subsidietoeslag gemeente Bronckhorst 2015](#)
[Beleidsregels jeugdhulp gemeente Bronckhorst](#)
[Beleidsregels kostendelernorm Participatiewet gemeente Bronckhorst 2015](#)
[Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Bronckhorst](#)
[Beleidsregels maatschappelijke participatie en toeslagen gemeente Bronckhorst 2015](#)
[Beleidsregels Re-integratie Participatiewet gemeente Bronckhorst 2015](#)
[Beleidsregels Schuldhulpverlening gemeente Bronckhorst](#)
[Beleidsregels tegenprestatie gemeente Bronckhorst 2015](#)
[Beleidsregels verhaal Participatiewet gemeente Bronckhorst 2015](#)
[Beleidsregels vrijwilligersbijdrage voor uitkeringsgerechtigden PW, IOAW en IOAZ gemeente Bronckhorst](#)
[Compensatieregeling ozb maatschappelijke objecten gemeente Bronckhorst 2018](#)
[Debiteurenbeleid Wwb, IOAW en IOAZ gemeente Bronckhorst](#)
[Financieel besluit jeugdhulp gemeente Bronckhorst 2020](#)
[Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Bronckhorst 2020](#)
[Gemeenschappelijke regeling GGD Noord- en Oost Gelderland 2016](#)
[Mandaatbesluit beschermd Wonen](#)
[Mandaatbesluit Stadsbank Oost Nederland inzake schuldhulpverlening](#)
[Mandaatbesluit Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en Wet zorg en dwang](#)
[Privacybeleid sociaal domein gemeente Bronckhorst](#)
[Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Subsidie beleid en uitvoeringsregels](#)
[Subsidiebeleidskader gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening blijverslening gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening Inrichting anti-discriminatievoorziening gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening jeugdhulp gemeente Bronckhorst 2020](#)
[Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bronckhorst 2020](#)
[Verordening maatschappelijke participatie en toeslagen Participatiewet gemeente Bronckhorst 2015](#)
[Verordening Participatieraad 2015](#)
[Verordening tegemoetkoming kosten kinderopvang](#)
[Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Bronckhorst 2015](#)

Programma 2 Wonen en leefomgeving

[Aanwijzingsbesluit 5.1.5. parkeren caravans e.d.](#)
[Algemene plaatselijke verordening gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Algemene Verordening Ondergronds Infrastructuren 2016](#)
[Algemene voorwaarden voor verkoop van voor woningbouw bestemde bouwterreinen door de gemeente Bronckhorst 2006](#)

[Beheersverordening algemene begraafplaatsen gemeente Bronckhorst 2016](#)

[Beleid artikel 13b Opiumwet](#)

[Beleid voor toepassen van de openbare voorbereidingsprocedure op grond van afdeling 3.4 van de Algemene Wet bestuursrecht](#)

[Beleidsnota evenementen- en festiviteitenbeleid 2011](#)

[Beleidsnota onrechtmatige bewoning recreatiewoonverblijven](#)

[Beleidsplan openbare verlichting 2015-2020](#)

[Beleidsregel GSM- en UMTS-antennes op, in of aan monumenten](#)

[Beleidsregel intrekken bouwvergunning \(ouder dan vier jaar\)](#)

[Beleidsregel oplaadinfrastructuur elektrisch vervoer](#)

[Beleidsregel Subsidie Peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie \(VVE\)](#)

[Beleidsregels aanpak voetbalvandalisme en ernstige overlast gemeente Bronckhorst](#)

[Beleidsregels artikel 2.12 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht](#)

[Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen gemeente Bronckhorst](#)

[Beleidsregels intrekken omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen](#)

[Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Bronckhorst 2018](#)

[Beleidsregels parkeernormen gemeente Bronckhorst](#)

[Beleidsregels particuliere begraafplaatsen](#)

[Beleidsregels uitgifte openbaar groen](#)

[Beleidsregels voor het verlenen/ weigeren van medewerking aan de \(voorbereiding van\) herziening van bestemmingsplanvoorschriften voor het plaatsen van GSM-, UMTS-, en LTE-antennedragers](#)

[Beleidsvisie externe veiligheid bij bedrijven](#)

[Beoordelen Evenementen aan Ruimtelijke ordening](#)

[Besluit aanwijzing toezichthouders 2019](#)

[Bomenbeleidsplan](#)

[Damoclesbeleid gemeente Bronckhorst 2020](#)

[Drank- en Horecaverordening gemeente Bronckhorst 2014](#)

[Erfgoedverordening 2018 gemeente Bronckhorst](#)

[Evenementenbeleid: vrijgestelde evenementen](#)

[Functieveranderingsbeleid](#)

[Gemeenschappelijke regeling openbaar primair onderwijs IJsselgraaf](#)

[Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan](#)

[Grondprijzenbrief 2020](#)

[Instructie voor de leerplichtambtenaar gemeente Bronckhorst](#)

[Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2022](#)

[Leidraad Monumenten Bronckhorst](#)

[Lokale woonagenda 'Bronckhorst geeft je de ruimte!'](#)

[Lotingsreglement particuliere bouw kavels woningbouw gemeente Bronckhorst 2008](#)

[Mandaatbesluit ontheffingen exceptioneel transport](#)

[Nadere beleidsregels uitvoering Regionale woonvisie](#)

[Nadere regels openingstijden algemene begraafplaatsen gemeente Bronckhorst](#)

[Nadere regels voor grafbedekkingen van de algemene begraafplaatsen gemeente Bronckhorst](#)

[Nadere regels voor graven en asbezorging van de algemene begraafplaatsen gemeente Bronckhorst](#)

[Nieuwe landgoederen in de gemeente Bronckhorst](#)

[Nota bovenwijkse voorzieningen](#)

[Nota Coffeeshopbeleid gemeente Bronckhorst](#)

[Nota Grondbeleid 2014-2017](#)

[Notitie uitbreidingsmogelijkheden in het buitengebied voor bedrijven met de bestemming 'bedrijf'](#)

[Omgeving- en Bouwverordening gemeente Bronckhorst 2017](#)

[Parkeerverordening gemeente Bronckhorst](#)

[Planschadeverordening gemeente Bronckhorst](#)

[Programma van Eisen Kwaliteit Monumenten](#)

[Regeling brandveiligheid en hulpverlening gemeente Bronckhorst 2006](#)

[Regionale Woonagenda Achterhoek 2015-2025](#)

[Reglement van de geïntegreerde commissie welstand/ monumenten 2018](#)

[Sanctiestrategie fysieke leefomgeving](#)

[Standplaatsenbeleid gemeente Bronckhorst 2014](#)
[Subsidieregeling afkoppelen hemelwater gemeente Bronckhorst](#)
[Subsidieregeling onderhoud maalvaardige molens gemeente Bronckhorst](#)
[Subsidieverordening instandhouding en isolerende maatregelen gemeentelijke monumenten Bronckhorst 2017](#)
[Subsidieverordening verduurzamen woningvoorraad gemeente Bronckhorst](#)
[Toezicht- en Handhavingsbeleid gemeente Bronckhorst 2017-2022](#)
[Uitvoeringsplan Handhaving onrechtmatige bewoning van recreatieverblijven](#)
[Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving gemeente Bronckhorst 2020](#)
[Uitvoeringsregel gevonden en verloren voorwerpen gemeente Bronckhorst](#)
[Uitvoeringsregel incidentele subsidie pilot sloop](#)
[Uitvoeringsregel incidentele subsidie ver-of nieuwbouw van dorps\(buurt\) huizen en Kulturhusen](#)
[Uitvoeringsregeling subsidies Peuteropvang Voorschoolse educatie gemeente Bronckhorst vanaf 2020](#)
[Uitvoeringsvoorschriften Verordening naamgeving en nummering gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening begraafrechten Bronckhorst 2020](#)
[Verordening binnentreden in woning ter uitvoering noodverordeningen Bronckhorst](#)
[Verordening Kluswoninglening gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening leerlingenvervoer gemeente Bronckhorst 2018](#)
[Verordening naamgeving en nummering \(adressen\)](#)
[Verordening op de monumentencommissie van de gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening rioolheffing Bronckhorst 2020](#)
[Verordening starterslening gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening Toekomstbestendig wonen Gelderland, gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2011](#)
[Woonvisie Bronckhorst 2019-2025](#)

Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling

[Afvalstoffenverordening](#)
[Algemene voorwaarden voor verkoop van bedrijfsterreinen door de gemeente Bronckhorst 2006](#)
[Beleidsnotitie verbranden afvalstoffen](#)
[Beleidsregels locaties inzamelvoorzieningen gemeente Bronckhorst](#)
[Beleidsregels toekenning zorgcontainer](#)
[Beleidsvisie recreatie en toerisme gemeente Bronckhorst](#)
[Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek](#)
[Mandaatbesluit Omgevingsdienst Achterhoek](#)
[Nadere regels locaties inzamelvoorzieningen huishoudelijke afvalstoffen gemeente Bronckhorst 2018](#)
[Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart Regio Achterhoek](#)
[Uitvoeringsbesluiten Afvalstoffen Bronckhorst](#)
[Verordening duurzaamheidslening gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Verordening reclamebelasting Bronckhorst 2019-2](#)
[Verordening reclamebelasting industrieterrein Zelhem, gemeente Bronckhorst 2019](#)
[Verordening reinigingsheffingen Bronckhorst 2020](#)
[Verordening stimuleringslening duurzame maatregelen non-profit organisaties gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Verordening Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profit organisaties gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Verordening toeristenbelasting Bronckhorst 2020](#)
[Verordening winkeltijden Bronckhorst 2015](#)
[Vrijstelling afvalstoffenheffing om medische redenen](#)

Programma 4 Bestuur

[Aanwijsbesluit beheer Wet BAG en registrar/ beheer Wkpb](#)
[Beleidsregels voor het aanwijzen van een 'huwelijkslocatie naar keuze' in Bronckhorst](#)
[Beleidsregels Wet Bibob Bronckhorst 2017](#)
[Besluit aanwijzing elektronisch bekendmaking besluiten van algemene strekking](#)
[Besluit Mandaat, Volmacht en Machtiging 2019](#)

[Controleverordening gemeente Bronckhorst 2019](#)
[Delegatiebesluit 2008](#)
[Financiële verordening gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Gedragscodes en stappenplan integriteit politieke ambtsdrager gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Inspraakverordening voor de gemeente Bronckhorst](#)
[Instructie voor de griffier van de gemeente Bronckhorst](#)
[Mandaatbesluit Wet BAG en Wkpb](#)
[Privacyreglement gemeente Bronckhorst](#)
[Rechtspositieregeling voor de buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand van de gemeente Bronckhorst 2018](#)
[Regeling attenties bij rouw en trouw griffier en griffiemedewerkers](#)
[Regeling beheer en toezicht basisregistratie personen gemeente Bronckhorst](#)
[Regeling briefadres gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Regeling gegevensverstrekking basisregistratie personen 2019 gemeente Bronckhorst](#)
[Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders gemeente Bronckhorst 2019](#)
[Reglement Burgerlijke stand 2019](#)
[Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van het college van Burgemeester en Wethouders van Bronckhorst](#)
[Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Bronckhorst 2019](#)
[Stappenplan onderzoek en registratie integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeente Bronckhorst 2019](#)
[Uitvoeringsbesluit privacy gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening auditcommissie gemeente Bronckhorst 2018](#)
[Verordening burgerinitiatief gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening Commissie bezwaarschriften gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Verordening elektronische kennisgeving Bronckhorst 2015](#)
[Verordening fungeren als commissielid niet-zijnde raadslid](#)
[Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen 2018](#)
[Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Bronckhorst](#)
[Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning](#)
[Verordening op de raadscommissies 2014](#)
[Verordening op de vertrouwenscommissie 2015](#)
[Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Verordening rechtsposities raads- en commissieleden gemeente Bronckhorst 2019](#)
[Verordening Rekenkamercommissie gemeente Bronckhorst 2018](#)
[Verordening voorzieningen wethouders, raadsleden en commissieleden Bronckhorst 2005](#)
[Verordening werkgeverscommissie gemeente Bronckhorst 2019](#)

Dekkingsmiddelen en overhead (hoofdstuk 3)

[Algemene inkoopvoorwaarden Achterhoekse gemeenten voor levering en diensten](#)
[Archiefverordening gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Beleidsregel ambtshalve vermindering gemeentelijke belastingen Bronckhorst 2016](#)
[Beleidsregel voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie](#)
[Beleidsregel voor het aanwijzen van een WOZ-belanghebbende in een keuzesituatie](#)
[Beleidsregel voor het horen in de bezwaarfase \(heffingsambtenaar\)](#)
[Beleidsregels kwijtschelding gemeentelijke belastingen gemeente Bronckhorst](#)
[Beloningsregeling gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Besluit aanstelling onbezoldigd gemeentelijk belastingambtenaar gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Besluit aanwijzing archiefbewaarplaats gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Besluit aanwijzing heffings- en invorderingsambtenaar en belastingdeurwaarder gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Besluit aanwijzing invorderingsambtenaar en belastingdeurwaarder gemeente Bronckhorst tot en met belastingjaar 2014](#)
[Besluit bestuurlijke boeten gemeentelijke belastingen gemeente Bronckhorst 2016](#)
[Besluit gemeenteamttenaar inzake mandaat en machtiging \(bevoegdheden invorderingsambtenaar\)](#)
[Besluit Informatiebeheer gemeente Bronckhorst 2017](#)
[Besluit machtiging voor beroep in cassatie gemeente Bronckhorst 2016](#)

[Besluit mandaat kwijtschelding gemeente Bronckhorst 2016](#)

[Controleprotocol gemeente Bronckhorst 2019](#)

[Incassoreglement gemeentelijk belastingkantoor Bronckhorst 2018](#)

[Inkoop- en aanbestedingsbeleid Bronckhorst 2017](#)

[Klachtenregeling aanbestedingen Achterhoekse- en Liemerse Gemeenten 2017](#)

[Legesverordening gemeente Bronckhorst 2020](#)

[Leidraad Invordering gemeente Bronckhorst 2020](#)

[Procedure groslijstensystematiek Achterhoekse gemeenten \(Bronckhorst\)](#)

[Procesbeschrijving en processchema inning/ invordering dwangsom en kostenverhaal bestuursdwang gemeente Bronckhorst](#)

[Regeling attenties bij rouw en trouw gemeentepersoneel](#)

[Regeling beoordelingsgesprekken gemeente Bronckhorst](#)

[Regeling budgethouders Bronckhorst 2008](#)

[Regeling flexibele werktijden](#)

[Regeling Generatiepact gemeente Bronckhorst 2018](#)

[Regeling Individueel Keuzebudget Bronckhorst 2017](#)

[Regeling melding vermoeden misstand gemeente Bronckhorst](#)

[Treasurystatuut Bronckhorst 2011](#)

[Uitvoeringsregeling gemeentelijke belastingen 2019 gemeente Bronckhorst](#)

[Verordening forensenbelasting Bronckhorst 2020](#)

[Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Bronckhorst 2020](#)

[Verordening onroerendezaakbelastingen Bronckhorst 2020](#)

[Verordening uitsluitend recht lokale belastingen en uitvoering Wet WOZ](#)

4.5. Overzicht baten en lasten per taakveld

Inleiding

Per programma laten we in overzichten zien welke taakvelden binnen een deelprogramma vallen met daarbij de baten en lasten voor 2020. De overzichten (vanuit de financiële administratie) zijn informatief bedoeld. De inhoud van de taakvelden is in overeenstemming met het BBV waarmee de vergelijkbaarheid met de overige gemeenten wordt beoogd.

1A Vitale inwoners en samenleving

1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING	Lasten	Baten	Saldo
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.980	-	-1.980
7-1 Volksgezondheid	1.204	-	-1.204
Totaal	3.184	-	-3.184

1B Toegang en individuele voorzieningen

V_1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	Lasten	Baten	Saldo
6-2 Wijkteams	1.449	5	-1.444
6-3 Inkomensregelingen	6.604	5.406	-1.198
6-4 Begeleide participatie	4.913	850	-4.063
6-5 Arbeidsparticipatie	967	33	-934
6-6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.363	11	-1.352
6-71 Maatwerk dienstverlening 18+	7.776	483	-7.293
6-72 Maatwerk dienstverlening 18-	7.667	-	-7.667
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	118	-	-118
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	1.010	-	-1.010
Totaal	31.867	6.787	-25.079

2A Passend wonen

2A PASSEND WONEN	Lasten	Baten	Saldo
8-2 Grondexploitaties (niet-bedr.terreinen)	20	7	-13
8-3 Wonen en bouwen	1.453	1.283	-170
Totaal	1.473	1.289	-183

2B Aantrekkelijke leefomgeving

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Lasten	Baten	Saldo
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	421	119	-301
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	2.682	-	-2.682
1-2 Openbare orde en veiligheid	614	-	-614
2-1 Verkeer en vervoer	5.181	141	-5.040
2-2 Parkeren	31	-	-31
2-5 Openbaar vervoer	28	1	-27
4-1 Openbaar basisonderwijs	44	-	-44
4-2 Onderwijshuisvesting	1.400	36	-1.363
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.583	168	-1.416
5-1 Sportbeleid en activering	626	-	-626
5-2 Sportaccommodaties	1.100	304	-795
5-3 Cultuur-presentatie, productie, particip	199	-	-199
5-4 Musea	19	-	-19
5-5 Cultureel erfgoed	419	-	-419
5-6 Media	722	90	-632
5-7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	3.091	137	-2.954
7-2 Riolering	3.735	4.740	1.005

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Lasten	Baten	Saldo
7-5 Begraafplaatsen en crematoria	533	539	6
8-1 Ruimtelijke ordening	2.137	152	-1.985
Totaal	26.037	7.718	-18.319

3A Economie

3A ECONOMIE	Lasten	Baten	Saldo
3-1 Economische ontwikkeling	1.056	-	-1.056
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	129	-	-129
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	61	-	-61
3-4 Economische promotie	386	14	-372
Totaal	1.633	14	-1.619

3B Duurzaamheid

3B DUURZAAMHEID	Lasten	Baten	Saldo
7-3 Afval	3.931	4.973	1.042
7-4 Milieubeheer	1.469	63	-1.406
Totaal	5.400	-5.036	-364

4A Besturen

4A BESTUREN	Lasten	Baten	Saldo
0-1 Bestuur	1.897	-	-1.897
0-2 Burgerzaken	1.273	396	-877
Totaal	3.171	396	-2.775

Algemene dekkingsmiddelen

AD_AU Algemene uitkering	Lasten	Baten	Saldo
0-7 Algemene uitkering ov.uitk.Gemeentefonds	-	53.662	53.662
Totaal	-	53.662	53.662

AD_DIV Dividenden	Lasten	Baten	Saldo
0-5D Treasury, dividenden	4	320	316
Totaal	4	320	316

AD_LOKHEF Lokale heffingen	Lasten	Baten	Saldo
0-61 OZB woningen	474	5.250	4.776
0-62 OZB niet-woningen	92	2.525	2.433
0-64 Belastingen overig	54	450	396
Totaal	619	8.225	7.606

AD_OV Overige algemene dekkingsmiddelen	Lasten	Baten	Saldo
0-8 Overige baten en lasten	1.652	-	-1.652
Totaal	1.652	-	-1.652

AD_RENTE Saldo financieringsfunctie rente	Lasten	Baten	Saldo
0-5R Treasury_rente	738	1.050	313
Totaal	738	1.050	313

Overhead

MR_R Stortingen en onttrekkingen reserves	Lasten	Baten	Saldo
0-10 Mutaties reserves	-198	1.079	-1.277
Totaal	-198	1.079	-1.277

4.6. Risico-impactanalyse corona

De risico-impact analyse verstrekken we afzonderlijk aan de raadsleden, zodat ze tijdens de bespreking een actueel beeld hebben.

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaren
BZK	Nederlandse ministerie van Binnenlandse Zaken
CO ₂	Koolstofdioxide
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DBO	Dorpsbelangenorganisaties
E-HRM	Electronic Human Resource Management
EMU	Economische en Monetaire Unie
EMVI	Economisch Meest Voordelige Inschrijving
GTL-diesel	Gas-to-liquid-diesel
I&A	Info- & Automatisering
ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
IT	Informatietechnologie
MKB	Midden- en kleinbedrijf
P&O	Personeel & Organisatie
PMD	Plastic, metaal en drankpakken
RPW	Regionaal Programma Werklocaties
SROI	Social Return on Investment
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet